

ЛУСИ М. МОНТГОМЪРИ

АНН ОТ ОСТРОВА

Част 3 от „Анн Шърли“

Превод от английски: Стефка Хрусанова, 2012

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА

СЯНКАТА НА ПРОМЕНИТЕ

— „Мина жетва, свърши се лятото...“ — каза Анн Шърли, мечтателно зареяла поглед над окосените ливади.

Тя и Дайана Бари бяха събирали ябълки в градината на Грийн Гейбълс, но сега си почиваха в един слънчев ъгъл, където ефирни флотилии от цветове на магарешки бодил се носеха на крилата на вятъра, все още изпълнен с летния сладък аромат на папратите в Омагьосаната гора.

Но всичко около тях напомняше за есента. В далечината морето се плискаше с глух тътен, полята бяха голи и повехнали, забулени в златник. Долината на потока под Грийн Гейбълс преливаше от богородички в неземно пурпурно, а Езерото на бляскавите води беше синьо, синьо, синьо... Нито променливото синьо на пролетта, нито бледия лазур на лятото, а чисто, непоколебимо ведросиньо, сякаш водата беше преминала през всевъзможни преживявания и се беше уталожила на спокойствие, без тревожни мисли.

— Беше хубаво лято — каза Дайана, като усмихнато въртеше новия пръстен на лявата си ръка. — А сватбата на мис Лавендар, изглежда, беше неговата кулминация. Предполагам, че сега господин и госпожа Ирвинг са на брега на Тихия океан.

— Струва ми се, че вече са обиколили целия свят — въздъхна Анн. — Не мога да повярвам, че се ожениха само преди седмица. Всичко се е променило. Госпожица Лавендар и господин и госпожа Алън ги няма — колко самотна изглежда къщата на свещеника с тези затворени капаци. Снощи минах покрай нея и се почувствах така, сякаш всички са измрели.

— Никога няма да имаме по-добър пастор от господин Алън — каза Дайана с мрачна увереност. — Предполагам, че тази зима ще имаме всичко, но през половината недели изобщо няма да има проповеди. А и ти и Гилбърт ще заминете — ще бъде ужасно скучно.

— Но Фред ще е тук — закачливо подхвърли Анн.

— Кога ще се мести госпожа Линд? — попита Дайана, сякаш не беше чула забележката на Анн.

— Утре. Радвам се, че идва тук, на това ще бъде още една промяна. Вчера Марила и аз изчистихме всичко от свободната стая за гости. Знаеш ли, не ми беше приятно. Разбира се, глупаво е — но сякаш вършехме светотатство. Тази стара стая за гости винаги ми е приличала на светилище. Когато бях малка, ми изглеждаше най-прекрасния апартамент на света. Спомняш си как изгарях от желание да спя в легло в стая за гости — но не в стаята за гости на Грийн Гейбълс. О, не, никога там! Щеше да бъде твърде страшно — нямаше да мога да мигна от страхопочитание. Никога не минавах през тази стая, когато Марила ме пращаше с някаква поръчка — не, вярвай ми, а пристъпвах на пръсти през нея и затаяхах дъх, като в църква, и чувствах облекчение, когато излизах от нея. Там висяха портретите на Джордж Уайтфилд и на херцог Уелингтън. Бяха от двете страни на огледалото и ме гледаха толкова намръщено, докато бях в стаята, особено когато се осмелявах да погледна в огледалото, единственото в къщата, което не ми изкривяваше лицето. Винаги съм се чудела как Марила се осмелява да чисти тази стая. А сега тя не само е изчистена — направо е оголена. Джордж Уайтфилд и херцогът бяха заточени в хола на горния етаж. „Така минава световната слава“ — заключи Анн с лека горчивина в смеха. — Не е приятно да оскверняваме нашите стари светилища, дори когато сме ги надраснали.

— Ще съм самотна, когато заминеш — изстена Дайана за стотен път. — И като си помисля, че тръгваш другата седмица!

— Но все още сме заедно — каза Анн ободрително. — Не трябва да позволяваме на другата седмица да ни отнеме радостта от тази. И на самата мен не ми е приятно, че заминавам — домът и аз сме толкова добри приятели. Казваш, че ще си самотна! Аз би трябвало да охкам. Ти ще бъдеш тук с колкото си искаш стари приятели — и с Фред! Докато аз ще съм сама сред непознати, без жива сродна душа!

— Освен Гилбърт и Чарли Слоун — каза Дайана, като имитираше интонацията и иронията на Анн.

— Чарли Слоун ще бъде голяма утеха, разбира се — съгласи се Анн саркастично. При което и двете безотговорни девойки се разсмяха. Дайана знаеше много добре какво си мисли Анн за Чарли Слоун; но въпреки различните поверителни разговори, тя не знаеше с точност

какво мисли Анн за Гилбърт Блайт. Честно казано, и самата Анн не го знаеше.

— Момчетата сигурно ще живеят в другия край на Кингспорт, това е всичко, което зная — продължи Анн. — Радвам се, че отивам в Редмънд, и вярвам, че след известно време ще ми хареса. Но зная, че това няма да стане през първите няколко седмици. Дори ще съм лишена от утехата да очаквам завръщането у дома в края на седмицата, както беше в „Куинс“. Коледата ще ми се струва на хиляди години разстояние.

— Всичко се променя — или ще се промени — каза тъжно Дайана. — Имам чувството, че нищо няма да бъде същото никога вече, Анн.

— Дошли сме до мястото, където пътищата ни се разделят — каза Анн замислено. — Трябваше да стигнем до него. Не мислиш ли, Дайана, че да сме пораснали наистина е толкова хубаво, колкото си го представяхме, когато бяхме малки?

— Не зная — има някои хубави страни — отговори Дайана, като отново галеше пръстена си с леката усмивка, която винаги караше Анн да се чувства внезапно изоставена. — Но има и много смущаващи неща. Понякога чувството, че съм пораснала, сякаш ме плаши — и тогава бих дала всичко пак да съм малко момиче.

— Предполагам, че с времето ще свикнем да сме пораснали — ободри я Анн. — Няма да има непрекъснато толкова много неочаквани неща — макар че, в края на краищата, според мен тъкмо неочакваните неща са солта на живота. Ние сме на осемнайсет години, Дайана. След още две години ще сме на двацет. Когато бях на десет, си мислех, че двацет е дълбока старост. Не след дълго ти ще бъдеш уравновесена матрона на средна възраст, а аз ще бъда добрата стара мома леля Анн, която ще идва на посещения през ваканциите. Винаги ще пазиш едно ъгълче за мен, нали, скъпа Ди? Не стаята за гости, разбира се. Старите моми не могат да претендират за стаи за гости, а аз ще бъда „скромна“ като Юрая Хийп и напълно задоволена с малка уютна дупка над входа или до гостната.

— Какви глупости говориш, Анн — разсмя се Дайана. — Ти ще се омъжиш за някой чудно красив и богат — и никоя стая за гости в Авонлий няма да бъде дори наполовина достойна за теб — и ти ще вириш нос пред всичките си приятели от детинство.

— Би било жалко. Носът ми си е съвсем хубав, но се страхувам, че едно навирване ще го развали — каза Анн, като потупваше добре оформения орган. — Нямам много красиви черти, че да си позволя да разваля онези, които имам. И така, дори да се наложи да се омъжа за Краля на Канибалските острови, обещавам, че няма да си виря носа пред теб, Дайана.

Отново избухнали във весел смях, момичетата се разделиха. Дайана тръгна обратно към Градинския склон, а Анн пое към пощата. Там я чакаше писмо и когато Гилбърт Блайт я настигна на моста над Езерото на бляскавите води, тя сияеше от вълнение.

— Присцила Грант също отива в Редмънд — възкликна тя. — Не е ли прекрасно? Надявах се, че ще отиде, но тя не смяташе, че баща ѝ ще се съгласи. Обаче той е съгласен и ние двете ще живеем в една квартира. Чувствам, че мога да се изправя срещу цяла армия със знамена — и срещу най-здравата фаланга професори от Редмънд — с приятелка като Присцила до себе си.

— Мисля, че в Кингспорт ще ни хареса — каза Гилбърт. — Казват, че е хубав стар град и че има най-красивия природен парк на света. Чувал съм, че пейзажът бил великолепен.

— Чудя се дали ще бъде — дали може да бъде по-красив от този — промърмори Анн, като се оглеждаше с любящия, очарован поглед на хората, за които „домът“ винаги е най-прекрасното място на света, независимо колко по-приказни земи се намираха под чуждото небе.

Те се бяха подпрели на моста над старото езеро, дълбоко поемащи магията на здрача, точно на мястото, където Анн беше скочила от потъващата си плоскодънна лодка в деня, когато Илейн отплува надолу към Камелот. Нежният пурпурен залез все още обагреше небето на запад, но луната изгряваше и водата лежеше кротко като огромен сребърен сън в нейната светлина. Спомените обгръщаха в сладко и неуловимо вълшебство двете млади същества.

— Много си мълчалива, Анн — каза Гилбърт най-накрая.

— Не смея да говоря или да се движа от страх, че цялата тази чудодейна красота ще изчезне като прекъснатата тишина — въздъхна Анн.

Гилбърт неочаквано постави ръката си върху тънката бяла ръчица на перилото на моста. Лешниковите му очи потъмняха, все още момчешките му устни се отвориха, за да кажат нещо за мечтите и надеждите, които изпълваха душата му. Но Анн отдръпна ръката си и бързо се извърна. За нея магията на залеза беше изчезнала.

— Трябва да се прибирам у дома — възкликна тя с пресилена безгрижност. — Днес следобед Марила имаше главоболие и съм сигурна, че в момента близнаците правят някоя ужасна пакост. Наистина не трябваше да се задържам далече от къщи толкова дълго.

Тя бърбори непрекъснато за незначителни неща, докато стигнаха до пътя към Грийн Гейбълс. Горкият Гилбърт дори не успя да отвори уста. Анн почувства голямо облекчение, когато се разделиха. В сърцето ѝ се беше настанило ново, тайно, смущаващо чувство относно Гилбърт, от краткия миг на разкритие в градината на Дома на ехото. Нещо чуждо беше нарушило старото, безупречно приятелство от ученическите дни — нещо, което заплашваше да го помрачи.

„Преди никога не съм се чувствала доволна, че Гилбърт си тръгва“, помисли си тя, полупрезрително, полугорчиво, докато вървеше сама нагоре по пътя. „Приятелството ни ще се развали, ако той продължи с тези глупости. Не трябва да се разваля — няма да го позволя. О, защо момчетата не могат да бъдат просто благоразумни!“

Анн се притесняваше от съмнението, че не беше точно „благоразумно“ усещането от топлия натиск на ръката на Гилбърт върху своята, което още не я напускаше, толкова ясно, както го беше почувствала за краткия миг. И още по-неблагоразумно беше, че усещането далеч не бе неприятно. То коренно се различаваше от резултата от подобно действие на Чарли Слоун, когато тя седеше навън с него през почивката между танците в Белите пясъци преди три дни. Анн изтръпна от неприятния спомен. Но проблемите с пламенните ухажори изчезнаха, когато влезе в неромантичната атмосфера на кухнята в Грийн Гейбълс, където едно осемгодишно момче плачеше сърцераздирателно на дивана.

— Какво е станало, Дейви? — попита Анн и го прегърна. — Къде са Марила и Дора?

— Марила слага Дора в леглото — изхлипа Дейви, — а аз плача, щото Дора се претърколи по външните стълби на мазето и си издра носата и...

— О, не плачи за това, скъпи. Разбира се, жал ти е за нея, но с плач няма да ѝ помогнеш. Утре тя ще е добре. Плачът не помага на никого, малък Дейви, а пък...

— Не плача, щото Дора падна при мазето — каза Дейви с нарастваща горчивина. — Плача, щото не бях там да я видя как пада. Изглежда, винаги пропускам веселбата.

— О, Дейви! — Анн потисна едно избухване в смях. — Наричаш веселба да гледаш как горката малка Дора пада по стълбите и се наранява?

— Не се удари много — каза Дейви дръзко. — Разбира се, ако се беше пребила, наистина щеше да ми е мъчно, Анн. Но не е лесно да убиеш никого от семейство Кейт. Те са като Блуътови, мисля. Миналата сряда Хърб Блуът падна от плевнята и се търкулна надолу по улея за ряпата право в обора, където държат един ужасно див и злобен кон, и падна точно под копитата му. Но все пак оживя, отърва се само с три счупени кости. Госпожа Линд казва, че има хора, които не можеш да убиеш дори с брадва за месо. Госпожа Линд утре ли ще дойде тук, Анн?

— Да, Дейви, и се надявам, че винаги ще бъдеш много мил и добър с нея.

— Ще бъда мил и добър. Но тя ще ме слага ли да спя вечер, Анн?

— Може би. Защо?

— Щото — заяви Дейви извънредно решително, — ако не го прави, няма да си казвам молитвите пред нея, както пред теб, Анн.

— Защо не?

— Защото не мисля, че е хубаво да разговаряш с Бог пред непознати, Анн. Дора може да си казва нейните молитви пред госпожа Линд, ако иска, но аз няма. Ще чакам да си отиде и тогава ще ги казвам. Така няма ли всичко да е наред, Анн?

— Да, ако си сигурен, че няма да забравяш да ги казваш, малък Дейви.

— О, няма да забравя, бъди сигурна. Мисля, че да си казвам молитвите е много забавно. Но няма да бъде толкова забавно да ги казвам сам, колкото е да ги казвам на теб. Искан ми се да си беше останала у дома, Анн. Не виждам защо искаш да заминеш и да ни оставиш.

— Не точно искам, Дейви, но чувствам, че трябва да отида.

— Ако не искаш да ходиш, не трябва да го правиш. Ти си голяма. Когато аз порасна, няма да правя нищо, което не искам, Анн.

— Дейви, ще разбереш, че през целия си живот ще правиш това, което не искаш.

— Няма — отвърна Дейви категорично. — Хвани ме! Трябва да правя неща, които не искам, щото ти и Марила ще ме изпратите в леглото, ако не ги правя. Но когато порасна, няма да има никой, който да ми забранява да правя разни неща. Ще си прекарвам добре! Кажу, Анн, Милти Болтър рече, че майка му казала, че ти отиваш в колеж, за да си хванеш мъж. Така ли е, Анн? Искан да знам.

За миг Анн пламна от възмущение. После се разсмя, като си напомни, че грубата вулгарност на мисълта и речта на госпожа Болтър не могат да ѝ навредят.

— Не, Дейви, не за това. Отивам да уча, да порасна и да усвоя много неща.

— Какви неща?

*Обуща, червен восък, параходи,
за зеле и царе...*

— прошепна на ухото му Анн.

— Но ако искаше да си хванеш мъж, как би го направила? Искам да знам — настояваше Дейви, за когото темата очевидно беше доста привлекателна.

— По-добре попитай госпожа Болтър — каза Анн безразсъдно. — Мисля, че тя знае повече за тази процедура, отколкото аз.

— Ще я попитам, когато я видя следващия път — каза Дейви сериозно.

— Дейви! Да не си посмял! — изкрещя Анн, като осъзна грешката си.

— Но ти току-що ми каза да го направя — запротестира Дейви обидено.

— Време е да си лягаш — нареди Анн, за да се измъкне.

След като Дейви отиде да си легне, Анн слезе до остров Виктория и седна там в усамотение, обвита в тънка пелена осветен от луната мрак, докато водата около нея шумеше с потока и вятъра. Анн винаги беше обичала този ручей, беше градила много мечти над бляскавите му води. Тя забрави за изгарящите от любов младежи и за пиперливите изказвания на завистливите съседи, за всички проблеми на девичество. Във въображението си отплува към приказни морета, които мият далечните искрящи брегове на „усамотени вълшебни земи“, където се скитат изгубените Атланта и Елисей, със звездата вечерница за водач, към земята на Желанията на сърцето. И се чувстваше по-добре в тези мечти, отколкото в действителността. Защото видимите неща отминават, но невидимите са вечни.

ВТОРА ГЛАВА

ЛАВРОВИТЕ ВЕНЦИ НА ЕСЕНТА

Следващата седмица напредваше бързо, запълнена с безброй „последни неща“, както ги наричаше Анн. Трябваше да бъдат направени и получени визити за сбогуване, приятни или не толкова, в зависимост дали посетителите и посещаваните искрено споделяха надеждите на Анн, или мислеха, че тя е твърде припряна поради отиването си в колежа и че тяхно задължение е „да ѝ посмачкат фасона“.

ОПСА (Общество за подобряване на село Авонлий) даде прощално празненство в чест на Анн и Гилбърт една вечер в дома на Джоузи Пай. Бяха избрали тази къща, отчасти защото домът на господин Пай беше голям и удобен, отчасти защото с основание подозираха, че момичетата на Пай щяха да бъдат изолирани, ако не беше прието предложението им да осигурят къща за празненството. Прекараха много приятно, момичетата на Пай бяха любезни, не казаха и не направиха нищо, с което да нарушат хармонията — а това не им беше навик. Джоузи бе необичайно приветлива — толкова, че каза снизходително на Анн:

— Новата рокля ти отива, Анн. Наистина изглеждаш почти хубава с нея.

— Колко мило от твоя страна — отвърна Анн и завъртя очи.

Чувството ѝ за хумор се развиваше и подхвърлянията, които биха я наскърбили на четиринадесетгодишна възраст, сега ставаха просто повод за веселие. Джоузи подозираше насмешка в дяволития поглед на Анн. Но тя се задоволи само да прошепне на Гърти, докато слизаха по стълбите, че сега, когато отива в колеж, Анн Шърли още повече ще си навири носа — ще видиш!

Цялата „стара тайфа“ беше там, жизнерадостна, увлечена, излъчваща младежка безгрижност. Дайана Бари, с порозовели страни и трапчинки, до нея като сянка верният Фред; Джейн Андрус,

спретната, благоразумна и скучна; Руби Гилис, възможно най-красива и блестяща в кремава копринена блуза с червено мушкато в златната си коса; Гилбърт Блайт и Чарли Слоун, и двамата се стремяха да бъдат колкото може по-близо до изплъзващата се Анна; Кари Слоун, бледа и тъжна, защото, както се разбра, баща ѝ не би разрешил на Оливър Кимбъл да припари до мястото; Муди Спърджън Макферсън, чиито кръгло лице и уши бяха предизвикателни както винаги; и Били Андрюс, който през цялата вечер седя в един ъгъл, усмихваше се широко, когато го заговореха, и съзерцаваше Анна Шърли с блажена усмивка върху широката си луничава физиономия.

Анна беше научила предварително за тържеството, но не знаеше, че тя и Гилбърт, като основатели на Обществото, ще бъдат изненадани с много похвален „адрес“ и „знаци на внимание“. Тя — с том пиеси на Шекспир, а Гилбърт — с автоматична писалка. Беше приятно изненадана от хубавите думи на адреса, прочетени от Муди Спърджън с най-тържествен и официален тон, че сълзите напълно заляха блясъка на големите ѝ сиви очи. Беше работила здраво и предано за ОПСА и сърцето ѝ се стопляше от чувството, че членовете оценяват усилията ѝ по достойнство. Всички те бяха толкова мили, любезни и весели — дори момичетата на Пай се показаха в добра светлина. В този момент Анна обичаше целия свят.

През цялата вечер ѝ бе изключително приятно, но накрая почти всичко се развали. Гилбърт отново направи грешката да ѝ каже нещо сантиментално, докато вечеряха на осветената от луната веранда. И Анна, за да го накаже, беше много любезна с Чарли Слоун и му позволи да я изпрати до къщи. Обаче разбра, че от отмъщението най-много го боли този, който го извършва. Гилбърт с нехаен вид се оттегли с Руби Гилис и Анна ги чуваше как се смеят и разговарят весело, докато вървяха. Очевидно се забавляваха отлично, докато тя се отегчаваше до смърт от Чарли Слоун, който не спираше да приказва и нито веднъж, дори случайно, не каза нищо заслужаващо да бъде чуто. От време на време Анна разсеяно отговаряше с „да“ или „не“ и си мислеше колко хубава изглеждаше Руби тази вечер, колко опулени бяха очите на Чарли в лунната светлина — по-лошо, отколкото през деня — и че светът някак си не беше толкова хубав, както си беше помислила по-рано тази вечер.

— Просто съм уморена — това е — каза тя, когато с благодарност се озова в собствената си стая. И искрено го вярваше. Но някакъв слаб изблик на радост, сякаш от таен, неизвестен извор, се надигна в сърцето ѝ на другия ден вечерта, когато видя Гилбърт да крачи надолу през Омагъосаната гора и да минава по стария дъсчен мост с твърдата си, бърза походка. В края на краищата Гилбърт нямаше да прекара тази последна вечер с Руби Гилис.

— Изглеждаш уморена, Анн — каза той.

— Уморена съм, и още по-лошо, раздразнена. Уморена, защото цял ден си приготвях куфара и ших. И раздразнена, защото шест жени идваха да се сбогуват с мен и всяка от тях успя да каже по нещо, което сякаш направо обезцвети живота и го остави сив, мрачен и печален като ноемврийска утрин.

— Злобни дърти кокошки! — беше елегантният коментар на Гилбърт.

— О, не, не бяха такива — каза Анн сериозно. — Точно това е проблемът. Ако бяха злобни кокошки, нямаше да им обърна внимание. Но всичките са добри, любезни, майчински настроени души, които ме обичат и които обичам. Затова всичко, което казаха или намекнаха, толкова ме засегна. Показаха ми, че ме мислят за луда да ходя в Редмънд и да се опитвам да взема бакалавърска степен. Оттогава се чудя дали не е така. Госпожа Питър Слоун въздъхна и каза, че се надява силите да ми стигнат до края. Веднага се видях като отчаяна жертва на нервно изтощение в края на третата година от учението. Госпожа Ибън Райт заяви, че сигурно ще ми коства страшно много да прекарам четири години в Редмънд. С цялото си същество почувствах, че е непроситимо да пиляя парите на Марила и моите собствени за такава глупост. Госпожа Джаспър Бел се надявала да не позволя колежът да ме разглези, както ставало с някои хора. Почувствах, че след четирите години в Редмънд мога да се превърна в най-непоносимото същество, като мисля, че знам всичко, и ще гледам отвисоко всичко и всички в Авонлий. Госпожа Илайша Райт разбираше, че момичетата от Редмънд, особено онези от Кингспорт, са „натруфени и надменни“ и предполагала, че няма да се чувствам добре сред тях. И аз се видях — чипоносо, старомодно, унижено момиче от провинцията, което се тътри из залите на Редмънд с обувки с подковани медни носове.

Анн завърши мисълта си със смесица от смях и въздишка.

— Ти сигурно не обръщаш внимание на приказките им — запротестира Гилбърт. — Знаеш много добре колко оскъден е погледът им към живота, въпреки че са чудесни хора. Да правиш това, което те никога не са правили, е същинско проклятие. Ти си първото момиче от Авонлий, което отива в колеж. Знаеш, че всички пионери ги смятат за умопобъркани.

— О, знам. Но да усещаш, е много по-различно, отколкото да знаеш. Понякога здравият разум ме напуска. Обхваща ме нездравият разум. Наистина, след като госпожа Илайша си отиде, едвам успях да свърша с опаковането на багажа.

— Ти просто си уморена, Анн. Ела, забрави всичко и се разходи с мен — да поскитаме малко из гората отвъд блатото. Там трябва да има нещо, което искам да ти покажа.

— Трябва да има! Не знаеш ли дали е там?

— Не. Знам само, че трябва да е там, защото видях нещо на това място през пролетта. Хайде, ела. Ще си представим, че отново сме деца и ще вървим по посока на вятъра.

Те весело тръгнаха напред. Анн си спомняше за неприятностите от предишната вечер и беше много мила с Гилбърт. А Гилбърт, взел си поука, се стараеше да бъде само приятелят от училище. Госпожа Линд и Марила ги гледаха от прозореца на кухнята.

— Някой ден те ще се съберат — каза госпожа Линд одобрително.

Марила леко потрепна. В сърцето си се надяваше това да стане, но с неохота слушаше как госпожа Линд обсъжда въпроса по своя клюкарски маниер.

— Те още са деца — каза тя кратко.

Госпожа Линд се засмя добродушно.

— Анн е на осемнайсет. На тази възраст аз бях вече омъжена. Ние, старите, Марила, винаги мислим, че децата не са пораснали, ето какво. Анн е млада жена и Гилбърт е мъж, той боготвори земята под краката ѝ, всички го виждат. Той е добър човек, а и Анн няма равна на себе си. Надявам се, че в Редмънд няма да ѝ дойде в главата някоя романтична глупост. Никога не съм одобрявала местата със смесено обучение, нито сега, нито преди, ето какво. Не вярвам — тържествено

обобща госпожа Линд — студентите от такива колежи да правят нещо друго, освен да флиртуват.

— Сигурно и учат по малко — каза усмихнатата Марила.

— Скъпа моя — изсумтя госпожа Рейчъл. — Както и да е, мисля, че Анн ще се справи. Никога не е имала склонност към флиртове. Но тя не оценява напълно Гилбърт, ето какво. О, познавам момичетата! Чарли Слоун също е полудял по нея, но никога не бих я посъветвала да се омъжи за някой Слоун. Разбира се, семейство Слоун са добри, честни, почтени хора. Но каквото и да си говорим, те са Слоунови.

Марила кимна. За някой външен човек твърдението, че Слоунови са си Слоунови, може да не беше много блестящо, но тя разбираше. Във всяко село има такова семейство — може да бяха добри, честни, почтени хора, но си бяха и винаги щяха да си останат Слоунови, каквото и да правеха.

Гилбърт и Анн, в щастливо неведение, че бъдещето им беше уредено по споменатия начин от госпожа Рейчъл, бавно се разхождаха през сенките на Омагьосаната гора. Отвъд ожънатите хълмове се грееха на кехлибарения блясък на залеза под бледото, ефирно небе в розово и синьо. Смърчовите горички в далечината бяха оцветени в бронзово и дългите им сенки ограждаха планинските ливади. Но в мелодията проникваха нотките на есента.

— Сега тази гора наистина е омагьосана от старите спомени — каза Анн, като се наведе да откъсне клонче папрат, избеляло до восъчна белота от скрежа. — Сякаш малките момичета Дайана и аз още си играем тук и седим до потока „Бълбукането на дриада“ в здрача, на среща с призраците. Знаеш ли, никога не съм могла да се изкача по тази пътека в мрака, без да почувствам за малко старата уплаха и изтръпване. Имаше едно особено страшно привидение, което си бяхме измислили — призракът на убито дете, което пълзи зад теб и докосва ръката ти със студените си пръсти. Признавам, че до ден-днешен не мога да престана да си представям леките му, прокрадващи се стъпки зад мен, когато идвам тук, след като се стъмни. Не ме е страх от Бялата дама или от мъжа без глава, или от скелетите, но ми се ще никога да не си бях представяла, че съществува призракът на това бебе. Колко ядосани бяха Марила и госпожа Бари от тази работа — завърши Анн, като се смееше на спомените.

Горите в горната част на блатото бяха пълни с пурпурни просеки, опасани с есенни паяжини. След като отминаха тъмен пасаж чепати смърчове и осеяна с кленове топла слънчева долина, те намериха „нещото“, което търсеше Гилбърт.

— А, тук е — каза той с удовлетворение.

— Ябълково дърво — и толкова далече! — възкликна Анн възхитено.

— Да, истинско ябълково дърво с ябълкови плодове, и тук, тъкмо в средата между борове и букове, на една миля от която и да е градина. Миналата пролет бях тук и го намерих, цялото побеляло от цветове. Реших да се върна през есента и да видя дали има ябълки. Виж, цялото е отрупано. Изглеждат добре — светлокафяви като зимни ябълки, но с тъмноревени страни. Повечето диви плодове са зелени и непривлекателни.

— Предполагам, че се е прихванало преди години от някоя случайно хвърлена семка — каза Анн замечтано. — И как е растяло, цъфтяло и връзвало тук, само сред непознати, смело и решително!

— Тук има едно паднало дърво, покрито с мъх. Седни, Анн — ще послужи за горски трон. Ще се покатеря за малко ябълки. Всичките растат високо — дървото е трябвало да си пробива път към светлината.

Ябълките се оказаха вкусни: имаха някакъв див, възхитителен дъх, който не притежаваше нито една узряла в градина ябълка.

— Дори фаталната райска ябълка не би могла да има такъв рядък вкус — отбеляза Анн. — Но вече е време да се прибираме. Виж, преди три минути падна здрач, а сега е изгряла луната. Колко жалко, че изпуснахме момента на промяната. Но такива моменти са неуловими, предполагам.

— Хайде да се върнем покрай блатото и да стигнем до дома по Пътеката на влюбените. Още ли се чувстваш толкова разстроена, колкото беше когато тръгнахме, Анн?

— Не. Тези ябълки бяха като манна небесна за гладната душа. Чувствам, че в Редмънд ще ми хареса и ще прекарам там чудесно четирите години.

— И след тези четири години — какво?

— О, има друг завой на пътя, след като е изминат — отвърна Анн непринудено. — Нямам представа какво има зад него — и не искам да знам. По-хубаво е да не знаеш.

Тази вечер Пътеката на влюбените беше приятно място, тихо и загадъчно замъглено в слабата лунна светлина. Те вървяха бавно по нея в приятно интимно мълчание, дори не искаха да говорят.

„Ако Гилбърт беше винаги такъв, както тази вечер, колко хубаво и лесно щеше да бъде всичко“ — размишляваше Анн.

Гилбърт гледаше как Анн върви до него. С бялата си рокля, тънка и изящна, тя му приличаше на бял ирис.

„Дали някога ще я накарам да ме обикне“, помисли си той, измъчван от неувереност в себе си.

ТРЕТА ГЛАВА

ПОЗДРАВЛЕНИЯ И СБОГУВАНЕ

Чарли Слоун, Гилбърт Блайт и Анн Шърли потеглиха от Авонлий в понеделник сутринта. Анн се беше надявала, че денят ще е хубав. Дайана щеше да я откара до гарата и двете искаха последното им пътуване заедно да бъде приятно. Но когато Анн си легаше в неделя вечерта, източният вятър стенеше около Грийн Гейбълс с предсказание, което се сбъдна на другата сутрин. Анн се събуди и видя, че по прозореца ѝ плющят капки дъжд и покриват сивата повърхност на езерото с все по-широки кръгове. Хълмовете и морето бяха скрити в мъглата и целият свят изглеждаше мътен и потиснат. Анн се облече в безрадостната сива зора, защото трябваше да тръгне рано, за да хване влака за парахода. Тя се бореше със сълзите си, които щяха да потекат от очите ѝ против волята ѝ. Напускаше скъпия си дом и нещо ѝ подсказваше, че го напуска завинаги, освен за празниците, когато щеше да се завръща в убежището си. Нищо нямаше да бъде същото. Да си идва за ваканциите нямаше да е същото, както да живее тук. И, о — колко мило и ненагледно беше всичко — малката стая над входа, свещена обител на моминските мечти, старата Снежна кралица на прозореца, потокът „Бълбукането на дриада“, Омагьосаната гора и Пътеката на влюбените — всичките хиляда и едно кътчета, където живееха спомените за добрите стари времена. Щеше ли някога да бъде истински щастлива на което и да е друго място?

Тази сутрин закуската в Грийн Гейбълс беше доста печална гледка. Дейви, сигурно за пръв път през живота си, не можеше да яде, а ревеше без задръжки над кашата си. Изглежда, никой нямаше апетит, освен Дора, която спокойно поглъщаше порцията си. Дора — както безсмъртната и най-благоразумна Шарлот, която „продължила да реже хляба и да го маже с масло“, докато отнасяли тялото на обезумелия ѝ възлюблен върху капака на прозореца. Тя беше от онези щастливки, които рядко се разстройват от каквото и да било. Разбира се, беше ѝ мъчно, че Анн заминава, но беше ли това причина да пропусне да се

наслади на едно яйце на очи върху препечена филийка? Съвсем не. И когато видя, че Дейви не може да изяде своето, Дора го изяде вместо него.

Дайана се появи точно навреме с кон и двуколка, порозовялото ѝ лице пламтеше над мушамата ѝ за дъжд. Доиде моментът на сбогуването. Госпожа Линд излезе от стаята си, за да прегърне сърдечно Анн и да я предупреди да внимава за здравето си, каквото и да прави. Марила, с каменно изражение на лицето и със сухи очи, целуна бързо Анн по бузата и каза, че предполага, че ще им се обади, когато се настани. Някой случаен наблюдател би стигнал до заключението, че заминаването на Анн почти не засяга Марила — освен ако споменатият наблюдател не я погледнеше внимателно в очите. Дора превзето целуна Анн и изстиска от очите си по една сълза. Но Дейви, който бе плакал на стълбите пред задната врата, откакто бяха станали от масата, категорично отказа да се сбогува. Когато видя, че Анн се приближава към него, той скочи на крака, стрелна се нагоре по задните стълби и се скри в един гардероб, от който не искаше да излезе. Приглушеният му рев беше последният звук, който Анн чу, докато отпътуваше от Грийн Гейбълс.

Валя като из ведро по целия път до гарата на Брайт ривър, където трябваше да отидат, защото специалният влак от Кармъди не правеше връзка с влака за парахода. Когато пристигнаха, Чарли и Гилбърт вече бяха на перона, а локомотивът свиреше. Анн успя само да си вземе билета и багажната разписка, сбогува се припряно с Дайана и бързо се качи във влака. Искеше ѝ се да се върне обратно в Авонлий заедно с Дайана. Знаеше, че ще умре от мъка по дома. О, само ако можеше да

спре този потискащ дъжд — той се изливаше, сякаш целият свят плачеше заради изгубеното лято и отминалите радости! Дори присъствието на Гилбърт не беше утеха, защото тук беше и Чарли Слоун, а слоуновщините можеха да се изтърпят само в хубаво време. Но в дъжда бяха напълно непоносими.

Но когато параходът потегли от пристана на Шарлоттаун, нещата се обърнаха към добро. Дъждът спря и слънцето проблесна в злато: все пак щеше да бъде хубав ден. Междувременно Чарли Слоун веднага хвана морска болест и трябваше да слезе долу, а Анн и Гилбърт останаха сами на палубата.

„Много се радвам, че всички Слоунови започват да страдат от морска болест, щом тръгнат по вода“, помисли си Анн безжалостно. „Сигурна съм, че нямаше да мога спокойно да погледна на сбогуване «родната земя», ако Чарли стоеше тук и се опитваше също да изглежда разчувстван.“

— Е, потеглихме — отбеляза Гилбърт без сантименталности.

— Да, чувствам се като в „Чайлд Харолд“ на Байрон, само че това, което гледам, не е моят истински „роден край“ — каза Анн, като усилено мигаше със сивите си очи. — Това е Нова Скотия, предполагам. Но родният бряг е земята, която човек обича най-много, а за мен това е добрият стар ОПЕ (Остров Принц Едуард). Не мога да повярвам, че не съм живяла тук винаги. Онези единайсет години, преди да дойда тук, ми изглеждат като лош сън. Минаха седем години, откакто доплавах на този параход — вечерта, когато госпожа Спенсър ме доведе от Хоуптаун. Още се виждам в онази ужасна вехта вълнена рокля и с избелялата моряшка шапка как изследвам палубите и каютите, опиянена от любопитство. Беше приятна вечер. А как блестяха на слънцето тези червени брегове на Острова. Сега отново прекосявам пролива. О, Гилбърт, надявам се, че в Редмънд и в Кингспорт ще ми хареса, но съм сигурна, това няма да стане!

— Къде ти изчезна цялата философия, Анн?

— Потъна в една огромна вълна от самота и носталгия. От три години мечтая да отида в Редмънд — и сега отивам — но ми се иска да не бях тръгвала! Няма значение! Ще бъда отново бодра и философски настроена, след като хубаво си поплача. След това Анн пак ще заприлича на себе си. Интересно, дали Дейви вече е излязъл от гардероба?

Беше девет часа вечерта, когато влакът им пристигна в Кингспорт и те се озоваха в синьо-белия блясък на претъпканата гара. Анн се почувства страшно зашеметена, но миг по-късно я сграбчи Присцила Грант, която беше дошла в Кингспорт в събота.

— Ето те и теб, мила! Предполагам, че си толкова уморена, колкото бях аз, когато пристигнах тук в събота вечерта.

— Уморена ли? Присцила, не го споменавай. Аз съм уморена, „зелена“ провинциалистка и само на десет години. За бога, отведи бедната си разбита приятелка на някое място, където ще може да чуе мислите си.

— Ще те заведа направо в квартирата ти. Отвън ни чака файтон.

— Цяло щастие е, че си тук, Приси. Ако не беше, сигурно просто щях да седна на куфара си, тук и сега, и да заплача горчиво. Каква утеха е познато лице сред ревящата тълпа от непознати!

— Това там Гилбърт Блайт ли е, Анн? Колко е пораснал през последната година! Беше само един малък ученик, когато преподавах в Кармъди. А, разбира се, другият е Чарли Слоун. Той не се е променил — не би могъл! Точно така изглеждаше, когато се роди, така ще изглежда и на осемдесет години. Оттук, скъпа. След двайсет минути ще сме у дома.

— У дома! — изстена Анн. — Искаш да кажеш, че ще бъдем в някаква квартира, в още по-ужасна спалня, гледаща към мръсен заден двор.

— Не е ужасна квартирата, Анн, моето момиче. Ето го файтонът ни. Скачай вътре — кочияшът ще вземе куфара ти. О, да, квартирата — наистина, много хубаво място е, както ще признаеш утре сутринта, когато един хубав сън през нощта ще е направил бузите ти розови. Това е голяма, старомодна, сива каменна къща на улица „Сейнт Джон“, само на няколко крачки от Редмънд. Била е „резиденция“ на велики люде, но модата отдавна е напуснала улица „Сейнт Джон“ и къщите ѝ сега само насън си спомнят по-добри дни. Толкова са големи, че хората, които живеят в тях, трябва да си вземат пансионери, за да ги запълват. Поне това желаят да ни внушат нашите хазяйки. Те са възхитителни, Анн — говоря за нашите хазяйки.

— Колко са?

— Две. Госпожица Хана Харви и госпожица Ада Харви. Те са близначки, родени преди петдесет години.

— Не мога да се отърва от близнаци, изглежда — усмихна се Анн. — Където и да отида, все ми се изпречват на пътя.

— О, те вече не са близначки, скъпа. След като стигнали до трийсетгодишна възраст, престанали да бъдат близначки. Госпожица Хана е остаряла, не твърде красиво, а госпожица Ада си е останала на трийсет, още по-малко красиво. Не зная дали госпожица Хана умее да се усмихва, досега не съм я виждала да го прави, но госпожица Ада се усмихва непрекъснато, а това е по-лошо. Както и да е, те са добри, мили души и вземат по две пансионерки всяка година, защото икономически устроената душа на госпожица Хана не търпи „да хаби мястото в стаите“. Не защото са в нужда или са принудени, както госпожица Ада ми повтори седем пъти от събота вечер насам. Колкото до нашите стаи, признавам, те са спални с хол, а моята гледа към задния двор. Твоята стая е в предната част и гледа към старото гробище „Сейнт Джон“ през улицата.

— Звучи отвратително — потръпна Анн. — Предполагам, че по-скоро бих искала гледката на задния двор.

— О, не, няма да я поискаш. Почакай и ще видиш. Старото „Сейнт Джон“ е уютно местенце. Било е гробище толкова дълго време, че вече е престанало да бъде такова и е една от забележителностите на Кингспорт. Вчера се разходих из цялото за удоволствие. Има голяма каменна стена и редица от огромни дървета около нея, редове дървета надлъж и най-странните стари надгробни камъни с най-причудливи и необикновени надписи. Ще ходиш да учиш там, Анн, повярвай ми. Разбира се, сега никой не погребват там. Но преди няколко години издигнаха красив паметник в памет на войниците от Нова Скотия, паднали в Кримската война. Той е точно срещу входа и в него дори има „размах на въображението“, както казваш ти. Ето го куфарът ти най-после. А момчетата идват да ни пожелаят „лека нощ“. Трябва ли непременно да се ръкувам с Чарли Слоун, Анн? Ръцете му винаги са толкова студени и хлъзгави като риби. Ще ги каним да ни навестяват от време на време. Госпожица Хана строго ми каза, че можем да приемаме „млади господа на посещение“ две вечери в седмицата, ако си отиват в приличен час. Госпожица Ада ме помоли с усмивка да внимавам да не седят на красивите ѝ възглавници. Обещах ѝ да се погрижа за това. Но само господ знае къде другаде биха могли да седят, освен на пода, защото възглавници има върху всичко. Дори върху пианото.

Анн вече се заливаше от смях. Веселото бърборене на Присцила постигна желанието ефект — да я ободри. Анн най-накрая се озова сама в малката си спалня. Тя отиде до прозореца и погледна навън. Улицата отдолу беше тъмна и тиха. Отсреща луната светеше над дърветата в Старото „Сейнт Джон“, точно зад голямата черна глава на лъва върху паметника. Анн се зачуди дали е възможно да е напуснала Грийн Гейбълс едва тази сутрин. Имаше усещането за дълъг период от време, което дава един ден на промяна и пътуване.

„Предполагам, че същата луна сега гледа надолу и към Грийн Гейбълс“, помисли си тя. „Но няма да мисля за това. Дори няма да си поплача хубаво. Ще го отложя за по-подходящ сезон, а в момента ще си легна и ще заспя.“

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ГОСПОДАРКА НА АПРИЛ

Кингспорт е чудат старинен град, датиращ от ранния период на колониализма. Той е обвит в странната си атмосфера като някоя изтънчена стара дама с дрехи от своята младост. На места градът е вече модерен, но сърцето му още е непокварено. Някога е бил просто гара на границата с дивата пустош. Тогава индианците не позволявали на заселниците да скучаят. После станал ябълка на раздора между британци и французи, поред завзет от едните и от другите, като след всяка смяна на властта се озовавал с пресен белег от враждуващите нации.

В парка има куполообразна кула, осеяна с автографи на туристи, един разрушен стар френски форт на хълмовете от другата страна на града и няколко патинирани оръдия на обществените си площади. Има и други исторически забележителности, но нито една от тях не е толкова своеобразна и възхитителна, както старото гробище „Сейнт Джон“ в самото сърце на града. Улиците са с тихи старовремски къщи и с модерни артерии в останалата част. Всеки гражданин на Кингспорт изпитва тръпка на гордост на притежател на Старото „Сейнт Джон“, защото има по някой погребан там свой предшественик, със странно изкривена плоча, а на нея са записани всички най-важни моменти от живота му. В по-голямата част тези стари надгробни камъни са паднали и разрушени. Почти всичките са засегнати от времето, някои надписи — напълно заличени, а други трудно се разчитат. Гробището е силно озеленено, брястове и върби го заобикалят и пресичат. Спящите в тяхната сянка сигурно лежат, без да сънуват, под вечния монотонен напев на ветровете и листата и са напълно необезпокоявани от глъчката на движението точно до тях.

Следобед на другия ден Анн направи първата от многото следващи разходки в Старото „Сейнт Джон“. Преди обяд тя и Присцила бяха ходили в Редмънд и се бяха записали за студентки, след което нямаше какво повече да правят през деня. Момичетата с удоволствие избягаха, защото не бяха въодушевени от заобикалящите ги тълпи непознати, повечето от които имаха доста отнесен вид, сякаш не бяха сигурни къде се намират.

Първокурсничките стояха на групички от по две-три, като се гледаха подозрително. Първокурсниците, по-хитри за възрастта си, се бяха скупчили на голямото стълбище във фойето на входа и надаваха ликуващи викове с цялата мощ на младите си дробове, един вид предизвикателство към традиционните им врагове, второкурсниците. Неколцина от тях обикаляха наоколо надменно, като гледаха презрително „нахалните хлапета“ на стълбите. Гилбърт и Чарли не се виждаха никъде.

— Никога не бих си помислила, че ще дойде денят, когато ще се радвам да видя някой Слоун — каза Присцила, докато прекосяваха двора на университета. — Но бих приветствала изпъкналите очи на Чарли почти възторжено. Най-малкото, те ще са нещо познато.

— О — въздъхна Анн. — Не мога да ти опиша как се чувствах, докато стоях там и чаках реда си да ме запишат — като незначителна нещастна капка в най-огромната кофа. Да ти втълпяват, че никога, ама никога, няма да бъдеш нещо повече от незначителен... Така се чувствах аз — сякаш съм невидима с просто око и някой от онези второкурсници можеше да ме настъпи. Знаех си, че ще отида в гроба неоплакана, непочетена и неопята.

— Почакай до следващата година — успокои я Присцила. — Тогава ще сме в състояние да изглеждаме толкова отегчени и опитни, колкото който и да е и второкурсник. Няма съмнение, ужасно е да се чувстваш незначителна, но мисля, че е по-добре, отколкото огромна и непохватна, както аз — сякаш простряна върху целия Редмънд, предполагам, защото бях с цели два инча по-висока от всички в тълпата. Не че се страхувах, че някой второкурсник може да ме настъпи. Страхувах се да не ме вземат за слон или за прекомерно пораснал екземпляр, хранена с картофи островитянка.

— Бедата е, че не можем да простим на големия „Редмънд“, задето не е малкия „Куинс“ — каза Анн, като събираше остатъците от жизнерадостната си философия, за да покрие оголения си дух. — Когато напуснахме „Куинс“, познавахме всички и си имахме наше собствено място. Мисля, подсъзнателно сме очаквали, че ще продължим живота си в „Редмънд“ оттам, докдето бяхме стигнали в „Куинс“, но сега се чувстваме, сякаш изгубили почвата под краката си. Благодарна съм, че нито госпожа Линд, нито госпожа Илайша Райт знаят и никога няма да узнаят какво е състоянието ми в момента. Те биха казали ликуващо: „Казвах ти, че ще стане така“, и биха били убедени, че това е началото на края. Докато всъщност е само край на началото.

— Точно така. Това звучи повече в стила на Анн. Скоро ще се аклиматизираме и запознаем с другите, всичко ще е наред. Анн, забеляза ли момичето, което стоя само пред вратата на класа за смесено обучение цяла сутрин — онова хубавото, с кафявите очи и с извитите устни?

— Забелязах я, защото изглеждаше единственото същество там, което на вид бе толкова самотно и без приятели, колкото аз. Аз бях с теб, но тя съвсем сама.

— Мисля, че се чувстваше хубава по свой собствен начин. Няколко пъти я видях да прави движение, сякаш искаше да дойде при нас, но не го направи — твърде стеснителна е, предполагам. Искаше ми се да дойде. Ако не се чувствах толкова много като гореспоменатия слон, щях да отида при нея. Но не можех да се затъртя натам през тази огромна зала, докато всичките онези момчета ревяха на стълбите. Тя беше най-хубавата първокурсничка, която видях днес, но може би първото впечатление лъже и дори красотата не помага в първия ти ден в Редмънд — заключи Присцила през смях.

— Следобед ще отида отсреща в Старото „Сейнт Джон“ — каза Анн. — Не мисля, че едно гробище е подходящо място да се развеселиш, но изглежда единственото възможно място с дървета, а аз имам нужда от дървета. Ще седна на някоя от онези стари плочи, ще затворя очи и ще си представя, че съм в горите на Авонлий.

Анн не го направи, защото намери достатъчно интересни неща в Старото „Сейнт Джон“, за да държи очите си широко отворени. Те влязоха през входните порти, през една проста, масивна каменна арка, увенчана от великия английски лъв. Озоваха се в мрачно, прохладно зелено място, където мъркаха ветровете. Те скитаха нагоре-надолу из дългите тревисти алеи и четяха странните и многословни епитафии, издълбани в епоха, когато хората са имали повече свободно време, отколкото в наши дни.

— „Тук почива тялото на Албърт Крауфорд, екс.“ — прочете Анн върху изтрита стара плоча — „дългогодишен Пазител на Оръжейния арсенал на Нейно Величество в Кингспорт. Той служи в армията до сключването на мира през 1763 г., когато се оттегли поради влошено здраве. Беше храбър офицер, най-добрият от всички съпрузи, най-добрият баща, най-добрият приятел. Почина на 29 октомври 1892 г. на 84-годишна възраст.“ — Ето и една епитафия за теб, Приси. Със сигурност в нея има „размах на въображението“. Колко пълен с приключения е бил този живот! А що е отнася до личните му качества, каква възхвала! Чудя се дали приживе са му казвали всички тези хубави неща.

— Ето още една — каза Присцила. — Слушай: „В памет на Александър Рос, който почина на 22 септември 1840 г., на 43 години. В знак на уважение от този, на когото служи толкова вярно в продължение

на 17 години, беше смятан за приятел, който заслужава пълно доверие и привързаност.“

— Хубава епитафия — отбеляза Анн замислено. — Не бих могла да желая по-добра. Всички сме слуги и ако фактът, че сме били предани, може честно да се напише на надгробните ни камъни, нищо повече не е нужно. Тук има един печален малък сив камък, Приси — в „памет на скъпо дете“. А там друг, „издигнат в памет на някого, който е погребан другаде“. Къде ли е този незнаен гроб? Наистина, Приси, днешните гробища са по-безинтересни от тези. Ти беше права — ще идвам тук често. Вече съм влюбена в това място. Виждам, че не сме сами — в долния край на алеята има някакво момиче.

— Да, и мисля, че е същото, което видяхме в Редмънд тази сутрин. Наблюдавам я от пет минути. Тя тръгва нагоре по алеята точно шест пъти и точно шест пъти се върна обратно. Или е страшно стеснителна, или нещо ѝ тежи на съвестта. Хайде да отидем при нея. По-лесно е да се запознаеш с някого на гробищата, отколкото в Редмънд, струва ми се.

Тръгнаха надолу по дългата тревиста аркада към непознатата, която седеше на сива плоча под огромна плачеща върба. Тя наистина беше много хубава, с ослепителна, необикновена, омагьосваща красота. Гладката ѝ като сатен коса блестеше като кестен, а бузите ѝ бяха закръглени с мек, зрял цвят. Очите ѝ бяха големи, кафяви и кадифени, под странно очертани черни вежди, а извитата ѝ уста беше червена като роза. Носеше елегантен кафяв костюм, под който надничаха две много модерни малки обувки. А шапката ѝ от бледорозова слама, в която бяха заплетени златнокафяви макове, имаше неуловимия, безпогрешен вид, който навежда на мисълта за „творение“ на майстор шапкар. Изведнъж Присцила изпита неудобството, че собствената ѝ шапка е скалъпена от галантериста в магазина на селото ѝ, а Анн се питаше дали блузата, която си беше ушила сама и която госпожа Линд беше дооправила, не изглежда провинциална до елегантния тоалет на непознатата. За момент и на двете момичета им се прииска да тръгнат обратно.

Но вече бяха спрели, обърнати към сивата плоча. Бе твърде късно за отстъпление. Момичето с кафявите очи разбра, че идват да си поговорят с нея. Тя веднага скочи и тръгна към тях с протегнатата ръка и с весела, дружелюбна усмивка, без следа от стеснителност или гузна съвест.

— О, искам да знам кои сте вие двете — възкликна въодушевено.
— Умирам от любопитство. Тази сутрин ви видях в Редмънд. Кажете, не беше ли ужасно там? В онзи миг ми се щеше да си бях останала у дома и да бях се омъжила.

Анн и Присцила избухнаха в смях от неочаквания обрат. И момичето с кафявите очи се разсмя.

— Наистина. Щях да го направя, знаете ли? Елате да седнем на този надгробен камък и да се запознаем. Няма да е трудно. Зная, че ще си допаднем — разбрах го веднага, щом ви видях в Редмънд тази сутрин. Толкова ми се искаше просто да дойда и да ви прегърна и двете.

— Защо не го направи? — попита Присцила.

— Защото просто не можех да се реша. Никога не съм могла да вземам решения. Винаги съм измъчвана от нерешителност. Щом реша да направя нещо, чувствам с цялото си същество, че вероятно друг подход ще е правилният. Лош късмет, но съм родена такава и няма смисъл да ме обвинявате за това, както правят някои хора. Затова не можех да се реша да ви заговоря, макар че много ми се искаше.

— Мислехме, че си твърде стеснителна — каза Анн.

— Не, не, скъпа. Срамежливостта не е сред многото недостатъци — или добродетели — на Филипа Гордън — за по-кратко, Фил. Наричайте ме Фил. Е, как се титулувате вие?

— Тя е Присцила Грант. — Анн посочи с пръст приятелката си.

— А тя е Анн Шърли — отвърна ѝ със същото Присцила.

— И двете сме от Острова — казаха в един глас.

— Аз съм родом от Болинбрук, Нова Скотия — отвърна Филипа.

— Болинбрук ли? — възкликна Анн. — Ами аз съм родена там.

— Наистина ли? Тогава и ти си Синьоноска, жителка на Нова Скотия.

— Не, не е така — възрази Анн. — Кой казваше, че ако човек е роден в обор, това не го прави кон? Аз съм Островитянка до мозъка на костите си.

— Е, въпреки това, радвам се, че си родена в Болинбрук. Това ни прави един вид съседки, нали? На мен ми харесва, защото когато ти разказвам тайни, няма да ги казвам на чужд човек. Трябва да ги разказвам. Не мога да пазя тайна, няма смисъл да се опитвам. Това е най-лошият ми недостатък — този и нерешителността, както вече споменах. Можете ли да повярвате? Отне ми половин час да реша каква

шапка да си сложа, когато тръгнах насам, към гробището! Отначало бях склонна да си сложа кафявата с перото, но щом я сложих, си помислих, че тази, розовата, с отпуснатата периферия, ще ми отива повече. Когато я закрепих с иглата на мястото ѝ, тогава ми се стори, че предпочитам кафявата. Най-накрая ги сложих една до друга на леглото, затворих очи и мушнах с една игла. Иглата прободде розовата и аз си я сложих. Прилича ми, нали? Кажете, какво мислите за външния ми вид?

След това наивно запитване, направено с напълно сериозен тон, Присцила отново се изсмя. Но Анна каза, като импулсивно стисна ръката на Филипа:

— Тази сутрин си помислихме, че си най-хубавото момиче, което видяхме в Редмънд.

Извитата уста на Филипа цъфна в очарователна усмивка над много белите малки зъби.

— И аз си мислех така — беше следващото ѝ поразително заявление. — Но исках да чуя още едно мнение в подкрепа на своето, защото не мога да взема решение дори за собствения си външен вид. В момента, в който реша, че съм хубава, започвам да мисля, че не съм. Между другото, имам една противна стара пралеля, която винаги ми казва с прискърбна въздишка: „Беше толкова хубаво бебе. Странно как децата се променят, когато пораснат“. Обожавам лелите, но мразя пралелите. Моля ви, казвайте ми достатъчно често, че съм хубава, ако нямате нищо против. Чувствам се много по-добре, когато вярвам, че съм хубава. И аз ще бъда толкова любезна с вас, ако искате — мога да бъда, с чиста съвест.

— Благодаря — засмя се Анна. — Но Присцила и аз сме твърдо убедени в добрия си външен вид, че нямаме нужда да ни уверяват в това, така че, не се безпокой.

— О, вие ми се присмивате. Зная, мислите ме за отвратително суетна, но не съм. Наистина няма дори искрица суетност у мен. И нито за миг не ми се свидят комплиментите за други момичета, когато ги заслужават. Толкова се радвам, че се запознах с вас. Дойдох в събота и вече съм полумъртва от носталгия. Ужасно чувство, нали? В Болинбрук съм важна личност, а в Кингспорт съм просто никоя! По едно време почувствах как изпадам в меланхолия. Къде ви е бърлогата?

— Улица „Сейнт Джон“, трийсет и осем.

— От хубаво по-хубаво. Ами аз съм точно зад ъгъла с улица „Уолъс“. Обаче не ми харесва квартирата. Тя е мрачна и самотна, а стаята ми гледа към безобразен заден двор. Това е най-грозното място на света. А котките — е, сигурно ако не всичките, то поне половината котки на Кингспорт се събират там нощем. Обожавам котки върху килимчета пред камината, които дремят пред хубави и уютни огънове, но котките в задни дворове в полунощ са съвсем различни животни. През първата нощ, след като пристигнах, плаках непрекъснато. Трябваше да видите носа ми на сутринта. Как ми се ще никога да не бях напускала дома!

— Как изобщо си се решила да дойдеш в Редмънд, щом наистина си толкова колеблива — каза дяволито Присцила.

— Бог да те благослови, мила, не бях решила. Татко искаше. Беше си наумил — защо, не знам. Изглежда съвсем странно като си помислиш, да уча за бакалавърска степен, нали? Но какво мога да направя, както и да е. Имам толкова мозък в изобилие.

— О! — каза Присцила неопределено.

— Да. Но е трудно да го използвам. А пък бакалаврите са толкова начетени, достойни, умни, сериозни хора — сигурно са. Не, аз не исках да идвам в Редмънд. Направих го само заради татко. Той е такава душичка. Освен това, знаех, че ако остана у дома, трябваше да се омъжа. Мама го искаше категорично. Мама е страшно решителна. Но наистина ме отблъскваше мисълта да се омъжа, поне през следващите няколко години. Искам да се забавлявам много, преди да се установя. И колкото странна е идеята да стана бакалавър, още по-абсурдна е мисълта да съм стара омъжена жена, нали? Аз съм само на осемнайсет. Не, заключих, по-добре в Редмънд, отколкото омъжена. Освен това, как щях да реша за кой да се омъжа?

— Толкова много ли са? — разсмя се Анн.

— Купища. Момчетата страшно ме харесват — наистина. Но само двама имаха значение за мен. Останалите бяха твърде млади и твърде бедни. Трябва да се омъжа за богат мъж.

— Защо?

— Мила, не мога да се представя като съпруга на беден мъж. Не мога да направя нито едно полезно нещо, а и съм много екстравагантна. О, не, моят съпруг трябва да има купища пари. Затова изборът се стесни до двама. Но не ми беше по-лесно да избира между двама,

отколкото между двеста. Отлично знаех, че когото и да избира, цял живот ще съжалявам, че не съм се омъжила за другия.

— Никого от двамата ли не обичаш? — попита Анна колебливо. Не й бе лесно да говори с непознатата за великото тайнство и промяна в живота.

— За бога, не. Аз не мога да обичам никого. Вината не е моя. Освен това, нямаше да искам. Да си влюбен, те прави същински роб, мисля. И би дало на мъжа възможност да те наранява. Страхувам се, че е така. Не, не, Алек и Алонзо са две мили момчета и аз ги харесвам и двамата, но всъщност не знам кого обичам повече. Това е бедата. Алек е по-хубав, разбира се, а аз просто не мога да се омъжа за мъж, който не е хубав. Той е с добър характер, има прекрасна къдрава коса. Май е твърде съвършен — не би ми харесал съпруг, у когото не бих открила недостатък.

— Тогава защо не се омъжиш за Алонзо? — попита Присцила сериозно.

— Като си помисля — да се омъжа за мъж с име Алонзо! — каза Фил скръбно. — Не бих го понесла. Но той има класически нос, утеха в семейството е да има нос, на който да се разчита. Не мога да се доверя на моя. Аз обожавам хубавите носове. Твоят нос е страшно хубав, Анна Шърли. Ако можех да постъпя с носовете, както с шапките — да ги изправя един до друг, да затворя очи и да мушна с иглата — щеше да бъде много лесно.

— Как се почувстваха Алек и Алонзо, когато замина? — попита Присцила.

— Те все още се надяват. Казах им да чакат, докато взема решение. И двамата ме боготворят. Междувременно смятам добре да се позабавлявам. Очаквам да се появят купища мои обожатели в Редмънд. Не мога да бъда щастлива, ако ги нямам. Но не мислите ли, че първокурсниците са твърде обикновени? Видях само един наистина хубав сред тях. Той си тръгна преди да дойдете вие. Чух приятеля му да го нарича Гилбърт. Приятелят му имаше очи, които стърчаха напред. Не си тръгвате, момичета, нали?

— Мисля, че трябва — каза Анна доста студено. — Става късно, а имаме работа.

— Но и двете дойдохте да ме видите? — попита Филипа, стана и ги прегърна. — Позволете ми да ви идвам на гости. Искам да сме

приятелки. Такова впечатление ми направихте. Не съм ви отблъснала с моето лекомислие, нали?

— Не съвсем — разсмя се Анн, като отговори сърдечно на ръкостискането на Фил.

— Защото не съм и наполовина толкова глупава, колкото изглеждам външно. Просто приеете Филипа Гордън такава, каквато я сътворил Бог, с всичките ѝ недостатъци, и смятам, че ще я харесате. Не е ли приятно място това гробище? Бих желала да ме погребат тук. Тук има един гроб, който не видях преди — онзи с желязната ограда — о, момичета, вижте — на камъка пише, че това е гробът на флотски курсант, убит в битката между „Шенън“ и „Чесапийк“.

Анн спря до оградата и погледна изтъркания камък, като пулсът ѝ се учести от неочаквано вълнение. Старото гробище с надвисналите клони на дървета и дългите арки от сянка изчезна от погледа ѝ. Тя видя пристанището на Кингспорт отпреди един век. От мъглата бавно изплува една голяма фрегата, прекрасна с „падащата звезда върху флага на Англия“. Зад нея идваше друга, със застинали героични очертания, а обвит в своя флаг на звезди, на кварталдека, лежеше неустрашимият Лорънс. Пръстът на времето беше върнал назад неговите страници и това беше „Шенън“, който триумфално плуваше към брега с трофея си „Чесапийк“.

— Върни се, Анн Шърли, върни се — разсмя се Филипа и я дръпна за ръката. — Ти си на сто години отдалечена от нас. Ела си обратно.

Анн се завърна с въздишка, очите ѝ светеха с мек блясък.

— Винаги съм обичала тази стара история — каза тя. — И макар англичаните да са спечелили победа, мисля, че я обичам заради смелия победен командир. Този гроб сякаш приближава случилото се и го прави толкова реално. Този нещастен малък юнкер е бил само на осемнайсет години. Той е „умрял от неизлечимите си рани, получени в храбра битка“ — така пише в епитафията му. Какво повече би могъл да желае един войник.

Преди да си тръгне, Анн откопча малкото букетче лилави теменуги, които носеше, и леко ги хвърли върху гроба на момчето, загинало в големия морски двубой.

— Е, какво мислиш за новата ни приятелка? — попита я Присцила, когато Фил си тръгна.

— Харесва ми. В нея има нещо обичливо, въпреки цялата ѝ вятърничавост. Вярвам, както и тя самата казва, че не е и наполовина толкова глупава, колкото изглежда. Тя е мило момиченце, жадуващо за целувки. И не знам дали някога наистина ще порасне.

— И на мен ми харесва — каза Присцила решително. — Говори за момчета толкова много, колкото Руби Гилис. Но когато слушам Руби, винаги се дразня или ми прилошава, докато с Фил е весело. Защо е така?

— Има разлика — каза Анн замислено. — Струва ми се, защото Руби е наистина преднамерена относно момчетата. Тя си играе на любов и ухажване. Освен това, усещаш, че когато се хвали с ухажорите си, го прави, за да ти втълпи, че нямаш и наполовина колкото нея. А когато Фил говори за обожателите си, сякаш става дума само за приятели. Дори Алек и Алонзо — никога няма да мисля за тези две имена поотделно — са за нея само двама приятели в игрите, които искат тя да си играе с тях цял живот. Радвам се, че я срещнахме. Мисля, че днес следобед засадох едно мъничко стръкче душа в почвата на Кингспорт.

ПЕТА ГЛАВА

ПИСМА ОТ ДОМА

През следващите три седмици Анн и Присцила продължиха да се чувстват като чужденки в чужда страна. После изведнъж всичко сякаш си дойде на мястото — Редмънд, професорите, лекциите, студентите, учението, светските контакти. Животът отново стана равномерен, вместо да е сглобен от различни парчета. Първокурсниците, вместо да бъдат сбирка от личности, които нямат нищо общо помежду си, се оказаха сплотен клас, с дух на един клас, интереси на един клас, антипатии на един клас и амбиции на един клас. Те спечелиха годишното „Състезание по изкуствата“ срещу второкурсниците и по този начин — уважението на всички класове и едно огромно, даващо им увереност в себе си самочувствие. През последните три години второкурсниците бяха печелили в „състезанието“. Тазгодишната победа, която първокурсниците прибавиха към знамето си, беше приписана на стратегическото ръководство на Гилбърт Блайт, който бе начело на кампанията и измисли нова тактика, която изстреля първокурсниците към върха на триумфа. За награда той бе избран за председател на Клуба на първокурсника, почетна и отговорна длъжност, към която се стремяха мнозина. Той беше поканен да се присъедини и към „Ламбите“ — на жаргона на Редмънд съкращение на „Ламбда Тета“ (неформално студентско общество) — рядко оказвана чест на първокурсник. Като предварително изпитание трябваше да дефилира по главните търговски улици на Кингспорт цял ден, с боне за слънце на главата и препасан с широка кухненска престилка, разточително щампована с цветя от калико. Правеше го с радост, като сваляше бонето си с изтънчен маниер, когато срещнеше познати дами. Чарли Слоун, който не беше поканен в Клуба на „Ламбите“, каза на Анн, че не вижда как Блайт се е решил да го направи и че той, от своя страна, никога не би се унижил така!

— Представи си Чарли Слоун с „каликяна“ престилка и „слънчево буне“ — кискаше се Присцила. — Би изглеждал точно както старата си баба Слоун. А Гилбърт приличаше много повече на мъж с тях, отколкото с обичайните си одежди.

Анн и Присцила се озоваха в центъра на светския живот в Редмънд. Това стана бързо и до голяма степен благодарение на Филипа Гордън. Филипа беше дъщеря на богат и известен човек и принадлежеше към старо и знатно семейство „сини носове“. Това, заедно с красотата и чара ѝ — чар, признаван от всички, които я срещнеха — веднага отваряше пред нея вратите на всички клики, клубове и класове в Редмънд. А където ходеше тя, ходеха Анн и Присцила. Тя беше предана малка душа, напълно лишена от каквото и да е снобизъм. „Обичайте ме, обичайте ме, приятели“ сякаш беше нейното подсъзнателно мото. Без никакво усилие тя ги въвеждаше във все по-разширяващия се кръг от запознанства. Двете момичета от Авонлий намираха, че много лесно си проправят пътека в светския живот на Редмънд и това беше приятно, за завист и почуда от страна на другите първокурснички, които без подкрепата на Филипа бяха обречени да останат в периферията на събитията през първата си година в колежа.

За Анн и Присцила, с техните по-сериозни възгледи за живота, Фил оставаше забавната, мила кукла от първата им среща. И все пак, както беше казала самата тя, имаше „купища“ мозък. Кога и къде намираше време да учи бе загадка, защото сякаш непрекъснато се нуждаеше от някакво „забавление“ и домът ѝ вечер винаги бе претъпкан с посетители. Тя имаше колкото ѝ душа иска „обожатели“, девет десети от първокурсниците и голяма група от всички други класове си съперничеха за усмивките ѝ. Беше наивно очарована от всичко това и щастливо докладваше за всяко свое ново завоевание на Анн и Присцила, с коментари, от които страшно биха почервенели ушите на нещастните любовници.

— Изглежда, Алек и Алонзо все още нямат сериозни съперници — отбеляза Анн, за да я подразни.

— Нито един — съгласи се Филипа. — Всяка седмица пиша и на двамата и им разказвам всичко за моите млади мъже тук. Сигурна съм, че се забавляват. Но, разбира се, не мога да имам онзи, когото харесвам най-много. Гилбърт Блайт не ме забелязва, освен когато ме поглежда,

сякаш съм някое хубаво малко коте, което би желал да погали. Зная много добре причината. Имам основание да ти се разсърдя, кралице Анн. Наистина, би трябвало да те мразя, а вместо това безумно те обичам и се чувствам зле, ако не те виждам всеки ден. Ти се различаваш от всички момичета, които някога съм познавала. Когато ме погледнеш по определен начин, усещам какво незначително, лекомислено малко зверче съм и копнея да бъда по-добра, по-умна и по-силна. След това вземам добри решения. Но първото добре изглеждащо мъженце, което ми се изпречи на пътя, ми ги избива от главата. Не е ли прекрасен животът в колежа? Толкова е смешно, като си помисля, че през онзи първи ден го мразех. Но ако не бях дошла, можеше никога да не се запозная с теб. Анн, моля те, повтори ми пак, че ме обичаш поне малко. Копнея да го чуя.

— Обичам те много — и мисля, че си едно мило, сладко, възхитително, копринено, малко коте без нокти — разсмя се Анн. — Но не разбирам кога изобщо намираш време да си учиш уроците.

Фил сигурно намираше време, защото напредваше успешно по всички предмети през годината. Дори вечно киселият стар професор по математика, който мразеше учениците от смесените училища и категорично се противопоставяше на приемането им в Редмънд, не можа да я постави на място. Тя беше първа по успех сред първокурсничките по всички предмети, освен по английски, където Анн Шърли я оставяше далече зад себе си. Самата Анн намираше учението през първата година за лесно, до голяма степен благодарение на усилената работа, която тя и Гилбърт бяха свършили през последните две години в Авонлий. Затова ѝ оставаше повече време за светски живот, на което се наслаждаваше най-пълно. Но нито за миг не забравяше Авонлий и приятелите си там. За нея най-щастливите мигове всяка седмица бяха, когато пристигаха писма от дома. Чак когато получи първите си писма, тя започна да мисли, че някога Кингспорт ще ѝ хареса или че ще се почувства там у дома си. Преди писмата Авонлий ѝ се струваше на хиляди мили далеч. Писмата го приближиха и свързаха стария живот с новия толкова здраво, че заприличаха на едно цяло, вместо две безнадеждно откъснати едно от друго съществувания. Първата пратка съдържаха шест писма: от Джейн Андрюс, Руби Гилис, Дайана Бари, Марила, госпожа Линд и Дейви. Писмото на Джейн беше калиграфски изработено, всяко „т“

беше красиво зачертано и над всяко „и“ имаше акуратна точка, но нямаше нито едно интересно изречение. Тя не споменаваше училището, за което Анна очакваше да чуе с нетърпение, не отговаряше на нито един от въпросите, които Анна ѝ беше задала в своето писмо. Но разказваше на Анна с подробности колко дантели беше изплела напоследък, какво беше времето в Авонлий, как ще си ушие роклята, как се чувстваше при главоболие. Руби Гилис беше написала сантиментално послание със съжаление за отсъствието на Анна, уверяваше я, че липсва страшно на всички във всичко, питаше я какви са „хората“ в Редмънд, а останалото беше сърцераздирателен разказ за преживелиците ѝ с многобройните ѝ обожатели. Беше глупаво, безполезно писмо и Анна би се смяла много, ако не беше послеписът. „Гилбърт, изглежда, се забавлява в Редмънд, ако се съди по писмата му“, пишеше Руби. „Не мисля, че Чарли е толкова очарован.“

Значи Гилбърт пишеше на Руби! Много добре. Той имаше пълно право, разбира се. Само че...! Анна не знаеше, че първо Руби му беше писала и че Гилбърт ѝ беше отговорил просто от учтивост. Тя захвърли писмото на Руби с презрение. Но беше необходимо цялото жизнерадостно, изпълнено с новини, прекрасно писмо на Дайана, за да притъпи жилото на послеписа на Руби. Писмото на Дайана беше претъпкано надлъж и нашир с интересни теми и Анна почти се почувства пак в Авонлий, докато го четеше. Писмото на Марила беше доста оскъдно и безцветно, сурово невинно откъм клюки или емоции. Но въпреки това писмото донесе за Анна полъха на здравословния, прост живот в Грийн Гейбълс, с вкуса на вековен мир и непреходната обич, която я чакаше там. Писмото на госпожа Линд беше пълно с църковни новини.

В днешно време май само глупаци стават свещеници, пишеше тя с огорчение. Какви кандидати са ни пратили и какво проповядват! Половината са лъжи и, още по-лошо, не звучат по канона. Сегашният ни пастор е най-лошият от всичките.

Искам да ти кажа какво стана в деня, когато ни посети пасторът. Най-смешното нещо, което някога съм виждала. Казах на Марила: „Ако Анна беше тук, щеше

много да се смее“. Дори Марила се смя. Знаеш ли, той е нисък, дебел мъж с криви крака. Онази стара свиня на господин Харисън — онази голямата, високата — отново беше дошла насам този ден и нахлу в двора ни, влязла през задната врата, без да знаем, и беше тук, когато пасторът се появи на входа. Свинята диво се втурна да излезе, но нямаше откъде да мине, освен между кривите му крака. Оттам и мина, но понеже беше толкова голяма, а свещеникът толкова дребен, тя го вдигна и го отнесе навън. Докато Марила и аз стигнем до вратата, шапката и бастунът му отхвърчаха в различни посоки. Никога няма да забравя как изглеждаше. А онова нещастно прасе беше изплашено до смърт. Предполагам, прасето е помислило, че го яха дяволът и че ще го отнесе. Слава богу, близнаците не бяха тук. Нямаше да е добре да видят пастора в такова непристойно положение. Точно преди да стигнат до потока, пасторът скочи или падна. Свинята се втурна през потока като луда и се скри в гората. Марила и аз изтичахме долу и помогнахме на пастора да стане и да си изтупа сакото. Не беше наранен, но беше бесен. Сякаш държеше отговорни за случилото се Марила и мен, въпреки че му обяснихме, че свинята не е наша. Цяло лято се заяждаше с нас. Всъщност, защо дойде откъм задната врата? Господин Алън никога не би го направил. Ще мине доста време, докато си намерим човек като господин Алън. Но нека да не пророкуваме. Нямаме ни вест, ни кост от свинята оттогава, вярвам, че повече няма да я видим.

Сега в Авонлий е доста спокойно.

Дейви се държи доста добре, откакто ти замина. Един ден той беше лош и Марила го наказва да носи престилката на Дора цял ден, а после той отиде и отрязва всички престилки на Дора. Аз го нашляпах, но после той гони петела ми до смърт.

Не се претоварвай с учене, непременно си слагай зимното бельо, когато стане студено. Марила много се безпокои за теб, но аз ѝ говоря, че си много по-разумна, отколкото си мислех, и че ще се справиш.

Писмото на Дейви беше трогателно с правописа и оплакванията си:

Скъпа анн, моля те пиши и кажи на марила да не ме връзва за перилоту на моста когато ходя да ловя риба, момчетата ми се смеят за това. Ужасно съм самотен тук без теб но в училище е много веселу. Джейн Андрюс е построга от теб. Сношти уплаших госпожа Линд с фенер от тиквена кора. Тя страшну се разяри и каза, че е бясна задето гоних петела й из двора докато умриа. Не исках да умре. Защо умря, анн, искам да знам. Госпожа Линд го хвърли в кочината. можише да го продаде на господин Блеър. господин Блеър дава по 50 центъ за хубави умрели петли. Чух госпожа Линд да моли пастора да се моли за нея. Какво толкова лошо е направила, анн, искам да знам. Имам си хвърчило с чудесна упашка, Анн. Милти болтър ми разказа страшна история вчера в училище. Истина е. старият Джо Моузи и Леон играели на карти една нош миналата седмица в гората. Картите били на един пън и един голям черен човек по-висок от дърветата дошъл и грабнал картите и пъна и изчезнал с гръмутевичен шум. Обзалагам се, че са били уплашени. Милти казва че черният мъж бил дяволът, той ли е бил, анн, искам да знам. Господин кимбъл в спенсървейл е много болен и трябва да отиде в болницата, моля да ме извиниш докато попитам марила дали съм го написал правилно. Марила казва че той трябвало да отиде в приут а не на другото място. Той си въобразява, че в него има змия, какво е да имаш змия в себе си, анн. Искам да знам. госпожа Лорънс била също болна, госпожа Линд казва че цялата работа е, че тя мисли твърде много за вътрешностите си.

— Чудя се — каза Анн, докато сгъваше писмата — какво би си помислила госпожа Линд за Филипа.

ШЕСТА ГЛАВА

В ПАРКА

— Какво ще правите днес, момичета? — попита Филипа, като изникна в стаята на Анн един съботен следобед.

— Отиваме на разходка в парка — отговори Анн. — Има нещо във въздуха, което влиза направо в кръвта ми и кара душата ми да ликува. Времето е чудесно за парка и боровете.

— „Ние“ включва ли някой друг, освен теб и Присцила?

— Да, включва Гилбърт и Чарли, много ще се радваме, ако включи и теб.

— Но — отвърна Филипа тъжно, — ако дойда, ще бъда петото колело, а това е нещо нечувано досега за Филипа Гордън.

— Е, новите преживявания разширяват кръгозора. Ела и ще можеш да съчувстваш на всички нещастници, на които често им се случва да бъдат пето колело. Но къде са всичките ти жертви?

— Уморих се от тях и просто днес не ми се ще да ме безпокоят. Впрочем, чувствам се малко тъжна. Миналата седмица писах на Алек и Алонзо. Сложих писмата в пликове и ги адресирах, но не ги залепих. Онази вечер стана нещо смешно. Така е, за Алек би било смешно, но не и за Алонзо. Бързах, затова грабнах писмото за Алек — както си мислех — извадих го от плика и надрасках един послепис. После изпратих и двете писма. Получих отговора на Алонзо тази сутрин. Момичета, сложила съм послеписа в неговото писмо и той беше бесен. Разбира се, ще го преживее — не ме е грижа, ако не успее — но това ми развали деня. Затова си рекох да дойда при вас, моите любимки, за да се поразсея. След като започне футболният сезон, няма да имам нито един свободен съботен следобед. Обожавам футбола. Имам най-разкошните шапка и пуловер на райета с цветовете на отбора на Редмънд, ще ги нося на мачовете. Знаете ли, че този ваш Гилбърт е избран за капитан на футболния отбор на първокурсниците?

— Да, снощи ни каза — каза Присцила, като видя, че Анн няма да отговори. — Той и Чарли бяха долу. Знаехме, че ще се качат, и старателно преместихме всички възглавници на госпожица Ада извън полезрението им. Онази, съвършената, с релефната бродерия пуснах на пода в ъгъла зад стола, на който беше. Мислех, че там ще е на сигурно място. Но можеш ли да повярваш? Чарли Слоун се запъти точно към онзи стол, забеляза възглавницата зад него, тържествено я измъкна и седя на нея през цялата вечер. Каква жалка развалина бе после тази възглавница! Горката госпожица Ада ме попита днес с укорителна усмивка защо съм позволила да седат на нея. Казах й, че било предопределено в комбинация с непоправимия слоунизъм и че нямам нищо общо и с двете.

— Възглавниците на госпожица Ада вече ми действат на нервите — каза Анн. — Миналата седмица завърши още две, натъпкани и избродирани до пръсване. Нямахме абсолютно никакво свободно място, затова тя ги изправи до стената на стълбите. Когато се качваме в тъмното, възглавниците падат върху нас, когато слизаме — ние върху тях. Миналата неделя, когато доктор Дейвис се молеше за всички, изложени на опасностите в морето, аз мислено добавих: „И за всички, които живеят в къщи, където възглавниците са обичани извън всякакви разумни граници!“. Ето, готови сме! Ще видя дали момчетата не се задават през Старото „Сейнт Джон“. Тръгваш ли с нас, Фил?

— Ще дойда, ако вървя с Присцила и Чарли. Този твой Гилбърт е чудесен, Анн, но защо ходи все с този Изпъкналоочко?

Анн настръхна. Не харесваше много Чарли Слоун, но той беше от Авонлий, така че никой нямаше право да му се присмива.

— Чарли и Гилбърт винаги са били приятели — отвърна студено. — Чарли е добро момче. Не е виновен за очите си.

— Не ми го казвай! Виновен е! Сигурно е извършил нещо ужасно в предишния си живот, за да бъде наказан с такива очи. Прис и аз хубаво ще си поиграем с него следобед. Ще се подиграваме в лицето му и той няма да разбере.

Безспорно, двете осъществиха задружно намеренията си. Но Слоун беше щастлив в своето неведение. Той си мислеше, че е съвсем изискан кавалер, щом разговаря с две такива ученички от смесено училище, особено с Филипа Гордън, красавицата на класа. Това

сигурно щеше да направи впечатление на Анн. Щеше да види, че някои хора го ценят истински.

Гилбърт и Анн вървяха бавно малко след останалите, като се наслаждаваха на тихата, спокойна красота на есенния следобед под боровете в парка.

— Тук тишината е като молитва, нали? — каза Анн, лицето ѝ беше обърнато към слънцето на небето. — Колко обичам боровете! Сякаш корените им са потопени дълбоко в романтиката на всички епохи. Толкова е успокоително от време на време да се измъкваш и да идваш да си поговориш с тях. Тук винаги се чувствам щастлива.

*И така в планинска пустош заблудени,
като от чудо небесно,
грижите им падат като игли разклатени
от боровете ветровити.*

— цитира Гилбърт.

— Те карат нашите скромни амбиции да изглеждат доста жалки, Анн.

— Мисля, че ако някога ме постигне голяма мъка, ще дойда при боровете за утеха — каза тя замечтано.

— Надявам се никога да не ти се случва толкова тъжно нещо, Анн — промълви Гилбърт, който не можеше да свърже мисълта за мъката с живота, весело същество до себе си, като не осъзнаваше, че онези, които се издигат до най-големи висоти, могат също и да потънат в най-големи дълбочини, и че натурите, които са най-жизнерадостни, често страдат най-мъчително.

— Но сигурно ще стане — някога — разсъждаваше Анн. — Животът прилича на чаша слава, която току-що са поднесли към устните ми. Сигурно в нея има и горчилка — във всяка чаша има. Някой ден ще изпия и моята. Е, надявам се да бъда силна и смела, за да я посрещна. Надявам се и че няма да дойде поради допуснатата от мен грешка. Спомняш ли си какво каза доктор Дейвис миналата неделя вечерта — скърбите, които Бог ни праща, носят със себе си утеха и сила, докато скърбите, които сами си причиняваме поради глупост или подлост, най-тежко понасяме?

— Ако можех, щях да махна всичко от живота ти, освен радостите и удоволствията, Анн — каза Гилбърт с тон, който означаваше „опасност отпред“.

— Това би било неразумно — отвърна Анн припряно. — Сигурна съм, че животът не може правилно да се развива без някои изпитания и мъки — макар че го признаваме само когато се чувстваме доста добре. Ела, другите са стигнали до павилиона и ни викат.

Всички седнаха в малкия павилион, за да наблюдават есенния залез, обагрен в тъмночервен огън и бледо злато. Отляво се намираще Кингспорт, покривите и шпиловете му бяха забулени във виолетов дим. Отдясно беше пристанището, напръскано с розови и меднокафяви петна, простряно в светлината на залеза. Пред тях водата трептеше, гладка като коприна и сребърносива, а отвъд оголения остров Уилям стърчеше над мъглата, пазеше града като мощен булдог. Светлината на фара му проблясваше в мъглата като злокобна звезда.

— Виждали ли сте някога място с подобно излъчване? — попита Филипа. — Не искам точно остров Уилям, но съм сигурна, че мога да го получа. Вижте онзи часовей на кулата на форта, точно до знамето. Не изглежда ли сякаш излязъл от романс?

— Като говорим за романи — каза Присцила, — търсихме пирен, но, разбира се, не намерихме. Твърде късно е за сезона.

— Пирен! — възкликна Анн. — Нали пиренът не расте в Америка?

— Има само две места на целия континент, където вирее — каза Фил. — Едното е тук, в парка, а другото е някъде в Нова Скотия, забравила съм точно къде. Известният полк от планинци, черната стража, е лагерувал тук една година и когато през пролетта мъжете изтърсвали сламениците си, няколко семена пирен пуснали корени тук.

— О, колко прекрасно! — каза Анн очаровано.

— Хайде да се приберем у дома по булевард „Спофърд“ — предложи Гилбърт. — Можем да разгледаме всички „красиви къщи, обитавани от богатите благородници“. Булевард „Спофърд“ е най-изисканата жилищна улица в Кингспорт. Никой не може да строи къща на нея, ако не е милионер.

— О, хайде — каза Фил. — Има едно страхотно местенце, което искам да ти покажа, Анн. То не е построено от милионер. То е веднага след парка и вероятно е израснало, докато булевард „Спофърд“ е бил

още селски път. Израснало е — не е било построено! Не ме интересуват къщите на булеварда. Те са чисто нови и с твърде много стъклени повърхности. Но това местенце е мечта. А името му... Но почакайте да видите.

Те го видяха, докато се изкачваха по осяния с борове хълм откъм парка. Точно на билото, където булевард „Спофърд“ постепенно се стопяваше до обикновен път, имаше малка бяла дървена къща с по няколко бора от двете ѝ страни, протегнали клоните си закрилчески над ниския ѝ покрив. Беше покрита с червени и златни асми, през които надничаха прозорците ѝ със зелени капаци. Пред нея имаше малка градинка, заобиколена от ниска каменна ограда. Въпреки че беше октомври, градината беше все още очарователна с милите си, старомодни, неземни цветя и храсти — сладък глог, катриника, лечебна върбинка, игловръх, петунии, невени и хризантеми. Малка тухлена пътечка, подредена във формата на рибена кост, водеше от портата до входната врата. Цялото място можеше да бъде пренесено от някое отдалечено село. Но в него имаше нещо, което правеше съседния, големия, заобиколен от морави палат на краля на тютюна, да изглежда недодялан, показан и безвкусен. Както бе казала Фил, имаше разлика между роден и направен.

— Това е най-милото кътче, което някога съм виждала — въздъхна Анн. — Събужда една от старите ми, прекрасни, странни болки. То е по-хубаво и по-чудато дори от каменната къща на госпожица Лавендар.

— Обърнете специално внимание на името — каза Фил. — Погледнете — с бели букви, около арката над портата. „Дом на Пати“. Не е ли страхотно?

— Имаш ли представа коя е Пати? — попита Присцила.

— Открих, че името на старата дама, която е собственицата, е Пати Спофърд. Тя живее тук с племенницата си, живеят тук от стотици години, повече или по-малко — може би малко по-малко, Анн. Преувеличението просто е полет на поетичната фантазия. Разбрах, че богати хора много пъти са се опитвали да купят имота — сега струва малко състояние, но „Пати“ не желае да продава при никакви обстоятелства. А зад къщата има ябълкова градина — ще я видите, когато повървим още малко — истинска ябълкова градина на булевард „Спофърд“.

— Довечера ще сънувам „Дома на Пати“ — каза Анн. — Чувствам се като част от него. Чудя се дали някога ще имаме късмет да видим и вътрешността му.

— Няма изгледи — каза Присцила.

Анн се усмихна загадъчно.

— Наистина. Но вярвам, че ще стане. Имам предчувствие, че предстои по-близко запознанство между „Дома на Пати“ и мен.

СЕДМА ГЛАВА

ОТНОВО У ДОМА

Първите три седмици в Редмънд изглеждаха дълги, но остатъкът от семестъра отлетя като миг. Докато се осъзнаят, студентите от Редмънд се озоваха в мелачката на коледните изпити, като излязоха оттам повече или по-малко успешно. Честта да бъдат начело по успех в класовете на първокурсниците се разделяше между Анн, Гилбърт и Филипа; Присцила се справяше много добре; Чарли Слоун премина на задоволително ниво и се държеше толкова самодоволно, сякаш беше пръв по успех.

— Не мога да повярвам, че утре по това време ще бъда в Грийн Гейбълс — каза Анн вечерта, преди да отпътуват. — А ти, Фил, ще бъдеш в Болинбрук с Алек и Алонзо.

— Копнея да ги видя — призна Фил, докато гризеше шоколада си. — Те наистина са мили момчета. О, чудесно ще прекарам празниците. Ще има безкрайни танци, разходки, веселба. Няма да ти простя, кралице Анн, че не идваш с мен у дома за празниците.

— Фил, беше мило да ме поканиш, а и бих искала някой ден да посетя Болинбрук. Но тази година не мога. Трябва да си отида у дома. Не знаеш как копнее сърцето ми за там.

— Няма да имаш много време — каза Фил презрително. — Ще има една-две сбирки по бродерия, предполагам. И всички стари клюкарки ще те одумват в лицето ти и зад гърба ти. Ще умреш от самота, дете.

— В Авонлий ли? — каза Анн развеселена.

— А ако дойдеш с мен, ще прекараш времето великолепно. Болинбрук ще се ококори, като те види, кралице Анн — косата, маниера ти, всичко! Ти си толкова различна. Ще имаш голям успех — а аз ще се грея на отразената ти светлина — „не розата, а близо до розата“. Ела, Анн.

— Светските ти завоевания са ослепителни, Фил, но аз ще нарисувам нещо свое. Отивам си у дома в стара фермерска къща в провинцията, някога била зелена, сега доста избледняла, сред градина с ябълкови дървета без листа. Под нея има поток и гора от декемврийски ели, където съм чувала да свирят дъждове и ветрове. Наблизо има езеро, което сега е сиво и мрачно. В къщата има две застаряващи дами, едната висока и слаба, другата ниска и дебела. Има и двама близнака, единият — съвършен образец, а другият — това, което госпожа Линд нарича „бич божи“. Има една малка стая на горния етаж, където живеят старите мечти, и голямо, великолепно пухено легло, почти върха на лукса след дюшека на квартирата. Харесва ли ти моята картина, Фил?

— Изглежда доста скучна — каза Фил и направи гримаса.

— Забравих това, което преобразява всичко — отвърна меко Анн. — Там има обич, Фил — искрена и нежна обич, каквато няма да намеря другаде по света — обич, която ме очаква. Това прави от картината ми шедьовър, макар цветовете да не са много ярки.

Фил се изправи, хвърли кутията с бонбони, отиде при Анн и я прегърна.

— Анн, бих искала да съм като теб — каза тя трезво.

На другия ден вечерта Дайана посрещна Анн на гарата в Кармъди и отпътуваха заедно за дома. Грийн Гейбълс изглеждаше празнично, когато поеха нагоре по пътя. Всички прозорци бяха осветени на тъмния фон на Омагъосаната гора. А в двора имаше открит огън с две весели малки фигури, които танцуваха около него. Една от тях нададе нечовешки рев, когато двуколката зави под тополите.

— Дейви го смята за индиански боен вик — каза Дайана. — Научил го е от ратая на господин Харисън и го упражняваше, за да те поздрави. Госпожа Линд каза, че е изръфал нервите й; промъкна се зад нея и изкрещява с всичка сила. Беше твърдо решил да запали огън на открито за теб. От две седмици събира сухи съчки и вади душата на Марила да му позволи да сипе малко керосин върху тях, усеща се по миризмата, макар госпожа Линд да повтаряше, че Дейви ще подпали всички.

Анн вече беше слязла от двуколката и Дейви прегръщаше коленете й в екстаз, дори Дора увисна на ръката й.

— Огънят е екстра, нали, Анн? Нека ти покажа как да го стъкваш — виж искрите. Направих го за теб, Анн, щото толкова се радвах, че си идваш у дома.

Кухненската врата се отвори и сухата фигура на Марила се очерта върху идващата отвътре светлина. Тя предпочиташе да посрещне Анн в сянката, защото ужасно се страхуваше да не заплаче от радост — тя, твърдата, сдържана Марила, която смяташе изразяването на дълбоки чувства за непристойно. Госпожа Линд стоеше зад нея, мила, приветлива матрона от миналото. Любовта, която Анн каза на Фил, че я очаква, я обграждаше и обгръщаше със своята благодат и чистота. Нищо не можеше да се сравнява със старите връзки, старите приятели, стария Грийн Гейбълс! Как искряха очите на Анн, когато седнаха на отрупаната маса за вечеря, колко розови бяха бузите ѝ, колко чист като сребро беше смехът ѝ! И Дайана щеше да остане през цялата нощ. Всичко беше като в доброто старо време!

— Предполагам, ти и Дайана ще си говорите цяла нощ — каза Марила саркастично, когато момичетата се качиха горе. Марила винаги беше саркастична, след като се издадеше.

— Да — потвърди Анн весело, — но първо ще сложа Дейви да си легне. Той настоява.

— Можеш да се обзаложиш — каза Дейви, докато вървяха през гостната. — Искам пак да кажа на някого молитвите си. Не е интересно да ги казвам сам.

— Не ги казваш сам, Дейви. Бог винаги е с теб и те чува.

— Ама аз не мога да го видя — възрази Дейви. — Искам да се моля на някого, когото мога да виждам!

Но когато облече сивата си фланелена нощница, Дейви не бързаше да започне молитвите. Стоеше пред Анн, пристъпваше с босите си крака и имаше нерешителен вид.

— Ела, скъпи, коленичи — каза Анн.

Дейви дойде и зарови главата си в скута на Анн, но не коленичи.

— Анн — каза той с приглушен глас, — не ми се ще да се моля. От една седмица нямам желание. Не съм си казвал молитвата нито снощи, нито оня ден.

— Защо, Дейви? — попита Анн нежно.

— Нали няма да се ядосаш, ако ти кажа?

Анн повдигна малкото телце в сива фланела и прегърна главата му.

— Някога „ядосвала“ ли съм се, когато си ми казвал разни неща, Дейви?

— Не-е-е, никога.

— Някаква пакост ли си направил, Дейви, и затова не можеш да си кажеш молитвите?

— Не, никакви пакости не съм правил още. Но искам да направя една.

— Каква, Дейви?

— Аз... искам да кажа лоша дума, Анн — изтърси Дейви с отчаяно усилие. — Чух ратая на господин Харисън да я казва един ден миналата седмица и оттогава през цялото време ми се иска да я кажа — дори когато си казвам молитвите.

— Тогава я кажи, Дейви.

Дейви вдигна пламналото си лице от учудване.

— Но, Анн, това е страшно лоша дума.

— Кажи я!

Дейви още веднъж я погледна недоверчиво, после каза ужасната дума с нисък глас. В следващия миг лицето му беше заровено в нейното.

— О, Анн, никога вече няма да я казвам — никога. Знаех си, че е лоша, но не предполагах, че е толкова... толкова... лоша.

— Дейви, ако бях на твое място, нямаше да ходя с ратая на господин Харисън.

— Той може да надава екстра бойни викове — каза Дейви с леко съжаление.

— Но ти не искаш умът ти да се напълни с лоши думи — думи, които ще го отровят и ще избутат оттам всичко добро и мъжествено?

— Не — каза Дейви ококорен.

— Тогава недей да ходиш с хората, които ги използват. А сега чувстваш ли се готов да си кажеш молитвата, Дейви?

— О, да — каза Дейви, като с нетърпение се смъкна на коленете си. — Сега спокойно мога да я кажа.

Вероятно Анн и Дайана изповядаха най-съкровения си тайни една на друга тази нощ, но не са запазени писмени свидетелства. На закуска и двете изглеждаха бодри и със светнали очи, както само

младите могат да изглеждат след забранените часове на пир и признания. Дотогава не беше валиал сняг, но докато Дайана прекосяваше стария дъсчен мост на път към дома, белите снежинки започнаха да пърхат над полето и гората. Скоро хълмовете в далечината се забулиха в призрачен тънък воал. И така, Коледата беше снежна, беше приятен ден. Преди обед дойдоха писма и подаръци от госпожица Лавендар и Пол.

— Госпожица Лавендар и господин Ирвинг вече са се настанили в новия си дом — събщи Анн. — Сигурна съм, че госпожица Лавендар е напълно щастлива.

Пристигна и писмо с характерните драскулки на Филипа, изпълнено с Алек и Алонзо, какво казали и какво направили, как я погледнали, когато се срещнали с нея.

Но още не мога да реша за кого от тях да се омъжа, пишеше Фил. Бих искала да беше с мен, за да решиш вместо мен. Някой ще трябва да го направи. Когато видях Алек, сърцето ми подскочи и си помислих: „Сигурно той е истинският“. А после, когато дойде Алонзо, сърцето ми отново подскочи. Анн, твоето сърце не би подскочило за никого, освен за истинския принц от приказките, нали? Сигурно аз съм поначало сгрешена. Но се забавлявам великолепно. Днес вали сняг и аз съм в екстаз. Толкова ме беше страх, че на Коледа всичко ще е зелено, а не мога да го понасям. Знаеш ли, когато Коледата е мръсна, сивокафява, сякаш е била зарязана преди сто години, наричаме я зелена Коледа! Не ме питай защо. Както казват: „Има някои неща, които никой не може да разбере“.

Анн, качвала ли си се някога на трамвай и после откривала ли си, че нямаш никакви пари и не можеш да си платиш таксата? С мен се случи оня ден. Ужасно е. Когато се качих, имах монета от пет цента. Мислех си, че е в левия джоб на палтото ми. Щом се настаних удобно, я потърсих. Не беше там. Побиха ме тръпки. Бръкнах и в другия джоб. И там я нямаше. Пак ме побиха тръпки. После потърсих в

малкия вътрешен джоб. Напразно. Побиха ме двойно повече тръпки.

Свалих си ръкавиците, оставих ги на седалката, после пак претърсих всичките си джобове. Монетата я нямаше никъде. Станах и подскочих, после погледнах на пода. Бе пълно с хора, които се прибираха от опера, и всичките ме зяпнаха, но малко ме беше грижа.

Въпреки всичко, не можах да си намеря парите. Реших, че трябва да съм я сложила в устата си и да съм я глътнала по невнимание.

Не знаех какво да правя. Щеше ли кондукторът да ме свали за срам и позор? Можех ли да го убедя, че съм просто жертва на собствената си разсеяност, а не гратисчийка? Бях като старата дама, на която капитанът на кораба казал по време на буря, че трябва да се уповава на Всевишния, а тя възкликнала: „О, капитане, толкова ли е лошо?“.

Точно когато всяка надежда беше изгубена, а кондукторът протягаше кутията си към пътника до мен, внезапно си спомних къде бях сложила прословутата монета. Не я бях глътнала. Кротко я измъкнах от показалеца на ръкавицата си и я пуснах в кутията. Усмихнах се на всички и почувствах, че светът е красив.

Посещението в Дома на ехото не беше последното от многото приятни излизания през празниците. Анн и Дайана отидоха до къщата по пътя през старата букова гора, като носеха със себе си кошница с храна. Домът на ехото, който беше стоял затворен от сватбата на госпожица Лавендар, беше отворен да се проветри и пак да види слънчева светлина, а огънят отново запламтя в малките стаи. Ароматът от вазата с рози на госпожица Лавендар все още изпълваше въздуха. Трудно можеше да се повярва, че госпожица Лавендар няма да се появи отнякъде, да ги приветства с блестящите си кафяви очи и че Шарлота Четвърта, с увиснал нос или с широка усмивка, няма да изскочи през вратата. Сякаш и Пол се навърташе наоколо с приказните си фантазии.

— Чувствам се наистина като привидение, което отново броди в пълнолуние, както едно време — разсмя се Анн. — Хайде да излезем и да видим дали ехото си е у дома. Донеси стария рог. Все още стои зад кухненската врата.

Ехото си беше у дома, над бялата река, чисто като сребро и многобройно, както винаги. Когато то престана да им отговаря, момичетата заключиха Дома на ехото и си отидоха точно половин час след розово шафранения зимен залез.

ОСМА ГЛАВА

ПЪРВОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА АНН

Старата година не отмина със зелен полумрак и с розово-жълт залез. Вместо това, тя си отиде с див бял гръм и трясък. Беше една от нощите, когато ураганният вятър свисти в заледените поля и тъмни дупки, вие около стрехите като изгубена душа и набива снега направо в разклатените прозорци.

— Нощ, в която хората искат само да се сгушат между чаршафите си и да си преброят греховете — каза Анн на Джейн Андрюс, която беше дошла на гости следобеда и щеше да остане през нощта. Но когато се сгушиха в леглата, Джейн не си мислеше за греховете.

— Анн — каза тя тържествено. — Искам да ти кажа нещо. Може ли?

На Анн ѝ се спеше след забавата у Руби Гилис предишната вечер. Много повече ѝ се искаше да заспи, отколкото да слуша за тайните на Джейн, за които бе сигурна, че ще я отегчат. Тя нямаше представа какво щеше да последва.

— Анн — каза Джейн още по-тържествено. — Какво мислиш за брат ми Били?

Анн зяпна от изненада. Господи, какво мисли за Били Андрюс? Никога не бе мислила нищо за него — кръглоликия, глупав, непрекъснато усмихващ се, добронамерен Били Андрюс. Някой някога изобщо мислил ли е за Били Андрюс?

— Аз... не разбирам, Джейн — заекна тя. — Какво точно имаш предвид?

— Харесваш ли Били? — попита Джейн направо.

— Защо... да, харесвам го, разбира се — пое си дъх Анн, като се чудеше какво се опитва да намекне Джейн?

— Би ли го харесала за съпруг?

— Съпруг! — Анн падна като покосена на възглавницата, почти без дъх. — Чий съпруг?

— Твой, разбира се — отговори Джейн. — Били иска да се ожени за теб. Винаги е бил луд по теб... Татко прехвърли на негово име горната ферма и нищо не му пречи да се ожени. Но е толкова срамежлив, че не може сам да те попита, помоли да го направя аз. Какво мислиш за това, Анн?

Сънуваше ли? Не беше ли един от онези кошмари, в които се оказваш сгодена или омъжена за някого, без да имаш ни най-малка представа как е станало? Не, тя, Анн Шърли, лежеше там, напълно будна, в собственото си легло, а Джейн Андрюс беше до нея и най-спокойно ѝ искаше ръката за брат си Били. Анн не знаеше да плаче ли, или да се смее.

— Аз... аз не бих могла да се омъжа за Били, Джейн — успя да си поеме дъх. — Никога не ми е хрумвала подобна идея!

— Така е — съгласи се Джейн. — Но трябва да си помислиш, Анн. Били е добро момче. Трябва да го кажа, понеже ми е брат. Няма лоши навици и е усърден работник, можеш да разчиташ на него. „Птичка в ръката е по-добре, отколкото орел в небесата.“ Той винаги ще бъде много добър към теб, сигурна съм, и знаеш, Анн, бих била очарована да ми станеш сестра.

— Не мога да се омъжа за Били — заяви Анн решително. Тя беше дошла на себе си и дори се чувстваше леко ядосана. Това беше направо абсурдно. — Нямам никакви чувства към него и трябва да му го кажеш.

— Е, не очаквах да се съгласиш — каза Джейн с примирена въздишка, като чувстваше, че е направила всичко възможно. — Казах на Били, че няма смисъл да те питам, но той настояваше. Анн, надявам се, че няма да съжаляваш.

Джейн заговори съвсем хладно. Тя се чувстваше в известна степен възмутена, че Анн Шърли, в края на краищата, е просто един осиновен сирак, отказва на нейния брат — един от семейство Андрюс в Авонлий. Добре, гордостта понякога предшества упадък, размишляваше заплашително Джейн.

Анн се усмихна в тъмното на мисълта, че някога може да съжалява, задето не се е омъжила за Били Андрюс.

— Надявам се, че Били няма да се сърди — каза любезно.

— Е, няма да се разбие сърцето му. Били има твърде много здрав разум. Той доста харесва и Нети Блюет и мама предпочита той да се ожени за нея, отколкото за някоя друга. Щом не го искаш, ще вземе Нети. Моля те, не споменавай това на никого, Анн.

— Разбира се — каза Анн, която нямаше никакво желание да обнародва в пресата в чужбина, че Били Андрюс е поискал да се ожени за нея, като я предпочита пред Нети Блюет. Нети Блюет!

— Предполагам, сега е по-добре да спим — предложи Джейн.

И заспа бързо и лесно. Макар че не приличаше на лейди Макбет, тя със сигурност успя да развали съня на Анн. Девојката, на която беше направено предложение, остана будна до малките часове, размишлявайки горчиво. Чак на другата сутрин има възможност да се посмее хубавичко над цялата история. Когато Джейн си отиде — все още с лед в гласа и държанието си, понеже Анн така неблагоприятно отказа честта да се свърже с фамилията Андрюс — Анн се върна в стаята, затвори вратата и започна да се смее.

„Само ако можех да споделя с някого тази шега!“, мислеше си тя. „Ето, получих първото предложение за женитба. Предвиждах, че ще стане някой ден, но никога не съм мислела, че ще е от пълномощник. Страшно смешно е — и все пак нещо в него ме засегна.“

Анн знаеше много добре къде е болното място. Тя бе имала своите тайни мечти как някой ще ѝ зададе големия въпрос за пръв път. И в тези мечти всичко беше много романтично и красиво и този „някой“ беше много хубав и с тъмни очи, изглеждаше изискан и красноречив, независимо дали беше принцът от приказките, който щеше да бъде опиянен от „да“, или някой, на когото щеше да даде красиво оформен отказ.

А сега това вълнуващо преживяване просто се оказа гротеска. Били Андрюс беше накарал сестра си да направи предложение от негово име, понеже баща му дал горната ферма и ако Анн „не го искала“, Нети Блюет щяла да приеме. Ето ти една романтика, така ти се пада! Анн се смя, после въздъхна. Цветът от мечтите на една малка девојка беше изтрит. Щеше ли всичко да продължи така болезнено, докато стане прозаично и скучно?

ДЕВЕТА ГЛАВА

НЕЖЕЛАН ЛЮБОВНИК И ЖЕЛАН ПРИЯТЕЛ

Вторият семестър в Редмънд преминаваше така бързо, както първия — „направо профучава“, както казваше Филипа. Анн му се наслаждаваше напълно във всичките му етапи — стимулиращото съперничество в класа, завързването и задълбочаването на нови и полезни приятелства, веселите светски фокуси, дейността на различните общества, на които беше член, разширяването на хоризонта и на интересите. Тя учеше усилено, защото си беше наумила да спечели стипендията „Торбърн“ по английски език. Ако я спечелеше, следващата година щеше да се върне в Редмънд, без да тежи на скромните спестявания на Марила — нещо, което Анн беше твърдо решила.

Гилбърт също преследваше с пълна сила една стипендия, но намираще достатъчно време за чести посещения на булевард „Сейнт Джон“, трийсет и осем. Той придружаваше Анн на почти всички изяви в колежа и тя знаеше, че клюкарите в Редмънд свързват имената им. Анн се ядосваше, но беше безпомощна. Не можеше да отблъсне стар приятел като Гилбърт, особено когато той бе израснал неочаквано умен и способен, както му подобаваше в опасното обкръжение на не един младеж от Редмънд, който с удоволствие би заел мястото му до стройната, червенокоса студентка в смесен клас, чиито сиви очи бяха очарователни като звезди — вечерници. Анн не бе заобиколена от тълпата доброволни жертви, които кръжаха около Филипа при победоносния ѝ поход през първата учебна година. Но имаше един върлинец, акъллия първокурсник, един весел, малък и закръглен второкурсник и един висок, начетен третокурсник, които обичаха да посещават булевард „Сейнт Джон“, трийсет и осем, и да разговарят с Анн за „-ологии“ и „-изми“, както и на по-леки теми в обсипания с възглавници салон на тази резиденция. Гилбърт не харесваше нито един от тях и много внимаваше да не даде предимство на никого от тях

за ненавременна изява на истинските им чувства към Анн. За нея той отново бе станал момчето приятел от дните в Авонлий и като такъв можеше да се противопостави на всеки влюбен ерген, който увеличаваше шансовете си срещу него. Анн често признаваше, че няма по-подходящ за компания от Гилбърт. Тя се радваше, че той бе изоставил всички глупави идеи — макар да прекарваше доста време в тайни догадки за причината.

Само един неприятен инцидент помрачи зимата. Една вечер Чарли Слоун, забоден като игла на една от най-обичаните възглавници на госпожица Ада, попита Анн дали ще обещае „да стане госпожа Чарли Слоун някой ден“. След като дойде на себе си от усилията на пълномощничката на Били Андрюс, това не бе така съкрушително за романтичната ѝ душа. Но със сигурност беше още едно разочарование. Беше ядосана, защото знаеше, че никога не бе насърчавала Чарли да смята възможно подобно нещо. Но какво ли можеш да очакваш от един Слоун, както би попитала с презрение госпожа Рейчъл Линд? Чарли, чиито пози, тон, вид, думи направо бяха пропити със слоунизъм. Той я удостояваше с велика чест — нямаше никакво съмнение. И когато Анн, напълно безчувствена към тази чест, му отказа, колкото деликатно и внимателно можеше — защото дори един Слоун имаше чувства, които не трябваше да бъдат прекомерно наранявани — слоунизмът пак се появи. Чарли със сигурност не приемаше отказа на Анн. Вместо това той се ядоса и го показа. Каза две-три отвратителни неща. Анн избухна и му отвърна с остра реч, чиято язвителност проби дори Слоунския щит на Чарли и постигна бърз ефект. Той грабна шапката си и изскочи от къщата с тъмночервено лице. Анн се втурна нагоре по стълбите, като на два пъти падна върху възглавниците на госпожица Ада, и се хвърли на леглото си, обляна в сълзи от унижение и ярост. Наистина ли беше паднала толкова ниско, че да спори с един Слоун? Можеше ли казаното от Чарли Слоун да я ядоса? О, това наистина беше падение — дори по-лошо, отколкото да бъде съперничка на Нети Блюет!

— Бих желала никога повече да не ми се налага да виждам това ужасно същество — хлипаше тя отмъстително във възглавниците си.

Но не можеше да избегне срещите с него. Оскърбеният Чарли се стараеше да не са близо един до друг. Оттогава възглавниците на госпожица Ада бяха спасени от набезите му, а когато срещнеше Анн на

улицата или в залите на Редмънд, се покланяше с напълно скован маниер. Обтегнатите отношения между двамата стари съученици продължиха почти година! После Чарли прехвърли опустошителните си страсти върху една закръглена, розовобуза, чипоноса, синеока и дребна второкурсничка, която ги оцени по достойнство, вследствие на което той прости на Анн и отново благоволи да бъде любезен с нея.

Един ден Анн връхлетя развълнувано в стаята на Присцила.

— Прочети това — извика и ѝ хвърли едно писмо. — От Стела е. И тя ще дойде в Редмънд догодина. Идеята е прекрасна, ако успеем да я осъществим. Ще можем ли, Прис?

— Ще ти отговоря по-добре, когато разбере каква е идеята — каза Присцила и взе писмото на Стела.

Стела Мейнард беше една от приятелките им в Кралската академия и оттогава преподаваше в едно училище.

Но ще прекъсна, скъпа Анн, пишеше тя, и ще дойда в колежа догодина. Понеже минах и третата година в „Куинс“, сега мога да се запиша направо във втори курс. Уморена съм от учителстването в това училище в дълбоката провинция. Някой ден ще напиша трактат за „Изпитанията на една селска учителка“.

Анн, имам малък план. Знаеш колко мразя квартирите. Живяла съм под наем четири години и съм толкова уморена. Не мисля, че ще мога да издържа още три години. Не можем ли да се съберем ти, Присцила и аз, да наемем малка къща някъде в Кингспорт и да живеем сами? Във всеки случай, би било по-евтино. Разбира се, ще трябва да си вземем икономка, а аз имам една на разположение. Споменавала ли съм ти за леля Джеймисина?

Ако ти и Присцила сте съгласни, би било добре, понеже сте на мястото, да се вгледате дали не можете да намерите подходяща къща тази пролет? Така ще е по-добре, отколкото да го оставите за есента. Ако успеете да наемете мебелирана къща, още по-добре, но ако не успеете, ще можем да изнамерим няколко необходими мебели у нас

и по таваните на стари семейни приятели. Каквото и да решите, пишете ми колкото можете по-скоро.

— Мисля, че е добра идея — каза Присцила.

— И аз — съгласи се Анн с възторг. — Разбира се, тук имаме хубав пансион, но, каквото и да говорим, пансионът не е дом. Затова нека веднага да тръгнем на лов за къща, преди да дойдат изпитите.

— Страхувам се, че ще е доста трудно — предупреди Присцила. — Не очаквай твърде много, Анн.

Но да намерят точно каквото искаха се оказа дори по-трудно, отколкото беше очаквала Присцила. Имаше къщи в изобилие, мебелирани и немебелирани, но една беше твърде голяма, друга твърде малка, една твърде скъпа, друга твърде далече от Редмънд. Изпитите главолмно приближиха и минаха. Доjde последната седмица от семестъра, а тяхната „къща на мечтите“, както я нарече Анн, си оставаше въздушна кула.

— Ще трябва да почакаме до есента — каза Присцила изтощено, докато се разхождаха в парка през един от онези прекрасни априлски дни с ветрец и синьо небе.

— Точно сега да не си разваляме хубавия следобед — каза Анн, като се оглеждаше в опиянение. Свежият хладен въздух бе напоен с аромата на боров балсам, а небето над тях бе кристалночисто и синьо — голяма обърната чаша с блаженство. — Днес пролетта пее в кръвта ми и примамливият април се носи из въздуха. Имам видения и сънища, Прис. Защото вятърът духа от запад. Обичам западния вятър. Пее за надежди и щастие. Когато духа източният вятър, винаги се сецам за потискащ дъжд, който удря по стрехите, и за тъжни вълни, които се разбиват в сивия бряг. Когато остарея, ще имам ревматизъм от източния вятър.

— Не е ли чудесно, когато хвърлиш зимните дрехи и се понесеш напред в пролетни? — разсмя се Присцила. — Не се ли чувстваш новородена?

— Всяка пролет е винаги нещо ново — каза Анн. — Нито една не прилича на другите. Винаги има някаква своя собствена сладост. Виж колко зелена е тревата около това малко езерце и как цъфтят върбите.

— А изпитите дойдоха и си отидоха — другата седмица ще си бъдем у дома.

— Радвам се — каза Анн замечтано. — Искам да направя толкова много неща. Искам да седна на стълбите при задния вход и да почувствам как духа вятърът над ливадите на господин Харисън. Искам да събирам папрат в Омагьосаната гора и теменужки в Теменужения дол. Спомняш ли си деня на нашия златен пикник, Присцила?

— Само ако можехме да намерим къща! — въздъхна Присцила. — Погледни Кингспорт, Анн — къщи, къщи навсякъде и нито една за нас.

— Спри, Прис. „Най-хубавото все още предстои.“ Както древните римляни, ще си намерим къща или ще си построим. В ден като този не съществува думата „неуспех“.

Те се помаяха в парка до залез-слънце, като се наслаждаваха на удивителното чудо, красота и великолепие на пролетния прилив. Тръгнаха си към къщи, както обикновено, по булевард „Спофърд“, за да изпитат удоволствието да погледнат „Дома на Пати“.

— Чувствам, че след малко ще се случи нещо вълшебно — „така ме сърбят пръстите“ — каза Анн, докато се изкачваха по склона. — Много хубаво чувство, като в книга с приказки. Присцила Грант, погледни натам и ми кажи истина ли е, или ми се привиждат разни неща?

Присцила погледна. Пръстите и очите на Анн не я бяха излъгали. На арката над портата на „Дома на Пати“ висеше малка скромна табела. На нея пишеше: „Дава се под наем, мебелирана. Питайте вътре“.

— Присцила — прошепна Анн. — Смяташ ли за възможно да наемем „Дома на Пати“?

— Не — твърдо заяви Присцила. — Твърде хубаво ще е, за да е истина. В днешно време приказките не се сбъдват. Разочарованието ще бъде твърде голямо, за да го понесем. Сигурно ще поискат повече, отколкото можем да дадем. Спомни си, това е булевард „Спофърд“.

— Трябва да разберем — каза Анн решително. — Твърде късно е за посещения тази вечер, но ще дойдем утре. О, Прис, само ако можехме да имаме това прекрасно местенце! Винаги съм чувствала, че съдбата ми е свързана с „Дома на Пати“, откакто го видях за пръв път.

ДЕСЕТА ГЛАВА

ДОМЪТ НА ПАТИ

На другия ден вечерта те крачеха решително по пътеката във форма на рибя кост през мъничката градинка. Априлският вятър изпълваше боровете с птичия си рефрен, а горичката беше оживена от червеношийки — големи, пухкави, жизнерадостни, кръжаха напето около пътеките. Момичетата позвъниха на вратата, посрещна ги мрачна стара прислужница. От вратата се влизаше направо в огромна всекидневна, където пред веселия огън седяха две други дами, също мрачни и стари. Нямаше друга разлика между тях, освен че едната изглеждаше на седемдесет, а другата на петдесет. И двете имаха изумително светлосини очи зад очилата със стоманени рамки; и двете носеха боне и сив шал; и двете плетяха, без да бързат и без да спират; и двете се обърнаха спокойно и погледнаха безмълвно момичетата; зад всяка от тях лежеше по едно бяло порцеланово куче на кръгли зелени петна, зелен нос и зелени уши. Тези кучета веднага грабнаха въображението на Анн. Приличаха ѝ на две божества близнаци, пазители на „Дома на Пати“.

Няколко минути никой не проговори. Момичетата бяха твърде нервни и не намираха думи, а нито старите дами, нито порцелановите кучета изглеждаха склонни да разговарят. Анн огледа стаята. Друга врата излизаше направо в боровата горичка и червеношийките смело идваха до прага ѝ. Подът беше осеян с кръгли плетени килимчета, каквито и Марила правеше в Грийн Гейбълс, но се смятаха декаде дори в Авонлий. Но ето че ги имаше и на булевард „Спофърд“! Голям полиран часовник тиктакаше силно и тържествено. Над камината имаше чудесни малки шкафчета, зад стъклените им врати проблясваха странни порцеланови съдове. Стените бяха облепени с тапети на старомодни щампи и силуети. В единия ъгъл една стълба се извиваше нагоре, а на първия ѝ нисък завой имаше продълговат прозорец с

приканващо място за сядане. Бе точно както Анн си го беше представяла.

Тишината стана неловка и Присцила смушка с лакът Анн, за да ѝ подсказе, че трябва да говори.

— Ние... ние... видяхме надписа, че тази къща се дава под наем — проговори Анн със слаб глас, като се обърна към по-старата дама, която очевидно беше мис Пати Спофърд.

— О, да — каза мис Пати. — Днес мислех да сваля надписа.

— Тогава... сме закъснели — каза Анн с огорчение. — Дали сте я вече на някого ли?

— Не, но решихме изобщо да не я даваме под наем.

— О, съжалявам — възкликна Анн импулсивно. — Толкова обичам тази къща. Надявах се, че ще можем да я получим.

Тогава мис Пати остави плетката си, свали си очилата, избърса ги, пак си ги сложи и за пръв път погледна Анн като човешко същество. Другата дама повтори движенията ѝ толкова съвършено, че можеше да е нейно отражение в огледалото.

— Обичате я — каза госпожица Пати подчертано. — Това означава ли, че наистина я обичате? Или просто ви харесва как изглежда? В днешно време момичетата се ангажират с преувеличени

заявления, без да е ясно какво имат предвид. По мое време не беше така. Тогава едно момиче не казваше, че обича ряпа, с тон, сякаш казва, че обича майка си или Спасителя.

Анн се окопити.

— Наистина я обичам — каза тя любезно. — Обичам я, откакто я видях за пръв път миналата есен. Моите две приятелки от колежа и аз искаме догодина да живеем в къща, а не в пансион, затова търсим да наемем някой малък дом. И когато видях, че тази къща се дава под наем, толкова се зарадвах.

— Щом я обичате, можете да я имате — каза госпожица Пати. — Мария и аз решихме днес да не я даваме под наем, защото не харесахме никого от кандидатите за наематели. Можем да си позволим да заминем за Европа, дори ако не я даваме под наем. Би ни подпомогнало, но и за цялото злато на света не бих позволила домът ми да мине в ръцете на хора като тези, които идваха и оглеждаха. Вие сте различни. Вярвам, че обичате къщата и ще сте добри с нея. Можете да я вземете.

— Ако... ако можем да си позволим цената, която искате — поколеба се Анн.

Госпожица Пати каза исканата сума. Анн и Присцила се спогледаха. Присцила поклати глава.

— Страхувам се, че не можем да си го позволим — каза Анн, като преглътна разочарованието си. — Виждате ли, ние сме само бедни студентки в колеж.

— Колко можете да си позволите? — попита госпожица Пати, без да престава да плете.

Анн назова своята сума. Госпожица Пати кимна.

— Става. Не сме богати, но имаме достатъчно, за да отидем в Европа. Никога не съм била в Европа, никога не съм очаквала или искала да отида. Но племенницата ми, Мария Спофърд, си е наумила да отиде. Е, знаете, че млада жена не може да обикаля света сама.

— Не... предполагам, че не — измърмори Анн, като видя, че госпожица Пати говори напълно сериозно.

— Разбира се, че не може. Ще отсъстваме две години, може би три. Ще отплаваме през юни, ще ви изпратим ключа и ще оставим всичко в ред, за да се нанесете, когато искате. Ще си приберем няколко

неща, особено ценни за нас, но всичко останало ще е на ваше разположение.

— Ще оставите ли порцелановите кучета? — попита Анн свенливо.

— Искате ли?

— О, те са прекрасни.

Лицето на Пати придоби доволно изражение.

— Много се гордея с тези кучета — каза тя важно. — Те са на повече от сто години и стоят от двете страни на камината, откакто брат ми Аарон ги донесе от Лондон преди петдесет години. Булевард „Спофърд“ е наречен на името на брат ми Аарон.

— Той беше чудесен човек — каза госпожица Мария, която проговори за пръв път. — Днес няма такива хора.

— Той ти беше добър чичо, Мария — каза госпожица Пати, видимо развълнувана. — Добре правиш, че си спомняш за него.

— Винаги ще си го спомням — каза госпожица Мария тържествено. — И в тази минута го виждам изправен пред огъня, с ръце под полите на сакото си, усмихва ни се.

Госпожица Мария извади носната си кърпичка и изтри очите си. Но госпожица Пати решително се завърна от света на спомените в реалността на бизнеса.

— Ще оставя кучетата там, където са, ако ми обещаете да бъдете много внимателни с тях — каза тя. — Казват се Гог и Магог. Гог гледа надясно, а Магог наляво. И още нещо. Не възразявате тази къща да се нарича „Домът на Пати“?

— Не, разбира се. Мислим, че е едно от най-хубавите неща в нея.

— Разумни сте — каза госпожица Пати с тон на удовлетворение. — Ще повярвате ли? Всички хора, които идваха тук да наемат къщата, искаха да свалят името ѝ от вратата през времето на престоя си тук. Направо им казах, че името върви с къщата. Беше „Дом на Пати“, откакто брат ми Аарон ми я завеща, ще остане „Дом на Пати“, докато аз и Мария умрем. Не желаете ли да обиколите къщата и да я разгледате, след като направихме пазарлъка?

Разглеждането на къщата очарова момичетата още повече. До голямата всекидневна имаше кухня и малка спалня. Гореще имаше три стаи, една голяма и две малки. Анн хареса особено едната от малките, която гледаше към големите борове, и се надяваше, че ще бъде нейна.

Тапетите бяха в бледосиньо, имаше малка, старомодна тоалетна масичка със стенни свещници, както и ромбоиден прозорец с място за сядане под синя муселинена завеса, подходящо за учене или за мечтаене.

— Всичко е толкова прекрасно, ще се събудим и ще открием, че е било само мимолетен сън — каза Присцила, когато си тръгнаха.

— Госпожица Пати и госпожица Мария едва ли са направени от материала на сънищата — засмя се Анн. — Можеш ли да си ги представиш „да обикалят света“ — особено с тези шалове и бонета?

— Ще ги свалят, когато наистина започнат да пътешестват — каза Присцила. — Но знай, че ще си носят плетките навсякъде. Анн, ние ще живеем в „Дома на Пати“ — на булевард „Спофърд“. Още отсега се чувствам като милионерка.

— А аз като една от утринните звезди, които ни предвещаваха късмет — каза Анн.

Вечерта Фил Гордън се довлече до улица „Сейнт Джон“, трийсет и осем, и се хвърли на леглото на Анн.

— Момичета, уморена съм до смърт. Чувствам се като човека без страна — или не беше ли без сянка? Забравих кое точно. Както и да е, събирах си багажа.

— Изтощена, защото не си могла да решиш кои неща да опаковаш първо или къде да ги сложиш — разсмя се Присцила.

— Точно така. И когато бях натъпкала всичко някак си в куфара, открих, че съм прибрала на дъното куп неща, които исках за Университетския съвет. Трябваше да отключа отново старата вехтория и да ровя вътре цял час преди да извадя това, което исках. Кралице Анн, кажи нещо ободрително.

— Следващия четвъртък ще бъдеш отново в света на Алек и Алонзо — разсмя се Анн.

Фил поклати глава.

— Не, не искам Алек и Алонзо. Но какво е станало с вас двете? Сега, като ви погледнах отблизо, изглеждате озарени от вътрешна светлина. Вие направо сияете!

— Ще живеем в „Дома на Пати“ другата зима — каза Анн тържествуващо. — Ще живеем, отбележи го, а няма да бъдем под наем! Наехме къщата. Стела Мейнард също ще дойде заедно с леля си, която ще поддържа къщата.

Фил скочи, изтри си носа и падна на колене пред Анн.

— Момичета, момичета... нека да дойда и аз. Ще бъда много добра. Ако няма място за мен, ще спя в малката къщичка за кучето в градината. Само ми позволете да дойда.

— Стани, глупачке.

— Няма да помръдна, докато не ми кажете, че мога да живея с вас другата зима.

Анн и Присцила се спогледаха. После Анн каза бавно:

— Фил, бихме те взели с радост. Но да си говорим откровено. Аз съм бедна, Прис е бедна, Стела Мейнард е бедна, нашето домакинство ще е много просто и трапезата ни оскъдна. Ти си богата и наемът, който плащаш, свидетелства за това.

— О, не ме интересува — заяви Фил трагично. — По-добре обяд от билки там, където сте вие, приятелките, отколкото угоен вол в самотен пансион. Не си мислете, че съм само стомах, момичета. Ще живея само на хляб и вода.

— После — продължи Анн — ще има да се върши много работа. Лелята на Стела не може всичко. Ние ще се включим в домакинската работа. А ти...

— ... нищо не похващаш — завърши фразата Филипа. — Но ще се науча да правя разни неща. Мога сама да си оправям леглото, като начало. Не мога да готвя, но не се ядосвам. И това е нещо. Никога не се оплаквам. Това е още нещо. О, моля ви, моля ви!

— Ти, Фил, както цял Редмънд знае, забавляваш своите посетители почти всяка вечер. В „Дома на Пати“ няма да можем да го правим. Решили сме да бъдем у дома за приятелите си само в петък вечер. Ако дойдеш да живееш при нас, ще трябва да се съобразяваш с това правило.

— Е, нали не мислите, че ще имам нещо против? Бих се радвала. Знаех си, че самата аз трябва да приема подобно правило, но не бях достатъчно решителна. Когато стоваря отговорността върху вас, ще бъде истинско облекчение. Ако не ми позволите да споделя съдбата ви, ще умра от разочарование и после ще ви се явявам като призрак. Ще обитавам прага на „Дома на Пати“ и няма да можете да влизате и да излизате, без да се спънете в моя дух.

Анн и Присцила отново си размениха красноречиви погледи.

— Добре — каза Анн. — Разбира се, не можем да ти обещаем, че ще те вземем, докато не се посъветваме със Стела. Но не вярвам да има нещо против, а що се отнася до нас, можеш да дойдеш и си добре дошла.

— Ако се умориш от простия ни живот, можеш да ни напуснеш и няма да ти задаваме въпроси — добави Присцила.

Фил скочи на крака, прегърна ги ликуващо и си отиде весела.

— Надявам се, че всичко ще е наред — каза Присцила сдържано.

— Трябва да направим така, че всичко да е наред — потвърди Анн. — Мисля, че Фил много добре ще се приспособи към нашия малък щастлив дом.

— Ще бъде много приятно с Фил край нас като съквартирантка. Колкото повече сме, толкова по-леко ще бъде на изтънелите ни портмонета. Но как ще се живее с нея? Трябва да прекараш поне едно лято и една зима с някого, за да разбереш дали може да се живее с него.

— Всички ще бъдем подложени на изпитанието, ако е до това. Ще трябва да се държим като хора, да живеем нашия живот и да оставим другите да живеят. Фил не е егоистка, макар че е малко безотговорна, но вярвам, че всички прекрасно ще се разбираме в „Дома на Пати“.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

КРЪГОВРАТЪТ НА ЖИВОТА

Анн се върна в Авонлий, увенчана с гордостта от спечелената стипендия „Торбърн“. Хората ѝ казаха, че не се е променила. Авонлий също не се беше променил. Поне така изглеждаше от пръв поглед. Но когато Анн седна на пейката на Грийн Гейбълс в църквата в първата неделя след завръщането си, тя видя няколко малки промени, осъзнати неочаквано. Те я накараха да разбере, че дори в Авонлий времето не стоеше на едно място. Имаше нов пастор. Но едно познато лице липсваше от пейките завинаги. Старият „чичо Ейб“, чиито пророчества никога вече нямаше да се чуват, госпожа Питър Слоун, предала богу дух, Тимоти Котън, който според думите на госпожа Рейчъл Линд „всъщност най-накрая успя да умре, след като го упражняваше двайсет години“, и старият Джосая Слоун, когото никога не можа да познае в ковчегата, защото си беше обръснал грижливо бакенбардите, всички те почиваха в малкото гробище зад църквата. А Били Андрюс се беше оженил за Нети Блюет! Те се „появиха в обществото“ тази неделя. Когато Били, сияещ от гордост и щастие, доведе нагиздената си в коприна булка на пейката на семейство Хармън Андрюс, Анн сведе мигли, за да скрие насмешката в очите си. Спомни си за бурната зимна нощ на коледните празници, когато Джейн ѝ беше направила предложение от името на Били. Със сигурност сърцето му не беше разбито от отказа. Анн се зачуди дали Джейн не беше отишла да иска и ръката на Нети вместо него, или беше събрал достатъчно кураж да зададе сам съдбовния въпрос. Цялото семейство Андрюс видимо споделяше гордостта и удоволствието му от госпожа Хармън на пейката до Джейн в хора. Джейн беше напуснала училището в Авонлий и през есента смяташе да замине на запад.

— Не можа да си намери мъж в Авонлий, ето какво — каза госпожа Рейчъл Линд презрително. — Казва, че според нея здравето ѝ

щяло да се подобри на Запад. Никога не бях чувала, че е зле със здравето.

— Джейн е добро момче — беше казала Анн предано. — Никога не се е опитвала да привлече вниманието, както някои други.

— О, тя никога не е преследвала момчетата, ако имаш това предвид — каза госпожа Рейчъл. — Но и тя би искала да се омъжи, както всички. Какво друго би я накарало да отиде на Запад, в някое затънтено място, чието единствено предимство е, че мъжете са много, а жените малко? Не ми ги говори на мен!

Но не към Джейн гледаше Анн в този ден на смут и изненади. Беше Руби Гилис, която седеше до нея в хора. Какво се беше случило с Руби? Тя беше по-хубава от всякога. Но сините ѝ очи бяха твърде светли и искрящи, а цветът на бузите ѝ трескаво червен. Въпреки това, тя беше много слаба, ръцете ѝ, които държаха книгата с химни, бяха почти прозрачни от крехкост.

— Да не би Руби Гилис да е болна? — попита Анн госпожа Линд, когато се връщаха от църквата.

— Руби Гилис умира от скоротечна туберкулоза — каза госпожа Линд без недомлъвки. — Всички го знаят, освен самата тя и семейството ѝ. Те не го признават. Щом ги попитам, отговарят, че е в отлично здраве. Тя не е в състояние да преподава, откакто получи оня пристъп на задух през зимата. Но казва, че през есента отново щяла да учителства, искала да е в училището на Белите пясъци. Ще бъде в гроба си, горкото момиче, когато отворят училището в Белите пясъци, ето какво.

Анн слушаше шокирана. Руби Гилис, старата ѝ приятелка от училище, да умира? Беше ли възможно това? Руби, блестяща, весела кокетка! Не беше възможно да се свърже мисълта за нея с нещо такова като смъртта. Тя беше поздравила Анн сърдечно след църквата и я бе поканила на гости следващата вечер.

— Във вторник и сряда вечерта няма да съм тук — прошепна ликуващо. — Има концерт в Кармъди и вечеринка в Белите пясъци. Хърб Спенсър ще ме придружи. Той е най-новият ми приятел. Непременно ела утре. Умирам да си поговоря с теб. Искам да чуя за всичко, каквото си правила в Редмънд.

Анн знаеше, че Руби всъщност иска да ѝ разкаже за последните си флиртове, но обеща да я посети, а Дайана предложи да дойде с нея.

— Отдавна исках да видя Руби — каза тя на Анн, когато тръгнаха от Грийн Гейбълс на другия ден вечерта. — Но не можех да отида сама. Толкова е ужасно да слушам как Руби бърбори по навик и как се преструва, че ѝ няма нищо, дори когато едва говори от кашлицата. Тя се бори толкова отчаяно за живота си, но няма никакъв шанс, казват.

Момичетата вървяха мълчаливо надолу по червения сумрачен път. Червеношийките пееха вечерните си песни по високите върхове на дърветата, като изпълваха златния въздух с ликуващите си гласчета. Пискливите крясъци на жабите долитаха от сребристите блата и езера, над полето, където животът в семената беше започнал да се пробужда и да избуява от слънцето и дъждовете. Въздухът беше упоителен с дивия, сладък, здравословен аромат на млади малинови храсти. Бели мъгли се носеха из притихналите дерета и виолетови звезди блестяха меланхолично над бреговете на ручея.

— Какъв красив залез — каза Дайана. — Виж, Анн, като земна картина е! Този дълъг, нисък морав облак е брегът, а чистото небе по-нататък е като златно море.

— Ако можехме да отплуваме натам в лодката от лунна светлина, за която пишеше Пол в съчинението си навремето — спомняш ли си? — колко хубаво би било — каза Анн, като се пробуди от унеса си. — Мислиш ли, че там бихме могли да намерим всичките си вчерашни дни, Дайана — всички наши стари пролети и цветя?

— Недей! — каза Дайана. — Караш ме да се чувствам така, сякаш сме стари и животът е вече зад нас.

— Почти се почувствах така, откакто чух за бедната Руби — каза Анн. — Ако е истина, че умира, всяко друго тъжно нещо би могло също да е истина.

— Нямах нищо против да се отбием за минутка у Илайша Райт, нали? — попита Дайана — Мама ме помоли да оставя тази купичка с желе за леля Атоса.

— Коя е леля Атоса?

— О, не си ли чувала? Тя е госпожа Самсон Коутс от Спенсървейл. — Лелята на госпожа Илайша Райт. Тя е леля и на татко. Съпругът ѝ умря миналата зима и тя остана бедна и самотна, затова семейство Райт я взеха да живее при тях. Мама си мислеше, че трябва да я вземем ние, но татко отказа. Той не би живял с леля Атоса.

— Толкова ли е ужасна? — попита Анн разсеяно.

— Вероятно ще видиш какво представлява, преди да се измъкнем — каза Дайана важно. — Татко казва, че лицето ѝ е като брадва — сече въздуха. Но езикът ѝ е още по-остър.

В този късен час леля Атоса режеше картофи за разсад в кухнята на семейство Райт. Беше облечена в износен стар халат и сивата ѝ коса определено беше мръсна. Леля Атоса не обичаше да я „заварват неглиже“, така че се държа троснато.

— О, ти ли си онази Анн Шърли? — каза тя, когато Дайана представи Анн. — Чувала съм за теб. — Тонът ѝ внушаваше, че не е чувала нищо добро. — Госпожа Андриус ми каза, че си се прибрала у дома. Каза, че доста си се развила.

Несъмнено леля Атоса мислеше, че има още много възможности за развитие. Тя не преставаше да кълца картофите енергично.

— Има ли смисъл да ви каня да седнете? — попита тя саркастично. — Разбира се, тук няма нищо забавно за вас. Всички излязоха.

— Мама ти изпраща тази малка купа желе от ревен — каза Дайана любезно. — Направи го днес и си помисли, че и ти би искала да го опиташ.

— О, благодаря — каза леля Атоса кисело. — Никога не съм обичала желето на майка ти, винаги го прави толкова сладко. Както и да е, ще се опитам да преглътна малко. Тази пролет нямам апетит. Не съм добре — продължи леля Атоса важно. — Но все още кретам. Хора без работа не са желани тук. Ако не ви притеснява много, ще благоволите ли да занесете желето в килера? Бързам да направя разсада тази вечер. Предполагам, дами като вас никога не се занимават с такава работа. Ще ви е страх да не си нараните ръцете.

— Аз режех картофен разсад преди да наемем фермата — усмихна се Анн.

— Аз все още го правя — разсмя се Дайана. — Рязах разсад три дни миналата седмица. Разбира се — добави тя дразнещо, — топях ръцете си в лимонов сок и си слагах ръкавици всяка вечер след работа.

Леля Атоса изсумтя.

— Предполагам, идеята е от онези глупави списания, които четеш непрекъснато. Чудя се как ти разрешава майка ти. Но тя винаги

те е глезела. Всички бяхме на мнение, когато Джордж се ожени за нея, че няма да е подходяща съпруга за него.

Леля Атоса въздъхна дълбоко, сякаш всички предчувствия относно брака на Джордж Бари се бяха сбъднали напълно и в най-мрачен вид.

— Тръгвате си, нали? — попита тя, когато момичетата станаха. — Предполагам, не можете да намерите голямо развлечение в разговора със стара жена като мен. Толкова жалко, че момчетата не са у дома.

— Искаме да се видим с Руби Рилигза малко — обясни Дайана.

— О, всичко става за извинение, разбира се — каза леля Атоса дружелюбно. — Влизате и излизате, преди да имате време да кажете „добър ден“ като хората. Това е колежанският маниер, предполагам. Ще бъде по-умно да се пазите от Руби Гилис. Докторите казват, че туберкулозата прихваща. Знаех си, че Руби може да е прихванала нещо, като се е скитала по гости в Бостън миналата есен. Хората, които не ги свърта у дома, винаги хващат по някоя болест.

— Хората, които не ходят на гости, прихващат също разни болести. Понякога дори умират — каза Дайана.

— Тогава те не трябва да обвиняват себе си за това — отвърна леля Атоса. — Чух, че ще се омъжваш през юни, Дайана.

— Този слух не е истина — каза Дайана и се изчерви.

— Е, не го отлагай твърде дълго — отбеляза важно леля Атоса. — Скоро ще повехнеш, ти си само тен и коса. А семейство Райт са ужасно непостоянни. Трябва да носиш шапка, госпожице Шърли. Целият ти нос безобразно се обсипва с лунички. Господи, ти си червенокоса! Е, предполагам, всички сме такива, каквито ни е създал Бог! Поздрави Марила Кътбърт от мен. Не е идвала да ме види, откакто съм в Авонлий, но предполагам, не трябва да се оплаквам. Семейство Кътбърт винаги са се мислели за нещо повече, отколкото всички останали тук.

— О, не е ли ужасна? — пое си дъх Дайана, докато бягаха надолу по пътеката.

— По-лоша е от госпожица Илайза Андрюс — каза Анн. — Но помисли си — да живееш целия си живот с име като Атоса! Не биха ли се вкиснали всички? Дайана — каза Анн с важен и поверителен тон, —

знаеш ли, напоследък се чудех дали да не напиша разказ — достатъчно добър разказ, за да го публикуват?

— Защо не, разбира се, напиши. Преди години ти пишеше вълнуващи разкази в стария ни Клуб за разкази.

— Мислех си за това в последно време, но ме е страх да опитам, защото ако се проваля, ще бъде унизително.

— Веднъж чух Присцила да казва, че всички първи разкази на госпожа Морган били отхвърлени. Но аз съм сигурна, че няма да отхвърлят твоите, Анн, защото днес като че ли редакторите имат повече здрав разум.

— Маргарет Бъртън, едно момиче от трети курс в Редмънд, миналата зима написа разказ и го публикуваха в „Канадска жена“. Наистина мисля, че бих могла да напиша поне един толкова добър разказ.

— И ще го публикуваш ли в „Кандска жена“?

— Първо може да опитам в някое по-голямо списание.

— За какво ще бъде?

— Още не знам. Искам да намеря хубав сюжет. Смятам, че това е страшно необходимо от гледна точка на издателите. Единственото нещо, за което съм сигурна, е името на героинята. Тя ще се казва Аврил Лестър. Много е хубаво, не мислиш ли? Не казвай на никого, Дайана. Не съм го казвала на никого, освен на теб и на господин Харисън. Той не ме насърчи много. Каза, че в днешно време се пишат твърде много боклуци и че е очаквал от мен нещо по-добро след една година в колежа.

— Какво разбира от това господин Харисън? — попита Дайана презрително.

Завариха дома на семейство Гилис осветен и пълен с весели гости. Леонард Кимбъл от Спенсървейл и Морган Бел от Кармъди се гледаха косо през вестибюла. Няколко жизнерадостни момичета бяха наминали. Руби беше облечена в бяло, очите и бузите ѝ блестяха. Тя се смееше и бърбеше непрестанно. След като си отидоха останалите момичета, тя заведе Анн на горния етаж, за да ѝ покаже новите си летни дрехи.

— Остава ми да си усия още една синя коприна, но е малко тежичка за лятна дреха. Мисля да я оставя за есента. Ще преподавам в Белите пясъци, знаеш ли? Харесва ли ти шапката ми? Твоята, с която

беше на църква вчера, беше много кокетна. Но за мен бих искала нещо по-светло. Забеляза ли онези две смешни момчета долу? И двамата са твърдо решени да се бият. Не ме интересува нито един от тях. Харесвам Хърб Спенсър. Понякога наистина си мисля, че той е „Господин истинският“. По Коледа си мислех, че това е главният учител от Спенсървейл. Но открих нещо за него и го разлюбих. Едва не полудя, когато му дадох пътя. Щеше ми се тези две момчета да не бяха идвали тази вечер. Искан хубавичко да си поговоря с теб, Анн, и да ти разкажа цял куп неща. Винаги сме били добри приятелки, нали?

Руби прегърна през кръста Анн с нисък гърлен смях. Но очите им се срещнаха само за миг и зад целия блясък на Руби Анн видя нещо, което прободде сърцето ѝ.

— Идвай често, обещавай ми, Анн — прошепна Руби. — Идвай сама, искам да идваш.

— Добре ли си, Руби?

— Аз ли? Защо, чувствам се отлично. Никога не съм се чувствала по-добре през живота си. Разбира се, онзи задух миналата зима ме поизтощи. Но виж само цвета на лицето ми. Не приличам на инвалид, сигурна съм.

Гласът на Руби почти премина в писък. Тя свали ръката си от Анн, като че с презрение, и изтича надолу по стълбите, където беше по-весело от всякога. Тя бе толкова погълната да се позабавлява с двамата си обожатели, че Дайана и Анн се почувстваха изолирани и скоро си тръгнаха.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

„АВРИЛ ИЗКУПВА ВИНАТА СИ“

— За какво мечтаеш, Анн?

Двете момичета се разхождаха една вечер в приказно кътче край потока. В него бяха потопени папрати, наболата трева беше зелена, а дивите круши ухаеха омайно.

Анн излезе от унеса си с щастлива усмивка.

— Измислях сюжета на моя разказ, Дайана.

— О, вече си го започнала? — извика Дайана, озарена от жив интерес.

— Написала съм само няколко страници, но хубаво съм го обмислила. Толкова време ми отне да намеря подходящ сюжет. Нито един от сюжетите, които имах на разположение, не подходдаше на момиче с име Аврил.

— Не можа ли да промениш името ѝ?

— Не, беше невъзможно. Опитах, но не можах. Аврил е толкова реална за мен, че каквото и друго име да ѝ дам, все си мислех за Аврил. Но най-накрая имам сюжет, който ѝ подходда. После дойде вълнуващото избиране на имена за всичките ми герои. Нямах

представа колко прекрасно е това. Лежах будна часове наред и си мислех за имената. Името на героя е Пърсивал Далримпъл.

— Дала ли си имена на всички герои? — попита Дайана замислено. — Ако не беше, щях да те помоля да именувам един — някое второстепенно действащо лице. Тогава ще чувствам, че и аз имам дял в историята.

— Можеш да именуваш малкото ратайче, което живее със семейство Лестър — съгласи се Анн. — Той единствен е още без име.

— Наречи го Реймънд Фицозбърн — предложи Дайана, която имаше цял склад от подобни имена в паметта си, реликви от стария Клуб за разкази, който тя, Анн, Джейн Андрюс и Руби Гилис бяха основали в ученическите си дни.

Анн поклати глава със съмнение.

— Страхувам се, че е твърде аристократично име за момче за всичко, Дайана. Не бих могла да си представя един Фицозбърн да храни прасета и да носи дърва, а ти?

Момчето за всичко в крайна сметка беше кръстено Робърт Рей, за да го наричат Боби при нужда.

— Колко, предполагаш, че ще ти платят за разказа? — попита Дайана.

Анн изобщо не бе мислила за това. Тя търсеше слава, а не презрени пари. Литературните ѝ мечти бяха непокътнати от користни помисли.

— Ще ми позволиш да го прочета, нали? — помоли Дайана.

— Когато свърша, ще го прочета на теб и на господин Харисън и ще ви помоля да го подложите на сурова критика. Никой друг няма да го види, докато не го публикуват.

— Как ще завърши — щастливо или нещастно?

— Не съм сигурна. Бих искала краят да е нещастен. Веднъж чух професор Хамилтън да казва, че никой, освен гений не трябва да си позволява тъжен край. И — завърши Анн скромно — аз съм всичко друго, но не и гений.

— О, най-много обичам щастливия край. По-добре го остави да се ожени за нея — каза Дайана, която, особено след годежа си с Фред, мислеше, че така завършва всяка история.

— Но ти обичаш да плачеш над разни истории?

— Да, по средата. Но обичам накрая всичко да се оправи.

— Трябва една покъртителна сцена в разказа — каза Анн замислено. — Ще направя така, че Робърт Рей да се нарани при злополука и да има сцена на смърт.

— Не, не трябва да убиваш Боби — заяви Дайана през смях. — Той принадлежи на мен и аз искам да живее. Убий някой друг, ако трябва.

През следващите две седмици Анн се измъчваше или тържествуваше според настроението на литературните си търсения. Или ликуваше от блестяща идея, или изпадаше в отчаяние, защото някой противоречив герой не искаше да се държи прилично. Дайана не можеше да го разбере.

— Направи ги такива, каквито искаш — каза тя.

— Не мога — оплакваше се Анн. — Аврил е героиня, която трудно се поддава на контрол. Тя прави и казва неща, които никога не съм предвиждала за нея. Това разваля нещата и трябва да преписвам всичко отначало.

Най-накрая разказът беше завършен и Анн го прочете на Дайана в уединения фронтон над входа. Беше получила своята „покъртителна сцена“, без да жертва Робърт Рей. Дайана бе на висотата на положението и плака както се полага, но когато дойде краят, изглеждаше леко разочарована.

— Защо уби Морис Ленъкс? — попита тя с укор.

— Той беше злодейт — възпротиви се Анн. — Трябваше да бъде наказан.

— Харесвам го най-много от всички — каза безразсъдната Дайана.

— Е, той е мъртъв и ще трябва да си остане мъртъв — каза Анн с известно презрение. — Ако го бях оставила жив, щеше да продължи да преследва Аврил и Пърсивал.

— Ако го беше променила?

— Нямаше да е романтично. Освен това щеше да направи разказа твърде дълъг.

— Това е изтънчен разказ, Анн, ще те направи известна, сигурна съм. Имаш ли заглавие?

— Нарекох го „Аврил изкупува вината си“. Не звучи ли прекрасно? Дайана, кажи ми откровено, виждаш ли някакви грешки в историята ми.

— Е — поколеба се Дайана, — онази част, където Аврил прави кейка, не ми изглежда достатъчно романтична, за да е в съзвучие с останалото. Това би направил всеки. Героините не трябва да готвят, мисля.

— Защо, точно тук идва хуморът и това е една от най-добрите части в целия разказ — каза Анн.

Дайана благоразумно се въздържа от по-нататъшна критика, но беше много по-трудно да се угоди на господин Харисън. Първо ѝ каза, че има твърде много описания в целия разказ.

— Махни всичките тези цветисти описания — каза той безсърдечно.

Анн имаше неприятното убеждение, че господин Харисън е прав и се принуди да задраска повечето от любимите си описания, за да задоволи придирчивия господин Харисън.

— Изхвърлих всички описания, освен залеза — каза тя най-накрая. — Просто не можех да се лиша от него. Беше най-хубавото.

— Няма нищо общо с историята — каза господин Харисън. — И не е трябвало да поставяш мястото на действието сред богати хора от града. Какво знаеш за тях? Защо не го постави тук, в Авонлий — като промениш името, разбира се, за да не помисли госпожа Рейчъл Линд, че тя е героинята.

— О, никога не бих го направила — възрази Анн. — Авонлий ми е най-скъпото място на света, но не е напълно романтично за сцена на действието.

— Смея да кажа, че в Авонлий е имало романтика — както и много трагедии — каза сухо господин Харисън. — Но твоите хора не приличат на истински. Говорят твърде много и използват твърде високопарен език. На едно място Далримпъл говори цели две страници и не дава на момичето да си отвори устата. Ако го беше направил в реалния живот, тя щеше да го изхвърли.

— Не вярвам — каза Анн категорично. Тайно в душата си тя вярваше, че красивите, поетични думи, казани на Аврил, биха спечелили напълно сърцето на всяко момиче. Освен това, беше отвратително да чуе, че Аврил, величествената, царствена Аврил „изхвърля“ някого. Аврил „отпращаше поклонниците си“.

— Както и да е — обобща безпощадният господин Харисън. — Не виждам защо Морис Ленъкс не я спечелва. Той е два пъти по мъж

от другия. Правил е лоши неща, но ги е оправил. Пърсивал няма време за нищо друго, освен за витаене в облаците.

„Витаене“. Това беше още по-лошо от „изхвърляне“!

— Морис Ленъкс е злодеят — каза Анн възмутено. — Не разбирам защо всички го харесват повече, отколкото Пърсивал.

— Пърсивал е прекалено добър. Той дразни. Следващият път, когато описваш някой герой, сложи малко от пикантната човешка природа в него.

— Аврил не би могла да се омъжи за Морис. Той е лош.

— Тя би могла да го превъзпита. Можеш да превъзпитаеш един мъж, не можеш да превъзпитаеш медуза, например. Историята ти не е лоша — признавам, доста е интересна. Но ти си твърде млада, за да напишеш подобна история, която си заслужава. Изчакай десет години.

Анн реши следващия път, когато напише разказ, да не моли никого да се изказва за него. Беше толкова обезкуражаващо. Тя не прочете разказа си на Гилбърт, макар че му беше казала за него.

— Ще видиш дали е успешен, когато го публикуват, Гилбърт, но ако е катастрофа, никой никога няма да го види.

Марила не знаеше нищо за авантюрата. Анн си представяше как чете разказа от списанието на Марила, като я кара да се възхищава от него — във въображението всичко е възможно — и после тържествуващо се обявява за автора.

Един ден Анн занесе в пощата дълъг, обемист плик, адресиран с очарователната наивност на младостта и неопитността до най-голямото от „големите“ списания. Дайана беше толкова развълнувана, колкото и Анн.

— След колко време, предполагаш, че ще ти отговорят? — попита тя.

— Не би трябвало да е по-късно от две седмици. О, колко щастлива и горда ще бъда, ако го приемат!

— Разбира се, ще го приемат, и после ще ти поискат да им изпратиш още. Някой ден можеш да си известна като госпожа Морган, Анн, и тогава аз ще бъда страшно горда, че те познавам — каза Дайана, която притежаваше необикновеното качество да се възхищава всеотдайно на дарбите и успехите на приятелите си.

Последва седмица на ослепителни мечти, след това дойде горчивото пробуждане. Една вечер Дайана откри Анн във фронтона

над входа със странен поглед. На масата лежах дълга плик и измачкан ръкопис.

— Анн, да не би да са ти върнали разказа? — извика Дайана невярващо.

— Да — каза Анн лаконично.

— Този издател трябва да е луд. Какво основание посочи?

— Никакво. Има само малка бележка, отпечатана на пишеща машина, в която се казва, че е неподходящ.

— Никога не съм очаквала кой знае какво от това списание — каза Дайана разпалено. — Разказите в него не са и наполовина интересни, колкото в „Канадска жена“, макар че е толкова скъпо. Предполагам, редакторът има предразсъдъци към всички, които не са янки. Не се отчайвай, Анн. Спомни си как са връщали разказите на госпожа Морган. Изпрати твоя в „Канадска жена“.

— Сигурно ще го изпратят — каза Анн, като събра кураж. — Ако го публикуват, ще изпратят на онзи американски редактор копие с посвещение. Но ще махна залеза. Мисля, че господин Харисън беше прав.

Залезът беше махнат. Но въпреки това героично осакатяване, редакторът на „Канадска жена“ върна „Аврил изкупва вината си“ толкова бързо, че възмутената Дайана заяви, че не е възможно изобщо да е прочел ръкописа и се закле, че веднага ще прекрати абонамента си за списанието. Анн прие този втори отказ с отчаяно спокойствие. Тя заключи разказа в куфара на тавана, където почиваха приказките от стария Клуб за разкази. Но първо отстъпи на настойчивите молби на Дайана и ѝ даде един екземпляр.

— Това е краят на литературните ми амбиции — каза тя с огорчение.

Не спомена за случилото се на господин Харисън, но една вечер той я попита направо дали са приели разказа ѝ.

— Не, редакторът не го взе — отвърна кратко тя.

Господин Харисън погледна отстрани зачервения ѝ нежен профил.

— Е, надявам се, че ще продължиш да ги пишеш — каза той окуражително.

— Не, никога няма да се опитвам да пиша разкази — заяви Анн с отчаяната безвъзвратност на деветнайсетгодишните, когато им

затръшнат вратата в лицето.

— Аз не бих се предал напълно — каза господин Харисън замислено. — Бих написал друг разказ след време, но не бих отегчавал издателите с него. Бих описал хора и места, които познавам, бих накарал своите герои да говорят на всекидневен английски. Бих оставил слънцето да изгрява и да залязва по обикновения му тих начин, без да вдигам много шум около този факт. Ако реша изобщо да включа злодеи, бих им дал шанс, Анн, бих им дал шанс. На света има някои ужасни хора, предполагам, но трябва дълго да обикаляш, за да ги откриеш — макар госпожа Линд да вярва, че всички ние сме лоши. Но повечето от нас имат малко доброта някъде в себе си. Продължавай да пишеш, Анн.

— Не. Беше глупаво от моя страна да се опитвам. Когато завърша Редмънд, ще се придържам към учителстването. Аз мога да преподавам. Не мога да пиша разкази.

— Когато завършиш Редмънд, ще е дошло време да си намериш съпруг — каза господин Харисън. — Не вярвам в прекалено дългото отлагане на женитбата, както направих аз.

Анн стана и закрачи към къщи. Понякога господин Харисън беше наистина непоносим. „Изхвърляне“, „витаене в облаците“ и „намиране на съпруг“. Ох!

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

ПЪТЯТ НА ГРЕШНИЦИТЕ

Дейви и Дора бяха готови за неделното училище. Щяха да отидат сами, което не се случваше често, защото госпожа Линд винаги посещаваше неделното училище. Но тя си беше изкълчила глезена и куцаше, затова щеше да си остане у дома тази сутрин. Близнаците щяха да представляват семейството в църквата, защото Анн беше заминала предишната вечер да прекара неделата с приятели в Кармъди, а Марила страдаше от главоболие.

Дейви слезе по стълбите бавно. В джоба си имаше един цент за волните пожертвования в неделното училище и пет цента за касата на църквата. В едната си ръка носеше библия, а в другата тримесечника на неделното училище. Беше научил урока си и златния цитат от Библията отлично.

Госпожа Линд излезе куцукайки от кухнята си, когато Дейви се присъедини към Дора.

— Чист ли си? — попита го тя строго.

— Да, не си ли личи — отвърна Дейви и се начумери предизвикателно.

Госпожа Рейчъл въздъхна. Тя имаше подозрения относно врата и ушите на Дейви. Но знаеше, че ако се опита да предприеме лична проверка, Дейви най-вероятно ще си плюе на петите, а тя не можеше да го преследва днес.

— Добре, дръжете се прилично — предупреди ги тя. — Не ходете в прахта. Не се спирайте на входа на църквата да разговаряте с други деца. Не се въртете на местата си. Не забравяйте златния цитат. Не губете парите за пожертвованията и не забравяйте да ги пуснете в касичката. Не си шушнете по време на молитвата и не забравяйте да внимавате по време на службата.

Дейви не я удостои с отговор. Той закрачи надолу по пътя, следван от покорната Дора. Но той кипеше вътрешно. Дейви беше

страдал или си мислеше, че страда, много пъти от ръцете и езика на госпожа Рейчъл Линд, откакто тя дойде в Грийн Гейбълс, защото госпожа Линд не можеше да живее с никого, било на девет или на деветдесет години, без да се опитва да го възпитава. И беше тъкмо предишния ден следобед, когато се беше намесила да убеди Марила да не позволява на Дейви да отиде на риба с момчетата на Тимъти Котън. Дейви още беше бесен.

Щом излезе от пътя, Дейви спря и изви лицето си в нечовешки и страховит гърч, така, че Дора се изплаши.

— Да върви по дяволите — избухна Дейви.

— О, Дейви, недей да ругаеш — зяпна Дора от уплаха.

— „По дяволите“ не е псувня. А и да е, не ме е грижа — отвърна Дейви безочливо.

— Не казвай лоши думи в неделя — помоли го Дора.

— Ще си измисля моя ругатня — обяви той.

— Бог ще те накаже, ако го направиш — каза Дора със страхопочитание.

— Тогава мисля, че Бог е подъл стар негодник — отвърна Дейви.

— Той не знае ли, че човек трябва по някакъв начин да си изразява чувствата?

— Дейви!!! — извика Дора. Тя очакваше, че веднага ще бъде поразен на място. Но не се случи нищо.

— Каквото ще да става, повече няма да търпя тиранията на госпожа Линд — запелтечи от гняв Дейви. — Анн и Марила може да имат право да ме командват, но тя няма. Ще правя всичко, което ми е казала да не правя. Само гледай.

Докато Дора го гледаше ужасена, Дейви слезе от зелената трева край пътя и се потопи до колене в дълбоката прах, резултат на четири седмици без дъжд, закрачи в нея, като злобно риеше с крака, докато го обгърна облак мръсотия.

— Това е само началото — обяви той тържествуващо. — И ще спра на входа на църквата, и ще разговарям с всички, докато има хора. Ще се въртя, ще се гърча и ще шушна на мястото си, ще кажа, че не знам златния цитат. И ще изхвърля всичките си пари за пожертвованията още сега.

Дейви хвърли монетите от един и пет цента през оградата на господин Бари със злорадо удоволствие.

— Сатаната те накара да го правиш — укори го Дора.

— Не — извика Дейви възмутено. — Сам си го измислих. Помислих си и още нещо. Изобщо няма да ходя на неделно училище и на църква. Ще играя с момчетата на Котън. Вчера ми казаха, че днес няма да ходят на неделно училище, защото майка им я нямало и нямало кой да ги накара. Ела, Дора, ще си прекараме чудесно.

— Не искам — възпротиви се Дора.

— Трябва — каза Дейви. — Ако не дойдеш, ще кажа на Марила, че миналия понеделник Франк Бел те целуна в училище.

— Не можах да го спра. Не знаех какво ще прави — извика Дора и се изчерви.

— Е, ти дори не го плесна и не изглеждаше ни най-малко сърдита — отвърна Дейви. — Ще ѝ кажа и това, ако не дойдеш. Ще минем направо през тази поляна.

— Страх ме е от онези крави — възрази бедната Дора, като видя възможност да избяга.

— От кравите — присмя ѝ се Дейви. — Защо, и двете са помлади от теб.

— По-големи са — каза Дора.

— Няма да те наранят. Хайде, ела. Тук е великолепно. Когато порасна, изобщо няма да ходя на църква. Сам ще се изкача в рая.

— Ще отидеш на другото място — каза тъжно Дора, като го последва против желанието си.

Но Дейви не се изплаши. Адът беше твърде далеч, а удоволствията от рибарската разходка с момчетата на Котън — много близо.

Малките Котънови си играеха в задния двор и посрещнаха появата на Дейви с възторжени крясъци. Пит, Томи, Адолфъс и Мирабел Котън бяха съвсем сами. Майка им и по-големите им сестри ги нямаше. Дора беше благодарна, че поне Мирабел е там. Беше се уплашила, че ще бъде сама сред тълпа момчета. Мирабел беше лоша почти колкото момче — беше толкова шумна, почерняла от слънцето и безразсъдна. Но поне носеше рокли.

— Дошли сме за риболова — обяви Дейви.

— Ура! — развикаха се Котънови.

Веднага се втурнаха да копаят червеи, като начело вървеше Мирабел с консервена кутия в ръка. На Дора ѝ се щеше да седне и да

заплаче. О, само ако не я беше целунал онзи противен Франк Бел! Тогава щеше да се възпротиви на Дейви и да отиде в любимото си неделно училище.

Разбира се, те не посмяха да отидат на риба при езерото, където можеха да ги видят хората на път за църква. Трябваше да се установят на потока в гората, зад къщата на семейство Котън. Беше пълно с пъстърва и те прекараха сутринта великолепно — поне Котънови със сигурност. Дейви свали обувките и чорапите си и зае една престилка от Томи Котън. Така екипиран, той не се плашеше от тиня, влага и храсталаци. Дора беше отчаяна. Тя вървеше след останалите в скитанията им от вир на вир, здраво стиснала библията и тримесечника, като с горчивина си мислеше за любимия си клас, където трябваше да седи в този момент, пред обожавания учител. Вместо това, тя скиташе из гората с тези полудиви Котънови, като се опитваше да опази обувките си чисти и хубавата си бяла рокля да не се скъса или изцапа. Мирабел беше предложила да ѝ даде една престилка, но Дора отказа с презрение.

Пъстървата кълвеше, както винаги в неделя. След час грешниците бяха наловили рибата, която искаха, и се завърнаха в къщата за голямо облекчение на Дора. Тя седеше превзето на един кафез за птици в двора, докато останалите шумно играеха на гоненица. После всичките се качиха на покрива на кочината и си издълбаха

инициалите на напречната греда. Плоският покрив на кокошарника и една купчина слама под него дадоха друга идея на Дейви. Прекараха чудесен половин час, като се качваха на покрива и скачаха в сламата с възторжени викове.

Но дори непозволените удоволствия имат край. Когато по трополенето на колелата по моста над езерото разбраха, че хората се разотиват от църквата, Дейви се сети, че трябва да се прибират. Той свали престилката на Томи, облече си нормалните дрехи и остави наниза си пъстърва с въздишка. Нямаше смисъл да си въобразява, че може да го занесе у дома.

— Е, не прекарахме ли чудесно? — попита той предизвикателно, докато слизаха надолу по поляната на хълма.

— Аз не — отвърна Дора решително. — Не мисля, че и ти наистина прекара добре — добави тя.

— Толкова ми беше хубаво — извика Дейви, но с не твърде убеден глас. — Нищо чудно, че ти не си се забавлявала. Седя като... като муле.

— Нямам намерение да се сприятелявам с Котънови — каза Дора надменно.

— Котънови са много добри — отвърна Дейви. — И се забавляват много повече от нас. Правят каквото си искат и говорят каквото си искат пред всички. И аз ще правя така от сега нататък.

— Има много неща, които не би посмял да кажеш пред всички — настоя Дора.

— Не, няма.

— Има. Би ли — попита Дора сериозно, — би ли казал „котарак“ пред пастора?

Това беше зашеметяващ удар. Дейви не беше подготвен за такъв конкретен пример за свободата на речта. Но човек не трябваше да се съгласява с Дора.

— Разбира се, че не — призна той намръщено. — „Котарак“ не е свещена дума. Не бих споменал изобщо такова животно пред свещеника.

— Но ако ти се наложи? — настояваше Дора.

— Бих го нарекъл котето Томас — каза Дейви.

— Мисля, че „джентълменът котка“ би било по-учтиво — разсъждаваше Дора.

— Ти мислиш! — отвърна Дейви с унищожително презрение.

Дейви не се чувстваше добре, макар че по-скоро би умрял, отколкото да го признае на Дора. Сега опиянението от бягството беше отминало и съвестта му започваше да дава признаци на пробуждане. В края на краищата, може би щеше да е по-добре, ако беше отишъл на неделното училище и на църква. Госпожа Линд може да беше властна, но в кухненския ѝ долап винаги имаше кутия със сладки и тя не беше стисната. В този момент на неудобство Дейви си спомни, че когато си съдра новите панталони за училище миналата седмица, госпожа Линд ги беше закръпила красиво и не спомена нито дума на Марила за тях.

Но чашата с грехове на Дейви все още не беше пълна. Той щеше да открие, че едно прегрешение води след себе си друго, за да прикрие първото. Този ден обядваха с госпожа Линд и първото нещо, за което попита тя Дейви, беше:

— Днес целият ви клас ли беше на неделното училище?

— Да, госпожо — каза Дейви и преглътна. — Всички бяха там, освен един.

— Каза ли си златния цитат и катехизиса?

— Да, госпожо.

— Беше ли госпожа Малкълм Макфърсън на църква?

— Не зная. — Това поне беше истината, помисли си нещастният Дейви.

— Обявиха ли сбирката на дамите дарителки за следващата седмица?

— Да, госпожо.

— Ще има ли сбирка за молитви?

— Аз... не знам.

— Трябва да знаеш. Трябва да слушаш съобщенията по-внимателно. За какво говори господин Харви?

Дейви отпи припряно огромна глътка вода, погълна я заедно с последните пориви на съвестта. Той гладко изрецитира един стар златен цитат, научен преди няколко седмици. За щастие госпожа Линд престана да го разпитва, но Дейви не можа да се наслади на този обяд. Успя да изяде само една порция пудинг.

— Какво ти е? — попита искрено удивената госпожа Линд. — Да не си болен?

— Не — промърмори Дейви.

— Изглеждаш блед. По-добре да се пазиш от слънцето днес следобед — предупреди го госпожа Линд.

— Знаеш ли колко лъжи каза на госпожа Линд? — укори го Дора, когато останаха сами след обяда.

Дейви, разярен до отчаяние, се обърна злобно.

— Не знам и не ме е грижа — каза той. — Просто млъкни, Дора Кейт.

После горкият Дейви се оттегли в едно уединено кътче зад купа дърва, за да поразмишлява над пътя на грешниците.

Грийн Гейбълс беше потънал в тъмнина и тишина, когато Анн се прибра у дома. Не загуби време и веднага си легна, защото беше много уморена и ѝ се спеше. Предишната седмица беше имало няколко увеселения в Авонлий, които продължиха до късните часове. Още преди да сложи глава на възглавницата, Анн заспа. Но точно тогава вратата на стаята ѝ леко се отвори и един умолителен глас каза: „Анн“.

Анн седна в леглото си сънена.

— Дейви, ти ли си? Какво има?

Една фигура в бяло се втурна през стаята и скочи в леглото.

— Анн — захлипа Дейви, като обви с ръце врата ѝ. — Страшно се радвам, че се върна. Не можех да заспя, преди да кажа на някого.

— Да кажеш на някого какво?

— Колко съм нещастен!

— Защо си нещастен, скъпи?

— Защото днес бях много лош, Анн. О, бях страшно лош — по-лош от всякога.

— Какво си направил?

— О, страх ме е да ти кажа. Никога вече няма да ме обичаш, Анн. Не можах да си кажа молитвите тази вечер. Не можах да разкажа на Господ какво съм направил. Ще ме е срам, ако узнае.

— Но Той и без това е разбрал, Дейви.

— Така каза и Дора. Но аз си помислих, че Той може би не го е забелязал веднага. Както и да е, по-добре да ти разкажа отначало.

— Какво си направил?

Всичко излезе отведнъж:

— Избягах от неделното училище и отидох на риба с децата на Котън и казах толкова опашати лъжи на госпожа Линд — ох, най-

малко половин дузина — и... и... казах една ругатня, Анн — почти ругатня, и нагрубих Бог с различни епитети.

Беше тихо. Дейви не знаеше какво да мисли. Толкова ли беше шокирана Анн, че никога вече нямаше да му проговори?

— Анн, какво ще правиш с мен? — прошепна той.

— Нищо, скъпи. Вече си наказан, мисля.

— Не, не съм. Никой не ми е направил нищо.

— Ти си много нещастен, откакто си постъпил лошо, нали?

— Точно така! — натърти Дейви.

— Това е твоята съвест, която те е наказала, Дейви.

— Какво е моята съвест? Искам да знам.

— То е нещо в теб, Дейви, което винаги ти казва дали постъпваш лошо и те прави нещастен, ако продължаваш да го правиш. Не си ли забелязал?

— Да, но не знаех какво е. Бих желал да го нямам. Щях да живея много по-весело. Къде е съвестта ми, Анн? Искам да знам. В стомаха ли е?

— Не, в душата ти — отвърна Анн, благодарна на тишината, защото сериозността трябваше да се запази в критични случаи.

— Тогава, предполагам, че не мога да се очистя от нея — каза Дейви с въздишка. — Ще ме издадеш ли на Марила и госпожа Линд, Анн?

— Не, скъпи, няма да кажа на никого. Ти съжаляваш, че си бил непослушен, нали?

— Можеш да се обзаложиш!

— И никога вече няма да си толкова лош?

— Не, но... — добави Дейви предпазливо. — Може да бъде лош по друг начин.

— Няма да говориш лоши думи и да бягаш в неделя, да казваш лъжи, за да прикриеш греховете си?

— Не. Не си заслужава — каза Дейви.

— Добре, Дейви, само кажи на Бог, че съжаляваш и Го помоли да ти прости.

— Ти прощаваш ли ми, Анн?

— Да, скъпи.

— Тогава — каза Дейви развеселен — не ме е грижа дали Бог ми прощава, или не.

— Дейви!

— Ох, ще Го помоля, ще Го помоля — каза бързо Дейви, като се смъкна от леглото, убеден от тона на Анн, че е казал нещо ужасно. — Нямам нищо против да Го помоля, Анн. Моля те, Господи, страшно съжалявам, че се държах лошо днес и ще се опитам винаги да бъда добър в неделя и моля Те да ми простиш. Ето, Анн.

— Добре, а сега тичай в леглото като добро момче.

— Не се чувствам вече нещастен. Чувствам се добре. Лека нощ.

— Лека нощ.

Анн се отпусна на възглавниците си с въздишка на облекчение. О, колко ѝ се спеше! Още секунда...

— Анн!

Дейви пак беше до леглото ѝ. Анн с мъка отвори очи.

— Сега пък какво има, скъпи? — попита тя, като се опита да прогони нетърпеливата нотка в гласа си.

— Анн, виждала ли си как плюе господин Харисън? Смяташ ли, че ако се упражнявам усилено, ще мога да се науча да плюя точно като него?

Анн седна в леглото.

— Дейви Кейт — каза тя. — Върви направо в леглото си и ме остави! Върви!

Дейви се подчини на заповедта.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

ПРИЗОВКАТА

Анн седеше с Руби Гилис в градината на семейство Гилис, след като денят беше преминал мързеливо през нея и беше свършил. Беше топъл, задимен летен следобед. Светът цъфтеше в пълния си блясък.

Анн се беше отказала от разходка на лунна светлина до Белите пясъци, за да прекара вечерта с Руби. Беше прекарала така много вечери това лято, макар често да се чудеше с какво помага и понякога си отиваше у дома, решена, че повече не може да ходи там.

Руби ставаше все по-бледа с отминаването на лятото. Беше се отказала от училището в Белите пясъци — „баща ѝ смятал, че е по-добре да не учителства до Нова година“. Ръкоделието все по-често падаше от ръцете ѝ, твърде уморени, за да го държат. Но тя винаги беше весела, изпълнена с надежди, винаги дърдореше и шушукаше за обожателите си, за техните съперничества и огорчения. Това правеше посещенията тежки за Анн. Онова, което някога беше глупаво или забавно, сега беше ужасно — смъртта надничаше през фалшивата маска на живота. При това Руби се залепваше за нея и не ѝ позволяваше да си тръгне, докато не ѝ обещаеше, че скоро ще дойде пак. Госпожа Линд мърмореше срещу честите посещения на Анн и заявяваше, че ще хване туберкулоза. Дори Марила беше подозрителна.

— Всеки път, когато ходиш при Руби, се връщаш у дома с изтощен вид — каза тя.

— Толкова е тъжно и страшно — каза Анн с нисък глас. — Руби сякаш ни най-малко не осъзнава състоянието си. И все пак някак си чувствам, че тя се нуждае от помощ, копнее за нея. А аз искам да ѝ помогна, но не мога. През цялото време, докато съм с нея, се чувствам така, сякаш я гледам как се сражава с невидим враг — опитва се да го отблъсне с крехките си сили. Ето защо се прибирам уморена.

Но тази вечер Анн не го усещаше толкова остро. Руби беше странно спокойна. Не каза нито дума за вечеринки, разходки с

двуколки, дрехи и „мъже“. Тя лежеше в хамака, до нея ръкоделието ѝ бе недокоснато, а раменете ѝ бяха загърнати с бял шал. Дългите ѝ руси плитки — колко ѝ беше завиждала Анн за тези красиви плитки навремето в училище! — висяха от двете ѝ страни. Беше извадила фибите — от тях я боляла главата. В момента трескавата руменина беше изчезнала и тя бе бледа и приличаше на малко дете.

Точно под дома на семейство Гилис беше църквата със старото гробище зад нея.

— Колко странно изглежда гробището на лунна светлина! — каза изведнъж Руби. — Колко призрачно! — потрепери тя. — Анн, не след дълго и аз ще лежа там. Ти, Дайана и останалите ще минавате покрай мен, пълни с живот — а аз ще съм там — в старото гробище — мъртва!

Анн се стресна от изненада. Няколко минути не можа да проговори.

— Знаеш, че е така. Нали? — настоя Руби.

— Да, зная — отговори Анн с глух глас. — Скъпа Руби, зная.

— Всички знаят — каза огорчено Руби. — И аз го зная — знаех го през цялото лято, макар че не си признавах. Анн — тя се протегна и сграбчи ръката ѝ умолително, импулсивно, — не искам да умра. Страхувам се да умра.

— Защо се страхуваш, Руби? — тихо попита Анн.

— Защото... защото... О, не се страхувам, освен от това, че ще отида в рая, Анн. Аз съм член на църквата. Но... всичко ще бъде съвсем различно. Все мисля и мисля, и все повече ме е страх... и... и... мъчно ми е за дома. Раят сигурно е много хубав, разбира се, така пише в Библията... Но, Анн, няма да е това, с което съм свикнала.

Анн си спомни една история, чута от Филипа Гордън — история за някакъв старец, който беше казал почти същото за света. Тогава им беше прозвучало смешно. Но сега не изглеждаше ни най-малко смешно, когато идваше от бледите, треперещи устни на Руби. Беше тъжно, трагично и истина! Раят можеше да не е това, с което беше свикнала Руби. Във веселия ѝ лекомислен живот, в нейните ограничени представи и стремежи не бе имало нищо, което да я подготви за тази велика промяна. Анн безпомощно търсеше думи, с които да я подкрепи. Какво ли можеше да каже?

— Аз мисля, Руби — започна колебливо, — че вероятно имаме много погрешна представа за рая — какво е той и какво ни очаква там. Не мисля, че много се различава от живота тук, както, изглежда, смятат повечето хора. Вярвам, че там ние просто продължаваме да живеем, почти както живеем тук, и продължаваме да сме същите. Само че ще бъде по-лесно да сме добри и да се стремим към най-възвишеното. Ще бъдат премахнати всички препятствия и затруднения и ние ще прогледнем. Не се страхувай, Руби.

— Не мога да не се страхувам — каза Руби жалостиво. — Дори ако онова, което казваш за рая, е истина — а ти не можеш да си сигурна — може да е така само в представите ти, но няма да е точно същото. Не може да бъде. Искам да продължа да живея тук. Толкова съм млада, Анн. Не съм изживяла живота си. Толкова силно се борих за живота си — а няма никакъв смисъл — ще трябва да умра — и да оставя всичко, което обичам.

Анн седеше и болката беше непоносима. Тя не беше способна да казва успокояващи лъжи. И всичко, което казваше Руби, беше страшната истина. Тя оставяше всичко, което обичаше. Тя беше трупала съкровищата си само на земята. Бог щеше да се погрижи за Руби там — вярваше Анн — тя щеше да разбере. Но сега не беше чудно, че душата ѝ се беше вкопчила със сляпа безпомощност в единствените неща, които познаваше и обичаше.

Руби се надигна на едната си ръка и вдигна светлите си красиви сини очи към лунното небе.

— Искам да живея — каза тя с треперещ глас. — Искам да живея, като другите момичета. Аз... аз искам да се омъжа, Анн... и... и... да си имам дечица. Знаеш, че винаги съм обичала бебета, Анн. А и горкият Хърб... той... той ме обича и аз го обичам, Анн. Останалите не означаваха нищо за мен, но той означава — и ако можех да живея, щях да съм негова съпруга и щях да съм толкова щастлива. О, Анн, трудно е.

Руби падна обратно на възглавниците си и захълца конвулсивно.

— Радвам се, че ти го казах, Анн — прошепна тя. — Помогна ми да си кажа всичко. Денем, когато около мене имаше хора и всичко беше весело, не ми беше толкова трудно да не мисля за това. Но нощем, когато не можех да спя, беше ужасно, Анн. Тогава не можех да

избягам. Смъртта просто идваше и ме зяпаше в лицето, докато ми се щеше да закрепя от страх.

— Но ти повече няма да се страхуваш, Руби, нали? Ще бъдеш смела и ще вярваш, че всичко ще бъде наред.

— Ще се опитам. Ще размисля над думите ти и ще се опитам да вярвам. И ти ще идваш колкото често можеш, нали, Анн?

— Да, скъпа.

— То... няма да е след много дълго време. Чувствам, че е така. И по-добре ти да си тук, отколкото някой друг. Винаги съм те харесвала най-много в сравнение с всички други момичета, с които ходехме на училище. Ти никога не си била ревнива или подла като някои от тях. Горката Ем Уайт дойде вчера да ме види. Спомняш си, Ем и аз бяхме големи приятелки три години в училище. И после се скарахме по време на училищния концерт. Не е ли странно как не се разбират хората, Анн?

— Повечето беди в живота идват от неразбирането — каза Анн. — Сега трябва да си тръгвам, Руби. Става късно, а ти не трябва да стоиш навън на влагата.

— Ще дойдеш ли пак скоро?

— Да, много скоро. И ако мога да ти помогна с нещо, много ще се радвам.

— Зная. Ти вече ми помогна. Сега нищо не изглежда толкова страшно. Лека нощ, Анн.

— Лека нощ, скъпа.

Анн тръгна към къщи много бавно в лунната светлина. Вечерта беше променила нещо за нея. Животът имаше друго значение, по-дълбок смисъл. На повърхността си вървеше по един и същи начин, но в дълбочина беше объркан. С нея не трябваше да бъде така, както с бедната пеперуда Руби. Животът в рая трябва да започва тук, на земята.

Тази хубава вечер в градината беше последна. Анн никога вече не видя Руби жива. Следващата вечер ОПСА даде прощална вечеринка на Джейн Андрюс преди заминаването ѝ на Запад. И докато леките стъпки танцуваха, блестящите очи се смееха и веселите езици дърдореха за една душа от Авонлий, дойде призовка, която не можеше да бъде пренебрегната или избегната. На следващата сутрин мълвата тръгна от къща на къща с вестта, че Руби Гилис е мъртва. Беше умряла

в съня си, безболезнено и спокойно, и на лицето ѝ имаше усмивка. Сякаш, в края на краищата, смъртта беше дошла като добър приятел, за да я преведе през прага, вместо зловещото видение, от което се бе ужасявала Руби.

Госпожа Рейчъл Линд каза категорично след погребението, че Руби Гилис е най-красивият труп, който някога е виждала. За нейната красота, както лежеше в бяло сред нежните цветя, които Анна беше наредила около нея, си спомняха и говореха години след това в Авонлий. Анна гледаше надолу през пелена от сълзи към някогашната си приятелка в игрите и си мислеше, че е видяла лицето, което Бог беше предвидил за Руби, и я запомни така завинаги.

Госпожа Гилис извика Анна настрана в една празна стая, преди погребалната процесия да тръгне от къщата, и ѝ подаде малък пакет.

— Искам да вземеш това — хлипаше тя. — Руби би желала да го вземеш. Това е бродираната покривка за средата на масата, над която работеше. Не е довършена — иглата е още там, където горките ѝ малки пръстчета са я оставили за последен път в следобеда, преди да умре.

— Винаги остава недовършена работа — каза госпожа Линд със сълзи в очите. — Но, предполагам, винаги има кой да я довърши.

— Колко трудно е да осъзнаем, че някой, когото винаги сме познавали, може наистина да е мъртъв — каза Анн, когато тя и Дайана тръгнаха към къщи. — Руби почина първа от съучениците ни.

— Така е — каза Дайана неловко.

— Руби Гилис беше момиче, което страшно обичаше да се смее — каза Дейви изведнъж. — Ще се смее ли толкова в рая, колкото в Авонлий, Анн? Искам да знам.

— Да, мисля, че ще се смее — каза Анн.

— О, Анн — възрази Дайана с доста притеснена усмивка.

— Е, защо не, Дайана? — попита Анн сериозно. — Смяташ ли, че в рая никога няма да се смеем?

— О, аз... аз не знам — запъна се Дайана. — Не изглежда правилно, някак си. Знаеш, че е доста страшно да се смееш в църквата.

— Но раят няма да е като църквата през цялото време — каза Анн.

— Надявам се да не е — каза Дейви натъртено. — Ако е като църквата, аз не искам да ходя там. Църквата е ужасно скучна. Както и да е, в момента не смятам да ходя в рая. Смятам да живея сто години като господин Томас Блюет от Белите пясъци. Той казва, че е стигнал тази възраст, защото винаги пушел тютюн, а той убивал всички микроби. Скоро ще мога ли да пуша тютюн, Анн?

— Не, Дейви, надявам се никога да не употребяваш тютюн — каза Анн разсеяно.

— Тогава как ще се чувстваш, ако микробите ме убият? — попита Дейви.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

ПРЕОБЪРНАТА НАОПАКИ МЕЧТА

— Още една седмица и отново в „Редмънд“ — каза Анн.

Тя беше радостна, че се връща при работата, уроците и приятелите от „Редмънд“. Оформяха се и някои приятни видения за „Дома на Пати“. В мисълта за него имаше и приятното чувство на домашен уют, макар никога да не беше живяла там.

— Не всички уроци на живота се научават в колеж — мислеше си тя. — Животът ги преподава навсякъде.

Но последната седмица от тази приятна ваканция беше провалена за Анн от едно от онези дяволити събития, които са като преобърнатата наопаки мечта.

— Писала ли си други разкази напоследък? — попита господин Харисън сърдечно една вечер, когато Анн пиеше чай с него и с госпожа Харисън.

— Не — отвърна Анн доста хладно.

— Е, не исках да те обидя. Оня ден госпожа Хайрам Слоун ми каза, че един голям плик, адресиран до фирмата „Ролингс“ за изпитан бакпулвер в Монреал, бил пуснат в кутията на пощата преди един месец, и тя подозираше, че някой кандидатства за наградата за най-добър разказ, представящ името на бакпулвера. Тя каза, че то не се споменавало в твоята творба, но аз си помислих, че подателят си ти.

— Разбира се, че не! Видях обявата за наградата, но никога не бих и сънувала да се състезавам за нея. Мисля, че би било напълно безсрамно да напиша разказ, за да рекламирам бакпулвер.

Така се изказа Анн — надменно, като дори не сънуваше какво море от унижение я очаква. Същата вечер Дайана се появи със светнали очи и порозовели бузи, носеше писмо.

— Анн, ето едно писмо за теб. Бях в пощата, затова реших да го донеса. Бързо го отвори. Ако е това, което си мисля, ще умра от радост.

Анн, стресната, отвори писмото и погледна написания на машина текст.

До госпожица Анн Шърли
Грийн Гейбълс
Авонлий, Остров П. Е.
Скъпа Мадам,

Имаме огромното удоволствие да Ви уведомим, че Вашият очарователен разказ „Аврил изкупва вината си“ спечели наградата от двайсет и пет долара, обявена в нашия конкурс. Приложено Ви изпращаме чека. Уреждаме публикуването на разказа в няколко известни канадски вестника и възнамеряваме също да го отпечатаме под формата на брошура за разпространение сред нашите редовни клиенти. С благодарност за интереса, който сте показали към нашето изделие.

Оставаме искрено Ваши
Компания „Ролингс“
за изпитан бакпулвер

— Не разбирам — недоумяваше Анн.

Дайана плесна с ръце.

— Знаех си, че ще спечели наградата — бях сигурна. Аз пратих разказа ти за конкурса, Анн.

— Дайана... Бари!

— Да, аз го изпратих — каза Дайана и ликуващо се настани на леглото. — Когато видях обявата, веднага си помислих за твоя разказ и първо щях да те помоля да го изпратиш. Но после се уплаших, че няма да искаш — толкова малко вяра ти беше останала. Така че реших да изпратя екземпляра, който ми даде, и да не ти казвам нищо. После, ако разказът ти не спечелеше наградата, ти никога нямаше да узнаеш и нямаше да си огорчена, защото разказите, които се отхвърлят, не се връщат, а ако спечелеше, щеше да е такава прекрасна изненада.

Дайана не беше най-проницателната сред смъртните, но точно в този момент тя разбра, че Анн не изглежда опиянена от радост. Изненадата беше налице, без съмнение, но къде беше възторгът?

— Анн, не изглеждаш ни най-малко доволна! — възкликна тя.

Анн мигновено изфабрикува една усмивка и си я сложи.

— Дайана, толкова съм зашеметена, че не мога да го осъзная... и не го разбирам. В моя разказ нямаше нито дума за... за... — Анн леко се запъна от думата. — ... „бакпулвер“.

— О, аз я сложих вътре — каза Дайана, отново придобила смелост. — Беше лесно, като да мигнеш веднъж. Нали помниш сцената, в която Аврил прави кейк? Е, само уточних, че слага в него „Ролингс изпитания“, ето защо всичко се нареди така добре, и после, в последния абзац, където Пърсивал прегръща Аврил и казва: „Любима, прекрасните години, които ни предстоят, ще ни донесат сбъдването на мечтите ни в нашия дом“ — аз добавих: — В който никога няма да използваме друг бакпулвер, освен „Ролингс изпитания“.

— Ох — зяпна горката Анн, сякаш някой я беше полял със студена вода.

— И ти спечели двайсет и петте долара — продължи Дайана ликуващо. — Веднъж чух Присцила да казва, че „Канадска жена“ плаща само по пет долара на разказ!

Анн протегна омразното розово парче хартия с треперещи пръсти.

— Чекът е твой по право, Дайана. Ти си изпратила разказа и си направила промените. Аз... сигурно никога не бих го изпратила. Вземи чека.

— Достатъчно е да го видя със собствените си очи — каза Дайана усмихнато. — И честта да съм приятелка на носителката на наградата. Толкова се радвам за теб, Анн.

Анн прегърна Дайана и я целуна по бузата.

— Мисля, че ти си най-добрата и най-вярната приятелка на света, Дайана — каза тя с леко треперлив глас.

Дайана, поласкана и смутена, се оттегли, а горката Анн хвърли невинния чек в чекмеджето на бюрото си, сякаш това бяха пари, опръскани с кръв, и заплака от срам и наранена гордост. О, никога нямаше да може да го преживее — никога!

Гилбърт пристигна привечер, изпълнен с поздравления, защото се беше отбил в „Градинския склон“ и бе чул новината. Но поздравленията му застинаха на устните, като видя лицето на Анн.

— Анн, какво е станало? Очаквах да те намеря сияеща от възторг за спечелването на наградата „Ролингс изпитания“. Поздравявам те!

— О, Гилбърт, недей и ти — помоли го Анн с тон „и ти ли, Бруте“. — Мислех, че поне ти ще разбереш. Не виждаш ли колко е ужасно?

— Трябва да призная, че не. Каква е бедата?

— Всичко — изстена Анн. — Чувствам се така, сякаш съм опозорена завинаги. Как, мислиш, че би се почувствала една майка, ако завареше детето си татуирано с реклама за бакпулвер? Чувствам се точно така. Обичам горкия си малък разказ и вложих в него най-доброто от себе си. И е кошунство да го принизят до реклама за бакпулвер. Не си ли спомняш какво ни казваше професор Хамилтън в часовете по литература в „Куинс“? Казваше, че никога не трябва да пишем нито една дума поради низки и недостойни мотиви, а винаги да се придържаме към най-възвишените идеали. Какво би си помислил, ако чуеше, че съм написала разказ за реклама на „Ролингс изпитания“? А когато се разчуе в Редмънд! Помисли си как ще ме дразнят и ще ми се подиграват!

— Няма да стане така — каза Гилбърт, като се безпокоеше дали това, от което се притесняваше Анн, не беше мнението на онзи проклет третокурсник. — В Редмънд ще си помислят същото като мен — че ти, която си като девет десети от нас, не си разглежена с богатство на този свят и си решила да спечелиш пари по честен начин, за да си помогнеш през годината. Не виждам нищо низко или недостойно, нито смешно. Някои сигурно пишат литературни шедеври, но междуременно трябва да се плащат таксите за квартира и обучение.

Този благоразумен и делови подход към случилото се ободри малко Анн. Най-малкото премахна страха ѝ да бъде осмяна, макар че остана по-дълбоката рана от грубото посегателство върху идеалите ѝ.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

ОПРАВЕНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

— Това е най-уютното място, което някога съм виждала, уютно е дори от дома ми — призна Филипа Гордън, като се оглеждаше възхитено.

Всички се бяха събрали след залез-слънце в голямата гостна в „Дома на Пати“. Анн и Присцила, Фил и Стела, леля Джеймисина, Ръждивко, Джоузеф, котката Сара, Гог и Магог. Сенките от огъня танцуваха на стените. Котките мъркаха. Една голяма ваза с хризантеми от парник, изпратени на Фил от една от жертвите ѝ, блестяха в златистия полумрак като кадифени луни.

Бяха минали три седмици, откакто се настаниха, и всички смятаха, че експериментът е успешен. Първите две седмици след завръщането им бяха изпълнени с приятни вълнения: поставяне на домашните си богове, организиране на малкото си домакинство и съгласуване на различни мнения.

Анн не съжеляваше много, че напуска Авонлий, когато дойде време да се върнат в колежа. Последните няколко дни от ваканцията ѝ не бяха приятни. Награденият разказ бе публикуван във вестниците на Острова. На тезгяха в магазина си господин Уилям Блеър бе наредил огромна купчина розови, зелени и жълти брошури с разказа, които раздаваше на всичките си клиенти. Той изпрати пакет авторски екземпляри на Анн, която веднага ги хвърли в печката. Унижението ѝ бе въображаемо, защото хората от Авонлий смятаха за чудесно, че тя е спечелила наградата. Многобройните ѝ приятели я гледаха с искрено възхищение. Малцината ѝ врагове — с надменна завист. Джоузи Пай каза, че според нея Анн Шърли просто е преписала разказа. Със сигурност си спомняла, че го била чела в един вестник преди години. Семейство Слоун, които бяха разбрали или предполагали, че Чарли е бил „отхвърлен“, казаха, че според тях тя няма с какво толкова да се гордее, всеки може да го направи, ако се опита. Леля Атоса каза на

Анн, че с голямо съжаление чула за заниманията ѝ с писане на романи. Никой роден и израснал в Авонлий не би го направил. Така ставало, когато се осиновявали сираци бог знае откъде с бог знае какви родители. Дори госпожа Рейчъл Линд изрази мрачно подозрение относно дали е уместно да се пише художествена литература, макар почти да се била примирила с това поради двацет и пет доларовия чек.

— Поразително е какво плащат за такива лъжи значи — каза тя, наполовина гордо, наполовина строго.

Анн отдъхна, когато дойде времето за отпътуване. Беше много приятно завръщане в Редмънд, една умна, опитна второкурсничка с куп приятели, които да поздравят в щастливия ден на откриването на учебната година. Там бяха Прис, Стела, Гилбърт, Чарли Слоун, който изглеждаше по-наперен от всички досегашни второкурсници, Фил, все още неразрешила въпроса с Алек и Алонзо, и Муди Спърджън Макфърсън. Муди Спърджън бе преподавал в училище, откакто завърши „Куинс“, но майка му беше решила, че е крайно време да напусне и да посвети вниманието си как да стане свещеник. Горкият Муди Спърджън имаше лош късмет още в началото на колежанската си кариера. Половин дузина безжалостни второкурсници измежду съквартирантите му една нощ се нахвърлиха върху него и обръснаха половината му глава. Нещастният Муди Спърджън трябваше да ходи в този образ, докато отново му порасне коса. Той с горчивина каза на Анн, че понякога имал съмнения дали наистина е призван за свещеник.

Леля Джеймисина дойде чак когато момичетата приготвиха „Дома на Пати“ за нея. Госпожица Пати беше изпратила ключа на Анн с писмо, в което обясняваше, че Гог и Магог са прибрани в една кутия под леглото в стаята за гости, но че при нужда винаги можело да ги извадят. В послепис добавяше, че се надява момичетата да внимават при закачането на картини. Тапетите в гостната били сменени преди пет години и тя и госпожица Мария не искали да бъдат пробивани повече дупки в новите тапети, ако не било абсолютно наложително. За останалото напълно се доверяваше на Анн.

С каква радост момичетата подреждаха гнездото си! Както казваше Фил, все едно че се готвеха за сватба. Имаш удоволствието да създаваш дом, без да те безпокои съпруг. Всички бяха донесли със себе си по нещо за украса или за създаване на удобство в малката къща.

Прис, Фил и Стела имаха изобилие от джунджурийки и картини, които по-късно продължиха да закачат според вкуса си, дръзко нарушавайки целостта на новите тапети на госпожица Пати.

— Ще запълним дупките, преди да напуснем, скъпа — тя никога няма да разбере — отвърнаха на протестите на Анн.

Дайана бе дала на Анн възглавница от борови иглици, а госпожица Ада — една чудесно избродирана възглавница. Марила беше изпратила голяма кутия с консерви и смътно беше загатнала за кошница с провизии за Деня на благодарността. Госпожа Линд подари на Анн юрган от разноцветни парчета и ѝ зае още пет.

— Вземи ги — каза тя властно. — Може да ти влязат в работа. По-добре, отколкото да стоят заключени в онзи куфар на тавана и да ги ядат молците.

Молците никога не биха се осмелили да припарят до тези юргани, защото воняха на нафталин толкова силно, че трябваше да стоят окачени в градината на „Дома на Пати“ цели две седмици, преди да могат да ги внесат вътре. Аристократичният булевард „Спофърд“ рядко бе виждал такова зрелище. Киселият стар милионер, който живееше на „съседната врата“, дойде и поиска да купи юргана с великолепен червено-жълт десен на „лалета“, който госпожа Рейчъл бе дала на Анн. Той каза, че навремето майка му правела такива юргани и, дявол да го вземе, искал да получи един, за да му напомнял за нея. Анн не му го продаде, за голямо негово разочарование, но писа за всичко това на госпожа Линд. Извънредно поласканата дама отговори, че имала още един досущ като този, така че тютюневият крал в края на краищата си получи юргана и настоя да го постелят на леглото му, за погнуса на модерната му съпруга.

През зимата юрганите на госпожа Линд се оказаха много полезни. „Дома на Пати“, въпреки многобройните си достойнства, имаше и своите недостатъци. Всъщност беше доста студена къща. И когато настъпиха мразовитите нощи, момичетата с удоволствие се сгушиха под юрганите на госпожа Линд. Анн зае синята стая, за която бе закопняла от пръв поглед. Присцила и Стела се настаниха в голямата стая. Фил беше безкрайно щастлива и доволна в малката стаичка над кухнята. А леля Джеймисина трябваше да се задоволи със стаята на долния етаж до гостната.

Като се прибираше от Редмънд няколко дни след завръщането си, Анн усети, че хората я гледат със скрити, снизходителни усмивки. Анн с неудобство се зачуди какво става. Шапката ѝ ли беше изкривена? Коланът ли беше разкопчан? Когато Анн извърна глава, за да разбере какво има, за пръв път видя Ръсти.

По петите ѝ припикаше най-окаяният представител на котешкото племе, който някога бе виждала! Животното, отдавна преминало възрастта на малко котенце, изглеждаше отпуснато, слабо, невзрачно. И от двете му уши липсваха парчета, едното му око беше временно повредено, а едната му челюст беше комично подута. Що се отнася до цвета му, ако една черна котка се опърлеше добре и изцяло, резултатът щеше да е подобен на оттенъка на тънката, раздърпана, грозна козина на този бездомник.

Анн каза „пст!“, но котката не искаше да се махне. Докато тя стоеше на едно място, котаракът седеше на задните си крака и я гледаше укорително със здравото си око. Когато тя продължи пътя си, отново тръгна след нея. Анн се примири с компанията му, докато стигна до портата на „Дома на Пати“. Безмилостно я затръшна под

носа му, като наивно предполагаше, че го вижда за последен път. Но когато след петнайсет минути Фил отвори вратата, на стъпалото седеше ръждивокафявият котарак. Нещо повече, той направо се стрелна вътре и скочи в скута на Анн с полуумолително, полутриумфално „мяу“.

— Анн — каза Стела строго. — Ти ли си собственичка на това животно?

— Не, не съм — запротестира Анн отвратена. — Това същество ме проследи до дома отнякъде. Не можах да се освободя от него. Ух, слез долу! Обичам порядъчните котки в разумни граници, но не обичам животинчета с цвят като твоя.

Писето обаче отказа да слезе долу. Хладнокръвно се сви на кълбо в скута на Анн и замърка.

— Очевидно те одобрява — разсмя се Присцила.

— Няма да ме одобри — каза Анн упорито.

— Горкото същество умира от глад — каза Фил състрадателно. — Костите му почти се броят под кожата.

— Добре, ще му дам да се наяде хубаво и после да си върви там, откъдето е дошъл — каза Анн решително.

Нахраниха котката и я изнесоха навън. На другия ден сутринта все още беше на прага. Продължи да седи на прага, като се втурваше вътре всеки път, щом отвореха вратата. Хладният прием нямаше никакво въздействие върху него, той не забелязваше никого, освен Анн. Момичетата го хранеха от състрадание, но когато мина една седмица решиха, че трябва да се направи нещо. Външният вид на котката се беше подобрил. Окоето и бузата му си бяха възвърнали нормалния вид. Вече не беше толкова слаб. Бяха го видели да мие муцуната си.

— Но въпреки всичко, не можем да го оставим тук — каза Стела. — Леля Джимси ще дойде другата седмица и ще донесе със себе си котката Сара. Не можем да държим две котки. А ако го направим, това ръждиво кожухче непрекъснато ще се бие с котката Сара. Той е боец по природа. Снощи се сражава в решаваща битка с котката на тютюневия крал и ѝ нанесе пълен разгром с кавалерия, пехота и артилерия.

— Трябва да се отървем от него — съгласи се Анн, като мрачно гледаше към обекта на обсъждането, който мъркаше на килимчето

пред камината с изражение на овча кротост. — Но въпросът е как? Как могат четири беззащитни жени да се отърват от котарак, който не желае да се отърват от него?

— Трябва да го упоим с хлороформ — каза Фил бързо. — Това е най-хуманният начин.

— Коя от нас знае нещо за упояване на котка с хлороформ? — попита Анн унило.

— Аз, мила. Това е едно от малкото ми — печално малко — полезни умения. Отървала съм се от няколко котки у дома. Вземаш котката сутринта и ѝ даваш хубава закуска. После вземаш стар чувал от зебло — има едни при задната врата — слагаш котката в него и го покриваш с дървена кутия. После вземаш бутилка с хлороформ от две унции, махаш ѝ тапата и я пъхаш под ръба на кутията. Слагаш тежест върху кутията и я оставяш така до вечерта. Котката ще бъде мъртва, кротко свита на кълбо, сякаш е заспала. Никаква болка, никакво боричкане.

— Звучи лесно — каза Анн колебливо.

— То си е лесно. Само остави на мен. Ще се погрижа — каза Фил успокоително.

И така, хлороформът беше набавен и на другата сутрин Ръждивко беше примамен, за да посрещне участта си. Изяде закуската си, облиза устата си и скочи в скута на Анн. Сърцето на Анн спря. Това бедно същество я обичаше, вярваше ѝ. Как можеше да бъде съучастничка в неговото умъртвяване?

— Ето, вземете го — каза тя припряно на Фил. — Чувствам се като убийца.

— Няма да страда — утеши я Фил, но Анн вече беше избягала.

Фаталното действие се разигра при задната врата. Този ден никой не мина покрай нея. Но привечер Фил заяви, че Ръждивко трябва да бъде погребан.

— Прис и Стела трябва да му изкопаят гроб в градината — нареди Фил. — А Анн трябва да дойде с мен да вдигнем кутията. Винаги съм мразела този момент.

Двете заговорнички неохотно отидоха на пръсти до задната врата. Фил предпазливо вдигна камъка, който бе сложила върху кутията. Изведнъж, слабо, но ясно, изпод кутията прозвуча мяукане, което не можеше да бъде сгрешено с друго.

— Той... той не е умрял — пое си дъх Анн и седна озадачена на стъпалото пред кухненската врата.

— Трябваше да е умрял — каза Фил невярващо.

Друго леко мяукане доказа, че не е. Двете момичета се спогледаха.

— Какво ще правим? — попита Анн.

— Защо, за бога, не идвате? — попита Стела, която се беше показала на вратата. — Вече изкопахме гроба.

— *„Какво, всички спят в мир и покой?“*

— цитира тя закачливо.

— *„О, не, гласовете на мъртвите
звучат като далечен буен поток.“*

— веднага ѝ отвърна с друг цитат Анн и тържествено посочи кутията.

Избухналият смях разведри напрежението.

— Трябва да го оставим тук до сутринта — каза Фил и отново сложи камъка. — Не е мяукал от пет минути. Вероятно мяуканията, които чухме, са били последните му издихания. Или просто ни се е счуло, под натиска на гузната ни съвест.

Но когато на сутринта вдигнаха кутията, Ръждивко се хвърли на рамото на Анн с весел скок и започна нежно да лиже лицето ѝ. Не можеше да има друга котка толкова решително жива.

— В кутията е имало дупка от чвор — въздъхна Фил. — Не съм я видяла. Затова не е умрял. Сега ще трябва да го направим отново.

— Не, не трябва — заяви неочаквано Анн. — Няма пак да убиваме Ръждивко. Той е моя котка, а вие ще трябва да се примирите с това.

— О, добре, ако го уредиш с леля Джимси и с котката Сара — каза Стела и си изми ръцете от целия случай.

От този ден Ръждивко стана член на семейството. Нощем спеше на изтривалката пред задната врата и живееше охолно. Когато дойде леля Джеймисина, той беше пухкав и лъскав, поносимо порядъчен. Но както котката на Киплинг, и той си имаше „собствени разбираня“. Беше на нокти срещу всички котки и те бяха на нокти срещу него. Той побеждаваше една по една аристократичните котки от булевард „Спофърд“. А от човешките същества обичаше само Анн. Никой друг не смееше да го погали.

— Поведението на тази котка е напълно непоносимо — заяви Стела.

— Той е добро старо писанче — кълнеше се Анн и прегръщаше любимеца си предизвикателно.

— Не знам как той и котката Сара ще успеят да живеят заедно — каза Стела песимистично. — Котешките боеве нощем в градината са достатъчно лоши. Но котешките боеве тук, в гостната, са немислими.

Леля Джеймисина пристигна в уреченото време. Анн, Присцила и Фил очакваха пристигането ѝ доста притеснено, но когато леля Джеймисина зае мястото си на трона — люлеещия се стол пред запалената камина, те ѝ се поклониха символично и изразиха почитанията си.

Леля Джеймисина беше дребна стара жена с малко, меко триъгълно лице и големи сини очи, оживени от неугасима младост, пълни с надежда, както младо момиче. Бузите ѝ бяха розови, а косата снежнобяла, носеше я на смешни малки букли над ушите.

— Това е много старомодна прическа — каза тя, като плетеше усърдно нещо нежно и розово като облак на залез-слънце. — Но и аз съм старомодна. Дрехите ми също, съответно и възгледите ми. Зная, очаквате от мен да се грижа за вас и да ви поддържам както трябва, но няма да го направя. Достатъчно сте големи, за да знаете как да се държите, ако изобщо имате такова намерение.

— О, някой ще раздели ли тези котки? — помоли Стела, треперейки от ужас.

Леля Джеймисина беше донесла не само котката Сара, но и Джоузеф. Джоузеф, обясни тя, бил собственост на нейна близка приятелка, която отишла да живее във Ванкувър.

— Тя не можеше да вземе Джоузеф със себе си, затова ме помоли да го прибера аз. Не можах да откажа. Той е красив котарак, с добър

характер. Наричаше го Джоузеф, понеже кожухчето му е разноцветно.

Наистина беше така. Джоузеф, както каза отвратената Стела, изглеждаше като ходещ чувал на кръпки. Беше невъзможно да се определи кой е основният му цвят. Краката му бяха бели, с черни петънца по тях. Гърбът му беше сив, с голямо жълто петно от едната страна и с черно петно от другата. Опашката му беше жълта, със сив връх. Едното му ухо беше черно, а другото жълто. Едно черно петно над окото му придаваше страшно разпуснат вид. В действителност беше кротък и безобиден, с общителен характер. В едно отношение, ако не в друго, Джоузеф беше като момина сълза. Той не си правеше труда да се движи много или да лови мишки. Дори Соломон с целия си блясък не е спал на по-меки възглавници и не е пирувал с по-тлъста храна.

Джоузеф и котката Сара пристигнаха с бързия влак в отделни кутии. След като ги освободиха и ги нахраниха, Джоузеф си избра възглавница и ъгъл, които му допадаха, а котката Сара тъжно седна пред огъня и започна да си мие муцунката. Тя беше голяма, лъскава, сиво-бяла котка с огромно достойнство.

— Казва се Сара, затова съпругът ми винаги наричаше нашата писана „котката Сара“ — обясни леля Джеймисина. — Тя е на осем години и е забележителен ловец на мишки. Не се безпокой, Стела. Котката Сара никога не се бие, а Джоузеф го прави рядко.

— Тук трябва да се бият за самозащита — каза Стела.

В този критичен момент Ръждивко се появи на сцената. Той подскачаше весело до половината път през стаята, преди да забележи натрапниците. Тогава се спря като закован. Опашката му се издължи колкото три опашки. Козината на гърба му настръхна в заплашителна дъга. Ръждивко наведе глава, издаде страховит крясък на омраза и предизвикателство и се нахвърли върху котката Сара.

Величественото животно беше спряло да мие муцунката си и го гледаше с любопитство. Тя посрещна атаката му с един презрителен замах на сръчната си лапа. Ръждивко се търкулна безпомощно на килимчето, после се надигна смаяно. Каква порода беше тази котка, която боксираше ушите му? Той погледна котката Сара колебливо. Да опита ли пак или не? Котката Сара нарочно се обърна с гръб към него и продължи тоалета си. Ръждивко реши да не опитва пак. Никога

повече не го направи. От този момент котката Сара стана господарка. Ръждивко никога вече не ѝ се пречкаше.

Но Джоузеф необмислено стана и се прозина. Ръждивко, горящ от желание да отмъсти за срама си, се спусна към него. Джоузеф, миролюбив по натура, можеше да се бие, щом се наложеше, и се биеше добре. Резултатът беше поредица от сражения без победител. Всеки ден Ръждивко и Джоузеф се биеха пред всички. Анн взе страната на Ръждивко и намрази Джоузеф. Стела беше отчаяна. Но леля Джеймисина само се смееше.

— Оставете ги да се бият — каза тя търпеливо. — Скоро ще станат приятели. Джоузеф има нужда от малко упражнения — беше започнал да надебелява твърде много. А Ръждивко ще трябва да научи, че не е единствената котка на света.

Накрая Джоузеф и Ръждивко приеха положението и от заклети врагове станаха заклети приятели. Сляха на една и съща възглавница, прегърнали се с лапите си и търпеливо си миеха взаимно муцуните.

— Всички свикнахме един с друг — каза Фил. — А аз се научих как се мият чинии и как се мете пода.

— Но не казвай, че можеш да упоиш котка с хлороформ — засмя се Анн.

— Бедата беше онази дупка от чвор — възпротиви се Фил.

— Добре че дупката е била там — каза леля Джеймисина строго. — Малките котенца трябва да се давят, иначе светът ще бъде пренаселен с тях.

— Не би помислила Ръждивко за много почтен, ако го беше видяла, когато дойде тук — каза Стела. — Той действително изглеждаше като самия дявол.

— Не мисля, че дяволът е толкова черен — отвърна замислено леля Джеймисина. — Винаги съм го мислела за доста хубав господин.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

ПИСМО ОТ ДЕЙВИ

— Започва да вали сняг, момичета — каза Фил, когато се прибра в една ноемврийска вечер. — По цялата пътека в градината са нападали най-прекрасните малки звезди и кръстчета. Никога не съм забелязвала колко изключителни всъщност са снежинките. Маслото е поскъпнало с пет цента.

— Така ли? — попита Стела, която водеше сметките в домакинството. — Всичко поскъпва възмутително.

— Няма значение. Да благодарим, че добротата и спасението все още са безплатни — каза леля Джеймисина.

— Също и смехът — добави Анн. — Още не са сложили данък за него и това е добре, защото сега хубаво ще се посмеете. Ще ви прочета писмото на Дейви, който със сигурност притежава дарбата да пише интересни писма.

Скъпа Анн,

Вземам писалката, за да ти кажа, че сме много добре и се надяваме да си в същото разположение. Днес вали сняг и Марила казва, че старата жена на небето си изтупва пухените дюшеци. Старата жена на небето съпругата на Господ ли е, Анн? Искам да знам.

Госпожа Линд беше много болна, но сега е добре. Миналата седмица падна по стълбите към мазето. Докато падаше, сграбчи полицата с всичките ведра за мляко и тигани, тя се счупи и падна заедно с нея, чу се великолепен трясък. Отначало Морила помисли, че има земетресение. Един от тиганите беше доста ръбест и госпожа Линд си натърти ребрата. Докторът дойде и ѝ даде лекарство да си маже ребрата, но тя не го разбра и го изпи цялото. Докторът каза, че е чудо, дето не я убило, но не я уби и излекува ребрата ѝ, а госпожа Линд каза, че докторите не разбирали много. Но не можахме да поправим тигана. Марила трябваше да го изхвърли. Миналата седмица беше

Денят на благодарността. Нямаше училище и имахме великолепен обяд. Аз ядох пирожка и печена пуйка и плодова торта и понички и сирене и конфитюр и шоколадова торта. Марила каза, че ще умра, но аз не умрях. После Дора я заболя ухото, само че не беше ухото, а стомахът ѝ. Мене не ме заболяха никакви уши.

Новият ни учител е мъж. Прави смешни работи. Миналата седмица ни накара всичките момчета от трети клас да напишем сачинение каква съпруга бихме искали да имаме, а момичетата — какъв съпруг. Той щеше да умре от смах, когато ги прочете. Ето моето. Мислех, че ще искаш да го видиш.

Каква Съпруга бих искал да Имам

Тя трябва да е добре възпитана и да ми дава яденето навреме и да прави каквото ѝ кажа и винаги да е много учтива с мен. Трябва да е на петнайсет години. Трябва да бъде добра с бедните и да поддържа къщата си чиста и да бъде с добър характер и да ходи ридовно на църква.

Тя трябва да е много хубава и да е с къдрава коса. Ако си намеря точно такава жена, каквато искам, ще ѝ бъда страшно добър съпруг. Мисля, че една жена трябва да е страшно добра с мъжа си. Някои бедни жени нямат съпрузи.

Край

Бях на погребението на госпожа Айзък Райтс в Белите пясъци миналата седмица. Съпругът на трупа много тъгуваше. Госпожа Линд казва, че дядото на госпожа Райтс откраднал овца, но Морила казва, че не трябва да говорим лошо за мъртвите. Защо не трябва, Анн? Искам да знам. Не е ли все едно?

Госпожа Линд страшно побесня онзи ден, защото я попитах дали е живяла по времето на Ной. Нямах

намерение да я обидя. Само исках да знам. Живяла ли е тогава, Анн?

Господин Харисън искаше да се отърве от кучето си. Затова го обеси веднъж, но то оживя и побягна към плевнята, докато господин Харисън му копаеше гроба, така че той пак го обеси и този път то си остана мъртво. Господин Харисън е наел нов човек да работи за него. Той е страшно непохватен. Господин Харисън казва, че е с две леви ръце. Ратаят на господин Бари е мързелив. Госпожа Бари казва, че господин Бари казвал, че не е точно мързелив, само дето мислел, че е по-лесно да се моли за нещата, вместо да ги свърши.

Награденото прасе на госпожа Хармън Андрюс, за което говореше толкова много, умря внезапно. Госпожа Линд казва, че било божие наказание за гордостта ѝ. Но аз мисля, че Бог е бил сърдит на прасето. Милти Болтър беше болен. Докторът му даде ликарство с ужасен вкус. Предложих му да пийна малко заради него, но Болтърови са толкова подли.

Милти каза, че предпочита да си го вземе сам и да си спести парите. Попитах госпожа Болтър как би си хванала мъж и тя страшно се ядоса и каза, че ни знаела, никога ни била преследвала мъже.

ОПСА ще боядисва залата пак. Омръзнало им да я гледат синя.

Снощи новият пастор беше у нас на чай. Изяде три парчета пай. Ако аз го направех, госпожа Линд щеше да ме нарече прасе. А той яде бързо на много големи хапки, а Марила винаги ми е казвала да не правя така. Защо свещениците могат да правят това, което не могат малките момчета? Искам да знам.

Нямам повече новини. Ето шест целувки: xxxxxx.

Дора изпраща една. Ето нейната: x.

Твой любящ приятел

Дейвид Кейт

P. S. Анн, кой беше бащата на дявола? Искам да знам.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

ГОСПОЖИЦА ДЖОУЗЕФИН СИ СПОМНЯ ЗА МАЛКАТА АНН

Когато дойдоха коледните празници, момичетата от „Дома на Пати“ се разпръснаха по родните си домове, но леля Джеймисина предпочете да остане.

— Не мога да отида никъде, където съм поканена, с тези три котки — каза тя. — Няма да оставя бедните същества сами тук за почти три седмици. Ако имахме свестни съседи, които да ги хранят, бих ги оставила, но на тази улица няма други, освен милионери. Затова оставам тук и ще поддържам „Дома на Пати“ топъл за вас.

Анн се завърна у дома с радост и очаквания, които не се сбъднаха напълно. Тя завари Авонлий скован от ранна и люта зима, каквато дори „най-старите жители“ не можеха да си спомнят. Грийн Гейбълс беше буквално притиснат от огромни преспи. Почти всеки ден имаше свирепа буря, дори в хубавите дни вятърът не преставаше. В момента, в който разчистеха пътищата, те отново биваха затрупвани. Беше почти невъзможно човек да се придвижва. Три вечери подред ОПСА се опита да организира празненство в чест на студентите от колежа, но всяка вечер бурята бе толкова страшна, че никой не успяваше да отиде. Анн, въпреки любовта и лоялността си към Грийн Гейбълс, не преставаше да мисли с копнеж за „Дома на Пати“, за уютната му отворена камина, за веселите очи на леля Джеймисина, за трите котки, за жизнерадостното бърборене на момичетата, за приятните петъчни вечери, когато приятелите от колежа се отбиваха да поприказват за тъжни и за весели неща.

Анн беше самотна. През празниците Дайана стоеше затворена у дома с много лош пристъп на бронхит. Тя не можеше да идва в Грийн Гейбълс и Анн рядко успяваше да се добере до „Градинския склон“, защото старият път през Омагьосаната гора беше непроходим от преспи, а дългият път по замръзналото Езеро на бляскавите води беше почти толкова лош. Руби Гилис спеше в покритото с бяла пелена

гробнице. Джейн Андрюс преподаваше в училище в западните прерии. Гилбърт със сигурност още ѝ беше верен и наминаваше в Грийн Гейбълс всяка вечер, когато беше възможно. Но посещенията на Гилбърт не бяха като някогашните. Анн почти се страхуваше от тях. Беше доста смуцаващо да го погледне по средата на внезапно мълчание и да види, че лешниковите очи на Гилбърт са вперени в нея с недвусмислен израз. А по-смуцаващо бе да усети, че силно се изчервява и се стеснява от погледа му, сякаш... е, беше много неудобно. На Анн ѝ се искаше да е пак в „Дома на Пати“, където винаги имаше още някой, който да балансира деликатното положение.

Обаче Дейви беше напълно щастлив. Правеше му удоволствие да излиза сутрин и да разчиства пътеките до кладенеца и кокошарника. Той възхваляваше деликатесите за Коледа, които Марила и госпожа Линд се надпреварваха да приготвят за Анн. Четеше една увлекателна приказка в книга от училищната библиотека за чуден герой, който сякаш беше надарен с магическата способност да се забърква в неприятности, от които обикновено го спасяваше земетресение или изригване на вулкан. Те го измъкнаха невредим от премеждията, които завършваха с бляскав край.

— Казвам ти, тази история е екстра, Анн — заяви той в екстаз. — Предпочитам да чета нея, отколкото Библията.

— Така ли? — усмихна се Анн.

Дейви я погледна с любопитство.

— Не изглеждаш възмутена, Анн. Госпожа Линд беше ужасно шокирана, когато ѝ го казах.

— Дейви, според мен напълно естествено е едно деветгодишно момче да чете с по-голямо удоволствие история с приключения, отколкото Библията. Но когато пораснеш, надявам се, че ще разбереш колко чудесна книга е Библията.

— О, мисля, че някои части от нея са хубави — съгласи се Дейви. — Онази история за Йосиф — екстра е. Но ако бях на мястото на Йосиф, нямаше да простя на братята си. Никакви такива, Анн. На всичките бих отрязал главите. Госпожа Линд страшно побесня, когато ѝ казах това, затвори Библията и каза, че повече няма да ми чете от нея, ако говоря така. Затова вече не говоря, когато я чете в неделя следобед. Само си мисля за разни неща и ги казвам на Милти Болтър на другия ден в училище. Разказах на Милти историята за Илия и

мечките и той толкова се уплаши, че оттогава не се е присмивал на плешивата глава на господин Харисън. Има ли мечки на Остров Принц Едуард, Анн? Искам да знам.

— В днешно време няма — каза Анн разсеяно, а вятърът издуха облак сняг в прозореца. — О, скъпи, ще спре ли някога тази буря?

— Бог знае — каза Дейви безгрижно, като се готвеше да продължи четенето.

Този път Анн беше шокирана.

— Дейви! — възкликна тя укорително.

— Така казва госпожа Линд — възрази Дейви. — Една вечер миналата седмица Марила каза: „Ще се оженят ли някога Людовик Бързия и Теодора Дикс?“. А госпожа Линд ѝ отвърна: „Бог знае“.

— Е, не е било правилно да го казва — поясни Анн. — Никой няма право да споменава това име напразно или да говори за него с пренебрежение, Дейви. Никога повече не го прави.

— Дори когато го произнасям бавно и тържествено като пастора ли? — попита Дейви сериозно.

— Дори тогава.

— Добре, няма да го правя. Людовик Бързия и Теодора Дикс живеят в Среден Грифтън и госпожа Рейчъл казва, че той я ухажда от сто години. Няма ли скоро да са твърде стари, за да се оженят, Анн? Надявам се, че Гилбърт няма да те ухажда толкова дълго. Кога ще се омъжиш, Анн? Госпожа Линд казва, че е сигурно.

— Госпожа Линд е...

— Ужасна стара клюкарка — завърши Дейви спокойно. — Така я наричат всички. Но сигурно ли е, Анн? Искам да знам.

— Ти си глупаво малко момче, Дейви — каза Анн и излезе горделиво от стаята.

Кухнята беше празна и тя седна до прозореца в забързания снеговалеж на зимната привечер. Анн погледна над тихото бяло поле, студено и безжизнено в пронизващата светлина на мрачния залез, и въздъхна. Беше много самотна. Сърцето ѝ беше тъжно. Чудеше се дали ще може да се върне в Редмънд следващата година. Не изглеждаше много вероятно. Единствената възможна стипендия, която можеше да спечели през втората година, беше много малка.

— Предполагам, че просто ще трябва да пропусна следващата година — мислеше тя печално — и отново да преподавам в областното

училище, докато спечеля достатъчно, за да завърши обучението си. А тогава целият ми стар клас ще е завършил и „Дома на Пати“ ще е извън обсъждане. Но спокойно! Ще се оправя сама, ако се наложи.

— Ето го господин Харисън, гази в снега нагоре по пътя — обяви Дейви, като изтича навън. — Надявам се, че е донесъл пощата. От три дни не сме я получавали. Искам да видя какво правят онези досадни либерали. Аз съм консерватор, Анн. И ти казвам, трябва да държиш под око либералите.

Господин Харисън донесе пощата и веселите писма от Стела, Присцила и Фил скоро разсеяха тъгата на Анн. Леля Джеймисина също ѝ бе писала, като съобщаваше, че поддържа огъня на къщата и че котките са добре, а растенията се развиват прекрасно.

„Беше много студено“ — пишеше тя. „Затова пуснах котките да спят вътре — Ръждивко и Джоузеф на дивана в гостната, а котката Сара в долната част на леглото ми. Така не се чувствам сама, когато се будя нощем и я чувам да мърка.“

Анн беше оставила последно едно малко съобщение, написано на машина, като го беше помислила за маловажно. Когато го прочете, седна умълчана, със сълзи на очи.

— Какво е станало, Анн? — попита Марила.

— Госпожица Джоузефин Бари е умряла — каза Анн с нисък глас.

— Бог я прибра най-накрая — каза Марила. — Боледуваше повече от година и семейство Бари всеки момент очакваше да получи вестта за смъртта ѝ. Страдаше страшно, Анн. Винаги е била толкова любезна с теб.

— Тя беше любезна до последния си дъх, Марила. Това писмо е от адвокатата ѝ. Тя ми е завещала хиляда долара.

— Господи, това е страшно голяма сума! — възкликна Дейви. — Тя е жената, на която ти и Дайана сте се натъкнали, когато сте скочили на леглото в стаята за гости, нали? Дайана ми разказа тази случка. Затова ли ти е завещала толкова много?

— Млъкни, Дейви — каза Анн меко и излезе.

— Смятате ли, че сега Анн изобщо ще се омъжи? — попита Дейви с тревога. — Когато Доркас Слоун се омъжи през лятото, каза, че ако имала достатъчно пари, за да живее, никога не би се

обременявала с мъж, но че било по-добре да се живее дори с вдовец с осем деца, отколкото със зълва.

— Дейви Кейт, дръж си езика зад зъбите — каза госпожа Рейчъл строго. — Начинът, по който говориш, е позорен за малко момче, ето какво.

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

ИНТЕРМЕДИЯ

— Като си помисля само, това е двайсетият ми рожден ден и юношеските ми години са отминали завинаги — каза Анн на леля Джеймисина, която четеше в любимия си стол. Бяха сами в гостната.

— Предполагам, че в известен смисъл съжаляваш. Юношеството е толкова хубава част от живота. Радвам се, че самата аз още не съм излязла от тази възраст.

Анн се разсмя.

— Никога няма да излезеш, лельо. Ще бъдеш на осемнайсет и когато навършиш сто години. Да, съжалявам, дори съм малко недоволна. Госпожица Стейси ми каза много отдавна, че когато стана на двайсет, характерът ми ще бъде оформен, за добро или за зло. Но усещам, че е пълен с недостатъци.

— Така е с всички — каза леля Джеймисина ободрително. — Моят има пукнатини на сто места. Не се безпокой за това, Анн. Изпълнявай задълженията си, определени от Бог, от ближния ти и от теб самата, и се забавлявай. Къде ще ходи Фил тази вечер?

— Отива на танци и ще бъде в прекрасна рокля — мека жълта коприна и фина дантела. Подхожда й.

— Има някаква магия в думите „коприна“ и „дантели“, нали? — каза леля Джеймисина. — Винаги съм мечтала за жълта копринена рокля, но първо майка ми, а после съпругът ми не искаха и да чуят. Първото, което ще направя, когато отида в рая, ще е да си взема жълта копринена рокля.

Фил слезе долу в облаци от блясък и се огледа в дългото елипсовидно огледало на стената.

— Знаеш ли колко си хубава, Фил? — попита Анн с искрено възхищение.

— Разбира се, че да. За какво са огледалата и мъжете? Всичко ли е на мястото? Права ли е полата ми? А тази роза няма ли да изглежда

по-добре по-надолу? Страхувам се, че е твърде високо — ще ме прави да изглеждам изкривена.

— Всичко е наред, а трапчинката ти е очарователна.

— Анн, има нещо, за което специално те харесвам — ти си толкова великодушна. Харесвам и формата на косата на челото ти. И онази мъничка къдрица, която винаги изглежда така, сякаш ще падне, но никога не пада. Как мислиш, че ще изглеждам на четиридесет години, Анн?

— Като стара матрона, омъжена жена — подразни я Анн.

— Няма — каза Фил и седна удобно, докато я вземат. — Джоузеф, щампосан звяр такъв, да не си посмял да скочиш на коленете ми. Няма да танцувам цялата в котешки косми. Не, Анн, няма да изглеждам като матрона. Но без съмнение, ще бъда омъжена.

— За Алек или за Алонзо?

— За един от тях, предполагам — въздъхна Фил. — Ако някога успея да реша за кого.

— Не би трябвало да е трудно да решиш — сгълча я леля Джеймисина.

— Родена съм непостоянна, лельо, и нищо не може да ме спре да се колебая.

— Тогава вземи някого, който е по-добър и от двамата — предложи леля Джеймисина. — Например онзи второкурсник, който е влюбен в теб — Уил Лесли. Има толкова хубави големи, нежни очи.

— Те са прекалено големи и твърде нежни, като на крава — каза Фил жестоко.

— Какво ще кажеш за Джордж Паркър?

— Нищо, винаги изглежда току-що колосан и изгладен.

— Тогава Мар Холуърти. Не можеш да му намериш недостатък.

— Не, но щеше да е подходящ, ако не беше беден. Трябва да се омъжа за богаташ. Това и добрият външен вид са двете необходими качества. Бих се омъжила за Гилбърт Блайт, ако беше богат.

— О, така ли? — каза Анн доста злобно.

— Ние не харесваме ни най-малко тази идея, макар че самите ние не желаем Гилбърт — подигра я Фил. — Но нека не си говорим неприятни неща. Някога ще трябва да се омъжа, предполагам, но ще отлагам този ужасен ден колкото се може по-дълго.

— Не трябва да се омъжваш за човек, когото не обичаш, Фил, в никакъв случай — каза леля Джеймисина.

*— О, сърцата що обичаха по добрия стар начин,
сега са старомодни от много дни.*

— изчурулика Фил иронично. — Ето я каретата. Отлигам. Чао, чао, мили мои старомодни души.

Когато Фил излезе, леля Джеймисина погледна многозначително
Анн.

— Това момиче е хубаво, приятно и добродушно, но не мислиш
ли, че нещо в ума ѝ не е съвсем наред, Анн?

— Не мисля, че на Фил ѝ има нещо — каза Анн с усмивка. — Тя
просто така си говори.

Леля Джеймисина поклати глава.

— Тя ме озадачава. Не е като момичетата, които познавам, нито като момичетата, които бях и аз.

— Колко момичета си била, лельо Джеймисина?

— Около половин дузина, скъпа.

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

ГИЛБЪРТ ПРАВИ ПРЕДЛОЖЕНИЕ

— Днес беше отегчителен и прозаичен ден — прозина се Фил, лениво изтегната на дивана, като преди това го беше разчистила от две преизпълнени с негодувание котки.

Анн вдигна глава, четеше Дикенс.

— Беше прозаичен ден за нас — каза замислено. — Но за някои хора е бил прекрасен. Някой е бил страшно щастлив. Може би днес някъде е било извършено велико дело, или е написана велика поема, или се е родил велик мъж. А нечие сърце е било разбито, Фил.

— Защо си разваляш хубавите мисли, като съчиняваш такова изречение, скъпа? — промърмори Фил. — Не обичам да мисля за разбити сърца или за неприятни неща.

— Смяташ ли, че ще минеш без неприятните неща, Фил?

— За бога, не.

— Ти никога не вземаш нищо на сериозно.

— Защо? Има достатъчно хора, които да го правят. Светът се нуждае от хора като мен, просто за да го забавляват. Щеше да бъде ужасно, ако всички бяха интелектуалци, сериозни, задълбочени, страшно честни. Моята мисия е „да очаровам и да съблазнявам“. Сега си признай. Не беше ли животът в „Дома на Пати“ наистина по-весел и по-приятен през изминалата зима, защото аз бях тук да ви ободрявам?

— Да, така беше — призна Анн.

— И всички вие ме обичате — дори леля Джеймисина, която си мисли, че съм луда за връзване. Тогава защо трябва да се опитвам да съм различна? Впрочем леля Джеймисина решила ли е какво ще прави това лято?

— Ще остане тук. Зная, че го прави заради тези проклети котки.

— Какво четеш?

— „Пикуик“.

— От тази книга винаги огладнявам — каза Фил. — В нея има много хубаво ядене. Сякаш героите непрекъснато пируват с шунка,

яйца и млечен пунш. Обикновено, след като чета „Пикуик“, отивам да претършувам долапа. Има ли нещо вкусно в килера, кралице Анн?

— Тази сутрин направих лимонов пай.

Фил се втурна към килера, а Анн излезе в овощната градина заедно с Ръждивко. Беше влажна, изпълнена с приятни аромати вечер в ранна пролет. Снегът в парка все още не се беше стопил напълно. Но зелената трева вече израстваше на закритите места и Гилбърт беше намерил едно вечнозелено ягодово зърно с бледи хубави цветове в един закътан ъгъл. Той дойде от парка, ръцете му бяха пълни с клонки от него.

Гилбърт седна до нея на речния камък и ѝ поднесе своите горски цветя.

— Това не ти ли напомня за някогашните ни ученически пикници, Анн?

Анн взе цветята и зарови лице в тях.

— Ти ще бъдеш в Авонлий преди мен, Гилбърт.

— Това лято изобщо няма да се връщам в Авонлий, Анн. Предложиха ми работа в редакцията на „Дейли Нюз“ и ще приема.

— О — каза Анн неопределено. Запита се какво щеше да бъде цялото лято в Авонлий без Гилбърт. — Това е много хубаво за теб, разбира се.

— Да, надявах се да получа работата. Ще ми помогне за следващата година в колежа.

— Не трябва да работиш твърде много — каза Анн, без да има ясна представа какво всъщност говори. Тя отчаяно жадуваше Фил да се появи. — Тази зима ти беше много постоянен в учението. Не е ли прекрасна вечерта? Знаеш ли, днес намерих китка бели теменуги под онова старо изкривено дърво там? Почувствах се, сякаш открих златна мина.

— Ти винаги откриваш златни мини — каза Гилбърт, също разсеяно.

— Хайде да видим дали ще намерим още — предложи Анн разпалено. — Ще извикам Фил и...

— Остави сега Фил и теменугите, Анн — каза Гилбърт тихо и взе ръката ѝ. — Искам да ти кажа нещо.

— О, не го казвай — извика Анн умолително. — Недей. Моля те, Гилбърт.

— Трябва. Нещата не могат повече да продължават така. Анн, обичам те. Знаеш, че те обичам. Не... не мога да ти кажа колко много. Ще ми обещаеш ли, че някой ден ще ми станеш съпруга?

— Аз... аз... не мога — каза Анн ужасено. — О, Гилбърт, ти... ти развали всичко.

— Изобщо ли не ме харесваш? — попита Гилбърт след дълга пауза, през която Анн не се осмели да погледне нагоре.

— Не... не по този начин. Много те харесвам като приятел. Но не съм влюбена в теб, Гилбърт.

— И не можеш да ми дадеш някаква надежда?

— Не, не мога — възкликна Анн отчаяно. — Никога няма да те обичам... по този начин... Гилбърт. Не трябва да ми говориш за това.

Настъпи друга пауза — толкова дълга и страшна, че Анн най-накрая се принуди да погледне нагоре. Цялото лице на Гилбърт беше преbledняло.

— Да няма някой друг? — попита той с нисък глас.

— Не... не — каза Анн припряно. — Никого не харесвам по този начин — а аз харесвам теб повече от всеки друг на света, Гилбърт. И ние трябва... ние трябва да си останем приятели, Гилбърт.

Гилбърт се изсмя горчиво.

— Приятели! Твоето приятелство не може да ме задоволи. Искам любовта ти — а ти ми казваш, че никога не мога да я имам.

— Съжалявам. Прости ми, Гилбърт — беше всичко, което успя да каже.

Гилбърт нежно освободи ръката ѝ.

— Няма какво да ти прощавам. Мислех, че не съм ти безразличен. Залъгвал съм се, това е. Сбогом, Анн.

Анн се качи в стаята си, седна на прозореца, от който се виждаха боровете, и горчиво заплака. Чувстваше, че нещо неизмеримо ценно си беше отишло от живота ѝ. Това беше приятелството на Гилбърт. О, защо трябваше да го загубва по този начин?

— Какво се е случило, скъпа? — попита Фил.

Анн не отговори. В този момент ѝ се искаше Фил да беше на хиляда мили оттук.

— Предполагам, че си отказала на Гилбърт Блайт. Ти си идиотка, Анн Шърли!

— Наричаш идиотско да откажа да се омъжа за човек, когото не обичам? — каза студено Анн, предизвикана да отговори.

— Ти не разпознаваш любовта, когато я виждаш. Оформяш си нещо във въображението, което смяташ за любов и очакваш реалността да изглежда по същия начин. Ето, това е първото разумно нещо, което някога съм казвала през живота си.

— Фил — помоли я Анн. — Моля те, иди си и ме остави сама. Моят свят се разпадна на парчета. Искам да го възстановя.

— Без Гилбърт в него? — попита Фил на излизане.

Свят без Гилбърт в него! Анн повтори думите печално. Щеше да бъде много самотно, пусто място! За всичко беше виновен Гилбърт. Той бе развалил прекрасната им дружба. Трябваше да се научи да живее без нея.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

РОЗИ ОТ ВЧЕРА

Анн прекара в Болинбрук две много приятни седмици с лека подсъзнателна болка и разочарование, когато си помислеше за Гилбърт. Обаче нямаше много време да си мисли за него. „Маунт Холи“, красивата стара ферма на семейство Гордън, беше весело място, претъпкано с приятели на Фил от двата пола. Зареди се зашеметяваща последователност от разходки с коли, танци, пикници и празненства на лодки, споявани от Фил, която бе начело на „гуляите“. Алек и Алонзо с такава неизменност бяха под ръка, че Анн се чудеше дали правеха нещо друго, освен да ходят по петите на Фил като блуждаещи огньове. И двамата бяха хубави, мъжествени, но кой бе по-добрият?

Най-приятната случка по време на визитата на Анн в Болинбрук беше посещението на родното ѝ място — малката сиромашка жълта къщурка на една затънтена улица, за която често беше мечтала. Тя я погледна възхитено, после двете с Фил влязоха през портата.

— Почти такава е, каквато си я представях — каза тя. — Няма клончета орлов нокът над прозорците, но има люляково дърво до портата, а на прозорците муселинени пердета. Колко се радвам, че още е боядисана в жълто.

Една много висока и много слаба жена отвори вратата.

— Да, тук живееше семейство Шърли преди двайсет години — каза тя в отговор на въпроса на Анн. — Бяха наели къщата. Спомням си ги. И двамата умряха от треска и получиха последно причастие... Беше страшно тъжно. Оставиха бебе. Предполагам, отдавна е мъртво. Беше болнаво. Старият Томас и жена му го взеха — сякаш си нямаха достатъчно собствени.

— Не съм умряла — каза Анн и се усмихна. — Аз бях това бебе.

— За бога! Ама ти си пораснала — възкликна жената, сякаш беше силно изненадана, че Анн вече не е бебе. — Ела да те видя, забелязвам приликата. По цвят си като баща си. Той имаше червена

коса. Но в очите и устата приличаш на майка си. Тя беше хубаво същество. Дъщеря ми ходеше на училище при нея и беше очарована. Погребяха ги в един гроб и училищното настоятелство им сложи надгробен камък като признание за върнатата служба. Ще влезете ли?

— Ще ми позволите ли да се поразходя из къщата? — попита Анн нетърпеливо.

— Божичко, иди, ако искаш. Няма да ти отнеме много време, няма много за гледане. Карам моя мъж да направи нова кухня, но той не е от енергичните. Гостната е тук, а горе има две стаи. Спокойно обиколете. Аз трябва да нагледам бебето. То се роди в източната стая. Спомням си, майка ти казваше, че обича да гледа изгрева. А пък ти се роди, когато изгряваше слънцето и светлината му върху лицето ти било първото нещо, което видяла майка ти.

Анн се качи по тесните стълби и влезе в малката източна стая с разтуптяно сърце. За нея беше светилище. Тук майка ѝ беше очаквала майчинството с изключително щастливи мечти. Тук червената светлина на изгрева беше паднала върху двете в свещения час на раждането. Тук беше умряла майка ѝ. Анн се огледа с благоговение, очите ѝ се премрежиха от сълзи. За нея това беше един от скъпоценните часове в живота, които завинаги остават в паметта.

— Само като си помисля — мама е била по-млада от мен, когато съм се родила — прошепна тя.

Когато Анн слезе долу, стопанката на дома я посрещна в залата. Тя ѝ подаде мръсен малък пакет, завързан с бледа синя панделка.

— Ето връзка стари писма, които намерих в гардероба горе, когато се нанесох тук — каза тя. — Не зная какви са, никога не съм ги чела, но адресът на най-горното е „госпожица Бърта Уилис“, а това беше моминското име на майка ти. Вземи ги, ако искаш да ги имаш.

— О, благодаря ви, благодаря — извика Анн и грабна пакета.

— Това беше всичко, останало в къщата — каза домакинята. — Цялата покъщнина беше продадена, за да се платят сметките на доктора, а госпожа Томас получи дрехите и някои дреболии на майка ти. Мисля, че не са изтраяли дълго сред онази тълпа малчугани на Томас. Те бяха разрушителни млади животни, така ги помня.

— Нямах нищо, което е принадлежало на майка ми — каза Анн задавено. — Как да ви се отблагодаря за тези писма.

— Няма защо. Божичко, ама и очите ти са като на майка ти. Тя можеше да говори с нейните. Баща ти беше малко простоват, но страшно добър. Хората казваха, че няма по-влюбени от тях двамата — горките, не живяха много. Но бяха много щастливи.

Анн копнееше да се прибере, за да чете скъпоценните писма, но първо направи едно малко поклонение. Отиде сама до зеления ъгъл в „старото“ гробище на Болинбрук, където бяха погребани майка ѝ и баща ѝ, и остави на гроба им белите цветя, които носеше. После побърза да се върне в „Маунт Холи“, затвори се в стаята си и започна да чете писмата. Някои бяха написани от баща ѝ, а други от майка ѝ. Не бяха много — всичко на всичко дванайсет — защото Уолтър и Бърта Шърли не се бяха разделяли за дълго по време на годеничеството си. Писмата бяха пожълтели, овехтели и потъмнели, замъглени от ръката на времето. Нямаше задълбочени мъдрости върху зацапаните и намачкани страници, а само редове любов и доверие. Бяха обгърнати с трогателността на забравени неща — далечните, пламенни възжелания на тези отдавна умрели влюбени. Бърта Шърли притежаваше дарбата да пише писма, които възплаваха очарователната личност на авторката в думи и изрази, които още пазеха своята красота и аромат, въпреки изминалите години. Писмата бяха нежни, интимни, свещени. За Анн най-милото беше писмото, написано след раждането ѝ до баща ѝ, който отсъствал за кратко. Беше пълно с хвалби на гордата млада майка за „бебето“ — за неговия ум, красота, добродетели.

„Най-много я харесвам, когато спи, а още повече, когато е будна“, беше написала Бърта Шърли в послеписа. Може би това е било последното изречение, излязло от перото ѝ. Краят е бил много близо.

— Това беше най-хубавият ден в живота ми — каза Анн на Фил вечерта. — Открих баща си и майка си. Тези писма ги направиха реални за мен. Вече не съм сираче. Чувствам се така, сякаш съм отворила книга и съм открила между листата ѝ рози от миналото.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

ПРОЛЕТТА И АНН СЕ ЗАВРЪЩАТ В ГРИЙН ГЕЙБЪЛС

Сенките от пламъците на огъня танцуваха по кухненските стени в Грийн Гейбълс, защото пролетната вечер беше студена. През отворения източен прозорец долитаха тънките нежни гласове на нощта. Марила седеше до огъня — поне телом. Духом тя беше се върнала в миналото, а краката ѝ бяха млади. Напоследък Марила прекарваше така много часове, докато си мислеше, че би трябвало да плете нещо за близнаците.

— Май остарявам — каза тя.

Макар че през последните девет години Марила почти не беше се променила, освен че отслабна малко и стана още по-ъгловата, имаше повече побелели коси в прическата си, която все още беше завита на същия здрав възел, с две игли за коса — може би същите игли от едно време. Но изражението ѝ беше много по-различно. Онова нещо около устните ѝ, което намекваше за чувство за хумор, се беше развило чудесно. Погледът ѝ беше по-нежен и по-мек, усмивките ѝ — по-чести и по-мили.

Марила мислеше за целия си изминал живот, за пълното с лишения, но щастливо детство, за ревниво пазените мечти и попарените надежди от моминството ѝ, за дългите, сиви, затворени, монотонни години, които бяха последвали. А идването на Анн — живото, импулсивно дете с богато въображение, с обичливо сърце и свят от приказки, разцъфна като роза. Марила чувстваше, че от своите шейсет години беше живяла само през деветте след пристигането на Анн. А Анн щеше да си бъде у дома вечерта на другия ден.

Кухненската врата се отвори. Марила погледна нагоре с очакването да види госпожа Линд. Пред нея стоеше Анн, висока, с искрящи очи, с ръце пълни с иглики и теменужки.

— Анн Шърли! — възкликна Марила. Веднъж през живота си поне беше изненадана, тя сграбчи момичето си и го притисна заедно с

цветята до сърцето си, като горещо разцелува светлата коса и скъпото лице. — Не те очаквах преди утре вечер. Как дойде от Кармъди?

— Пеш, най-скъпа от всички Марила. Не съм ли го правила хиляди пъти, когато бях в „Куинс“? Пощаджията ще ми донесе куфара утре. Изведнъж ме обзе носталгия и си дойдох един ден по-рано. Минах през Теменужения дол. Сега е огромна ваза с теменути, милите, с цвета на небето. Помириши ги, Марила, изпий ги!

Марила вдъхна аромата, но беше по-заинтригувана от Анн, отколкото от пиенето на теменужки.

— Седни, дете. Сигурно си уморена. Ще ти приготвя вечеря.

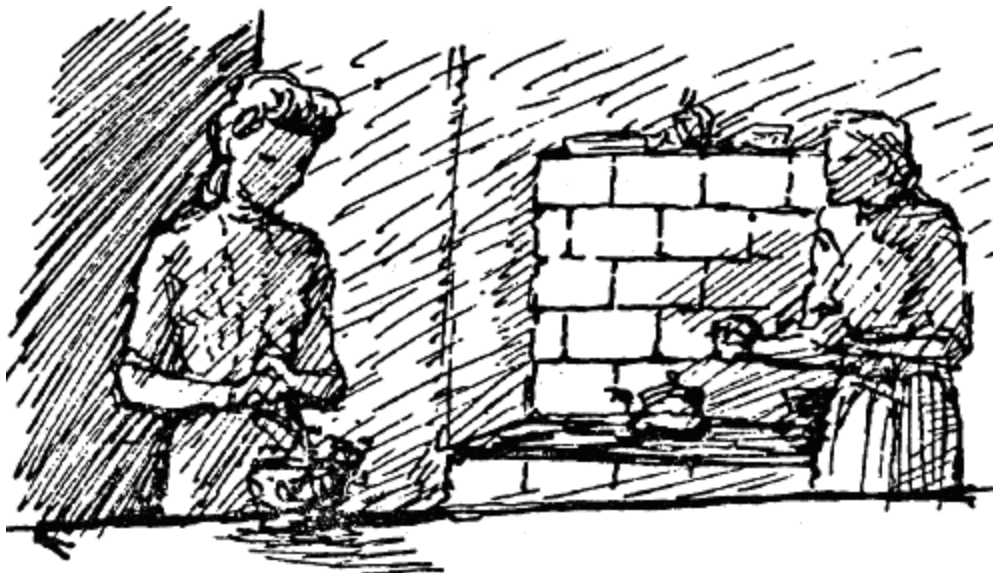
— Тази вечер луната изгрява очарователно иззад хълмовете, Марила, а как пееха жабите на път за дома от Кармъди! Обичам музиката на жабите. Сякаш е свързана с всичките ми най-щастливи спомени. И винаги ми напомня за деня, когато дойдох тук за пръв път. Ти спомняш ли си го, Марила?

— Ами да — каза Марила без колебание. — Никога няма да го забравя.

— О, колко хубаво е отново да си у дома! Редмънд беше чудесен, а Болинбрук великолепен, но Грийн Гейбълс е моят дом.

— Чух, че това лято Гилбърт няма да си идва у дома — каза Марила.

— Не. — Нещо в тона на Анн накара Марила да я изгледа остро, но Анн очевидно беше погълната от подреждането на теменужките във ваза.

— Гилбърт добре ли се представи на изпитите? — настояваше Марила.

— Отлично. Той е пръв в класа си. Но къде са близнаците и госпожа Линд?

— Рейчъл и Дора са у господин Харисън. Дейви е у Болтърови. Май го чувам, че идва.

Дейви видя Анн, спря и се хвърли върху нея с възторжен вик.

— О, Анн, колко хубаво, че те виждам! Кажу ми, нали съм пораснал с два инча от миналата есен. Днес госпожа Линд ме измери с рулетката си и кажи, Анн, виждаш ли предния ми зъб? Няма го. Госпожа Линд го върза за единия край на конец, а другия край за вратата, после затръшна вратата. Продадох го на Милти за два цента. Милти събира зъби.

— За какво са му зъби? — попита Марила.

— За огърлица, да си играе на индиански вожд — обясни Дейви и скочи в скута на Анн. — Вече е събрал петнайсет.

— Добре ли се държа при госпожа Болтър? — попита строго Марила.

— О, с Милти ловихме риба и гонихме котката, търсихме яйца и подвиквахме на ехото. Има страхотно ехо в храстите зад плевнята на Болтърови. Кажу ми, Анн, какво е ехо? Искам да знам.

— Ехото е една красива нимфа, която живее далеч в горите и се смее на света иззад хълмовете.

— Как изглежда?

— Косата и очите ѝ са тъмни, но вратът и ръцете ѝ са бели като сняг. Никой смъртен не може да види колко е хубава. Тя е по-бърза от сърна, а ние познаваме само този неин подигравателен смях. Нощем можеш да чуеш зова ѝ, да чуеш смеха ѝ под звездите. Но никога не можеш да я видиш. Тя отлита надалеч, ако я последваш, и винаги ти се присмива над следващия хълм.

— Всичко това истина ли е, Анн? Или е шмекерия? — попита Дейви със зяпнала уста.

— Дейви — каза Анн отчаяна, — не можеш ли да различиш приказката от лъжата?

— Тогава какво ни отвърща така нахално от храстите на Болтърови? Искам да знам — не преставаше Дейви.

— Когато пораснеш още малко, Дейви, ще ти обясня всичко.

Споменаването на възрастта очевидно даде нов обрат на мислите на Дейви, защото след няколко мига размисъл той прошепна тържествено:

— Анн, ще се женя.

— Кога? — попита Анн със същата тържественост.

— О, когато порасна, разбира се.

— Това ме успокоява, Дейви. Коя е дамата?

— Стела Флетчър. Тя е в моя клас. И кажи, Анн, тя не е ли най-хубавото момиче, което някога си виждала. Ако умра, преди да порасна, ти ще се грижиш за нея, нали?

— Дейви Кейт, престани да говориш глупости — каза Марила строго.

— Не са глупости. Тя обеща да ми стане съпруга и ако умра, ще бъде моя вдовица, нали? И си няма никого да се грижи за нея, освен старата си баба.

— Ела да вечеряш, Анн — каза Марила. — И не окуражавай това дете да говори глупости.

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

ПОЛ НЕ МОЖЕ ДА НАМЕРИ КАМЕННИТЕ ХОРА

Това лято животът в Авонлий беше много приятен, въпреки че Анн, тъкмо в разгара на ваканционните удоволствия, беше обхваната от чувство на „нещо отлетяло, което би трябвало да е тук“. Тя не би признала, дори в най-съкровените си мисли, че това бе причинено от отсъствието на Гилбърт. Но когато трябваше да се прибира сама от молитвените събрания и от сбирките на ОПСА, докато Дайана и Фред и много други щастливи двойки се разхождаха по здрач из осветените от звездите селски пътища, в сърцето ѝ се настаняваше странна, самотна болка, която не можеше да прогони. Гилбърт дори не ѝ пишеше, противно на очакванията ѝ. Майката на Гилбърт, която беше весела, откровена, приветлива дама, но без тактичност, имаше притеснителния — навик да пита Анн, винаги с болезнено отчетлив глас и винаги в присъствието на цяла тълпа, дали напоследък е получавала вести от Гилбърт. Горката Анн се изчервяваше ужасно и промърморваше: „Не много скоро“, което се приемаше от всички, включително и от госпожа Блайт, просто като моминско извъртане.

Анн се радваше на лятото. Присцила дойде на приятно гостуване през юни. А когато си замина, господин и госпожа Ирвинг, Пол и Шарлота Четвърта си дойдоха „у дома“ за юли и август.

„Госпожица Лавендар“ не беше променена, само бе станала по-мила и по-хубава. Пол я обожаваше и приятелството между тях беше красиво за окото.

Сега Пол беше на тринайсет години, много висок за възрастта си. Лицето и очите му бяха красиви както винаги, а въображението му — като призма, която пречупва всичко, което попадеше в нея. Той и Анн

правеха чудесни разходки до гората, полето и брега. Нямаше други две „по-сродни“ души.

Шарлота Четвърта бе разцъфнала в млада девойка. Сега носеше косата си в огромна прическа стил мадам Помпадур. Беше изхвърлила сините панделки от едно време, но лицето ѝ беше все така луничаво, носът ѝ все така чип и устата и усмивката ѝ все така широки, както винаги.

— Нали не говоря с акцент на янки, госпожице Шърли, мадам?
— попита тя с безпокойство.

— Не го забелязвам, Шарлота.

— Много се радвам. Вкъщи ми казаха, че го правя, но си помислих, че само ме дразнят. Не искам да придобия акцент на янки. Не че имам нещо против янките, госпожице Шърли, мадам. Но на мен ми трябва само старият Остров П. Е.

Пол прекара първите две седмици с баба си Ирвинг в Авонлий. Анн го посрещна там и видя, че няма търпение да отиде на брега. Нора, Златната дама и моряците близнаци щяха да са там. Едва дочака да си изяде вечерята. Нали не можеше да не види приказното лице на Нора да наднича и да го гледа замислено? Но Пол беше много сериозен, когато се завръщаше от брега в полумрака.

— Не откри ли своите каменни хора? — попита Анн.

Пол тъжно поклати кестенявите си къдрици.

— Моряците близнаци и Златната дама изобщо не дойдоха — каза той. — Нора беше там, но Нора не е същата, учителко. Променила се е.

— О, Пол, ти си се променил — каза Анн. — Ти вече си твърде голям за каменните хора. Те обичат да си играят само с деца. Страхувам се, че моряците близнаци никога вече няма да дойдат при теб в перлената омагьосана лодка по лунната пътека. А Златната дама няма вече да ти свири на златната си арфа. Дори Нора няма повече да се среща с теб. Трябва да си платиш глобата, че си пораснал. Трябва да забравиш страната на приказките.

— И двамата говорите същите небивалици, както винаги — каза старата госпожа Ирвинг.

— О, не, не говорим — каза Анн и мрачно поклати глава. — Ставаме много, много разумни и е толкова жалко. Ние не сме и

наполовина толкова интересни, когато научим, че езикът ни е даден, за да ни помага да крием мислите си.

— Не. Даден ни е да обменяме мислите си — каза госпожа Ирвинг сериозно.

Анн прекара две тихи и спокойни седмици в Дома на ехото в златната среда на август.

— Анн, ти и Гилбърт Блайт все още ли сте толкова добри приятели, колкото бяхте? — попита тихо госпожица Лавендар.

— Аз съм приятелка на Гилбърт както винаги, госпожице Лавендар.

Госпожица Лавендар поклати глава.

— Виждам, че нещо не е наред, Анн. Ще си позволя нахалството да те попитам какво. Скарахте ли се?

— Не, само че Гилбърт иска нещо повече от приятелство, а аз не мога да му го дам.

— Сигурна ли си, Анн?

— Напълно.

— Много, много съжалявам.

— Чудя се защо всички смятат, че трябва да се омъжа за Гилбърт Блайт — каза Анн сприхаво.

— Защото сте родени един за друг, Анн — ето защо. Не трябва да отмяташ младата си глава. Това е факт.

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ПОЯВЯВА СЕ ДЖОНАС

Проспект Пойнт

20 август

Скъпа Анн — написано с две „н“ — пишеше Фил, трябва да подпирам клепачите си, за да мога да ти пиша. Това лято те пренебрегнах за срам, мила, но всички останали мои кореспонденти също бяха пренебрегнати. Имам да отговарям на огромен куп писма, затова трябва да събера остатъците от мозъка си и да започвам. Извини ме за обърканите метафори. Страшно ми се спи. Снощи с братовчедката Емили бяхме на гости у съседите. Имаше още няколко госта и веднага щом си отидоха тези нещастници, нашата домакиня и трите ѝ дъщери ги разнищиха. Знаех, че ще започнат да говорят за братовчедката Емили и за мен веднага щом затворят вратата след нас. Когато се прибрахме, госпожа Лили ни информира, че ратаят на съседите вероятно е болен от скарлатина. Винаги можеш да разчиташ на госпожа Лили да ти казва такива ободрителни неща. Ужасно ме е страх от скарлатината. Не можах да заспя, все си мислех за това, когато си легнах. Мятах се насам-натат, сънувах кошмари, когато успях да подремна за миг. И в три се събудих със силна треска, пресъхнало гърло и адско главоболие. Знаех, че съм хванала скарлатина. Станах панически и потърсих „докторската книга“ на братовчедката Емили, за да прочета какви са симптомите. Анн, имах ги всичките. Тогава се върнах в леглото и като бях научила най-лошото, спях като заклана през остатъка от нощта. Макар че не разбирам защо закланият спи по-дълбоко от всеки друг. Но тази сутрин бях много добре, така че не може да съм хванала треската. Предполагам, ако я бях хванала снощи, нямаше да се развие толкова бързо. Припомних си това през деня, но в три часа през нощта не бих могла да мисля логично.

Сигурно се чудиш какво правя в Проспект Пойнт. Винаги съм обичала да прекарвам по един месец на брега и татко настоява да идвам в „подбрания пансион“ на неговата втора братовчедка Емили в Проспект Пойнт. И така, преди две седмици пристигнах тук както обикновено. И както обикновено старият „чичо Марк Милър“ ме докара от гарата с допотопната си двуколка и с онова, което нарича кон „със специално предназначение“. Той е добър старец и ми даде цяла шепи розови ментови бонбони. Ментовите бонбони ми изглеждат толкова религиозен вид сладки. Може би защото, когато бях малка, баба Гордън винаги ми ги даваше в църквата. Веднъж я попитах за миризмата на мента: „Това ли е ароматът на свещеното?“. Не исках да ям бонбоните на чичо Марк, защото ги беше извадил направо от джоба си и трябваше да махне от тях няколко ръждиви гвоздеа и други неща, преди да ми ги даде. Но за нищо на света не бих обидила старата душа, затова внимателно ги смучех из пътя. Когато изядох последния, чичо Марк каза с лек укор: „Ни трябваш да идете всичките бонбони наведнъж, госпожице Фил. Ще ви хвани стумашно разстройство“.

Освен мен у братовчедката Емили имаше още само петима наематели — четири стари дами и един младеж. Моята съседка отдясно е госпожа Лили. Тя е от хората, които изпитват страхотно удоволствие да описват подробно многобройните си болезки и страдания. Не можеш да споменеш никаква болест, без тя да каже, клатейки глава: „А, много добре знам какво е“ — и после получаваш всичките подробности. Дъжонас казва, че веднъж ѝ споменал за атаксия на двигателната система, а тя каза, че знае много добре какво е това. Била страдала от нея десет години и била излекувана от пътуващ доктор.

Кой е Дъжонас? Почакай, Анн Шърли. Ще разбереш всичко за Дъжонас в подходящото време и място. Той не трябва да бъде смесван с достойните стари дами.

Моята съседка отляво на масата е госпожа Фини. Тя винаги говори с хленчец, скръбен глас — винаги очакваш изнервено да избухне в плач всеки момент. Тя ти внушава, че животът е долина от сълзи и че усмивката, да не говорим за смеха, са достойно за презрение лекомислие. Тя има по-лошо мнение за мен, отколкото леля

Джеймисина, и не обича да се опитвам много да го променя, както леля Дж.

Госпожица Мария Гримсби седи по диагонал от мен. Първият ден, когато пристигнах, споменах на госпожица Мария, че изглежда ще вали малко — а госпожица Мария се разсмя. Казах, че пътят от гарата е много красив — госпожица Мария се разсмя. Казах, че изглежда все още има няколко комара — госпожица Мария се разсмя. Казах, че Проспект Пойнт е все така красив, както винаги — госпожица Мария се разсмя. Ако бях казала на госпожица Мария: „Баща ми се обеси, мама се отрови, брат ми е в изправителен дом, а аз съм в последния стадий на туберкулозата“, госпожица Мария пак щеше да се разсмее. Не може да се въздържа — така е родена; но е много тъжно и неприятно.

Петата стара дама е госпожа Грант. Тя е приятна старица. Но говори само хубави неща за всички и е много безинтересна събеседница.

А сега за Джонас, Анн.

В деня на пристигането си видях един младеж, който седеше на масата срещу мен и ми се усмихваше, сякаш ме познаваше от люлката. Знаех, защото чичо Марк ми беше казал, че името му е Джонас Блейк, че е студент по теология от „Света Колумбия“ и че през лятото ще се грижи за мисионерската църква в Проспект Пойнт.

Той е много грозен младеж — наистина, най-грозният младеж, когото някога съм виждала. Той е едър, с отпусната фигура и абсурдно дълги крака. Косата му е с цвят на кълчица и права, очите му са зелени, устата му е голяма, а ушите му — но никога не мисля за ушите му, щом мога.

Има прекрасен глас — ако си затвориш очите, той е очарователен — и със сигурност има красива душа и характер.

Веднага се сприятелихме. Разбира се, той е завършил Редмънд, и това е връзка между нас. Ловихме риба и плавахме с лодка заедно. Разхождахме се по пясъка на лунна светлина. На нея не изглеждаше толкова грозен и беше добър. Добротата направо струеше от него. Старите дами — с изключение на госпожа Грант — не одобряват Джонас, защото се смее и се шегува — и защото очевидно предпочита компанията на лекомислени като мен пред тяхната.

Анн, някак си не искам той да ме смята за лекомислена. Странно е. Защо ще ме е грижа какво мисли за мен някаква си особа с кълчищена коса на име Джонас, която не съм виждала никога в живота си?

Миналата неделя Джонас проповядва в селската църква. Отидох, разбира се, но не можах да разбера за какво щеше да говори. Фактът, че е свещеник — или щеше да стане — продължаваше да ми се струва голяма шега.

Е, Джонас започна да проповядва. И след като изминаха десет минути, почувствах се толкова дребна и незначителна, сякаш съм невидима с просто око. Джонас не каза нито дума за жените и не ме погледна нито веднъж. Но тогава разбрах — там — каква жалка, лекомислена, скудоумна пеперудка съм аз и колко ужасно различна съм от вероятния идеал на Джонас за жена. Тя би трябвало да е величествена, силна и благородна. Той беше толкова искрен, нежен и верен. Беше всичко, което се изисква от свещеник. Чудех се как можех изобщо да си помисля, че е грозен — но той е такъв! — с тези вдъхновени очи и това умно чело, което грубо падащата коса скриваше през останалите дни от седмицата.

Беше прекрасна служба и можех да я слушам вечно. Накара ме да се почувствам пълна негодница. О, бих искала да съм като теб, Анн.

Той ме настигна по пътя за дома и ми се усмихна така весело, както винаги. Но усмивката му вече не можеше да ме измами. Бях видяла истинския Джонас! Зачудих се дали той някога би могъл да види истинската Фил — която никой, дори ти, Анн, не е виждал още.

— Джонас — казах аз — забравих да го нарека господин Блейк. Не беше ли ужасно? Но понякога тези неща нямат значение. — Джонас, ти си роден за свещеник. Не можеш да бъдеш нищо друго.

— Не мога, наистина — каза той сериозно. — Дълго време се опитвах да бъда нещо друго, не исках да ставам свещеник. Но най-накрая видях, че тази работа ми е отредена — и с Божията помощ, ще се опитам да я върша.

Гласът му беше дълбок и почтителен. Помислих си, че той ще си върши работата добре и с благородство. И жената, която по природа и образование му подходеше да му помага, щеше да бъде много щастлива. Тя нямаше да е перце, издухвано от всеки капризен порив на фантазията. Тя винаги щеше да знае каква дреха да облече. Може би щеше да има само една. Свещениците не са много богати. Но тя нямаше да има нищо против да е с една шапка или с никаква, защото щеше да има Джонас.

Анн Шърли, да не си посмяла да кажеш или да намекнеш, или да си помислиш, че съм се влюбила в господин Блейк. Бих ли могла да обичам един отпуснат, беден, грозен теолог на име Джонас? Както казва чичо Марк: „Това е невъзможно, и още повече — невероятно“.

Лека нощ.

Фил

P. S. Невъзможно е — но страшно се страхувам, че е истина. Аз съм щастлива, жалка и уплашена. Той никога не би могъл да ме обикне, зная. Смяташ ли, че някога бих могла да дорасна до приемлива съпруга на свещеник, Анн? И ще очакват ли от мен да ходя по молитви?

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

ПОЯВЯВА СЕ ПРИНЦЪТ ОТ ПРИКАЗКИТЕ

— Сравнявам положението вътре и навън — каза Анн, като гледаше през прозореца на „Дома на Пати“ към боровете в далечината на парка. — Имам цял следобед, в който мога да мързелувам, лелю Джимси. Да остана ли тук, при уютния огън, чинията, пълна с вкусни зимни ябълки, трите мъркащи котки и двете свършени порцеланови кучета със зелени носове? Или да изляза в парка, където са примамливите сиви гора и вода, която се плиска в скалите на брега?

— Ако бях млада като теб, щях да избира парка — каза леля Джеймисина, като чешеше жълтото ухо на Джоузеф с кука за плетене.

— Мислех, че се чувстваш млада, колкото всяка от нас, лелю — подразни я Анн.

— Да, в сърцето си. Но признавам, краката ми не са толкова млади, колкото твоите. Иди и глътни малко свеж въздух, Анн.

— Мисля да отида в парка — каза Анн неспокойно. — Иска ми се да съм сама, свободна и дива. Паркът е празен, всички са на футболния мач.

— А ти защо не отиде?

— „Никой не ме е питал, сър — каза тя“, поне никой, освен онзи ужасен малък Дан Рейнджър. Предпочетох да не обиждам горкичкия дребосък и казах, че изобщо няма да ходя на мача.

— Иди глътни малко чист въздух — повтори леля Джеймисина, — но си вземи чадъра, мисля, че ще вали. Обажда се ревматизмът в крака ми.

— Само старите хора имат ревматизъм, лелю.

Външно животът в „Дома на Пати“ бе същия приятен кръговрат от работа, учене и почивка, както преди. В петъчните вечери голямата, осветена от огъня гостна беше пълна с посетители и ечеше от безкрайните закачки и смях, докато леля Джеймисина се усмихваше ослепително на всички. „Джонас“ от писмото на Фил идваше често,

като се качваше в Света Колумбия на ранния влак и си тръгваше с късния. Беше неоспорим фаворит в „Дома на Пати“, въпреки че леля Джеймисина клатеше глава и казваше, че студентите богослови не са това, което са били преди.

— Той е много добър, скъпа — каза тя на Фил. — Но свещениците трябва да бъдат по-сериозни и с повече достойнство. Не трябва да флиртуваш толкова много с господин Блейк, наистина не трябва.

— Не флиртувам с него — възрази Фил.

Никой не ѝ повярва, освен Анн. Останалите мислеха, че се забавлява както винаги и направо ѝ заявиха, че се държи лошо.

— Господин Блейк не е от типа на Алек и Алонзо, Фил — каза строго Стела. — Можеш да разбиеш сърцето му.

— Наистина ли мислиш, че мога? — попита Фил. — Би ми било приятно да си го помисля.

— Филипа Гарднър! Никога не съм мислела, че си напълно безчувствена. Какво каза — че искаш да разбиеш сърцето на този мъж!

— Не казах това. Казах: „Бих искала да мисля, че мога да го разбия“. Да имам силата да го направя.

— Не те разбирам, Фил. Насърчаваш този мъж съзнателно и знаеш, че това не означава нищо.

— Искам да го накарам да ме помоли да се омъжа за него, ако мога — каза спокойно Фил.

— Ти си невъзможна — каза Стела отчаяно.

Гилбърт идваше понякога в петък вечер. Изглеждаше винаги в добро настроение, участваше в закачките и отговаряше остроумно на сипещите се шеги. Нито търсеше, нито отбягваше Анн. Когато обстоятелствата ги събираха, разговаряше с нея така приятно и любезно, както с която и да е своя нова позната. Старата дружба беше напълно изчезнала. Анн го чувстваше остро. Но си казваше, че е много доволна и благодарна, че Гилбърт е преодолял така напълно разочарованието си от нея. Наистина бе се страхувала, че през онази априлска вечер в градината го е обидила ужасно и че раната му дълго нямаше да зарасне. Сега виждаше, че не е така. Мъже са умирали и са ги изяждали червеите, но не от любов.

Не липсваха и такива, които с радост биха заели освободеното от Гилбърт място. Но Анн хладно ги отблъскваше без страх и угризения.

Ако истинският принц от приказките не дойдеше никога, тя не желаше негов заместник. Повтаряше си го непреклонно през сивия ден във ветровития парк.

Изведнъж предсказаният от леля Джеймисина дъжд се появи с плющене и трясък. Анн отвори чадъра си и забърза надолу по склона. Когато зави по крайбрежния път, около нея се изви вятър в див порив. Изведнъж чадърът ѝ се обърна наопаки. Анн го сграбчи отчаяно. И после... един глас долетя съвсем отблизо:

— Извинете, мога ли да ви предложа закрилата на чадъра си?

Анн погледна нагоре. Висок, хубав и изискан — тъмен, меланхоличен, със загадъчни очи — разтопяващ, музикален, приятен глас... да, самият герой от мечтите ѝ стоеше пред нея от плът и кръв. Не би могъл да прилича толкова много на идеала ѝ, дори ако беше направен по поръчка.

— Благодаря — каза тя объркано.

— По-добре да побързаме към онзи малък павилион на върха — предложи непознатият. — Можем да изчакаме там пороят да спре.

Думите му бяха съвсем обикновени, но тонът им! И усмивката, с която бяха придружени! Анн усети, че сърцето ѝ бие особено.

Заедно изтичаха до павилиона и седнаха. Анн вдигна със смях повредения си чадър.

— Когато чадърът ми се обърне наопаки, се убеждавам в коварството на неодушевените предмети — каза тя весело.

Дъждовните капки блестяха в лъскавата ѝ коса, разпуснатите ѝ къдрици се завиваха около врата и челото ѝ. Бузите ѝ бяха зачервени, а очите ѝ — големи и светнали като звезди. Придружителят ѝ я гледаше с възхищение. Тя почувства, че се изчервява от погледа му. Кой ли беше той? На ревера му имаше парче плат с бяло-червения цвят на Редмънд. Мислеше, че познава поне по лице всички студенти от

Редмънд, освен първокурсниците. А този със сигурност не бе първокурсник.

— Ние сме състуденти, виждам — каза той, като се усмихваше на емблемата на Анн. — Това представяне би трябвало да е достатъчно. Казвам се Роял Гарднър. А вие сте онази госпожица Шърли, която прочете съчинението за Тенисън пред научното дружество онази вечер, нали?

— Да, но изобщо не мога да си спомня за вас — каза Анн откровено. — Моля, кажете откъде сте вие?

— Чувствам се така, сякаш още съм отникъде. Завърших първи и втори курс в Редмънд преди две години. След това бях в Европа. Сега се върнах да довърша обучението си по хуманитарни науки.

— И аз съм в трети курс — каза Анн.

— Значи сме в един випуск. Примирих се със загубата на годините, които изяде скакалецът — каза придружителят ѝ с цяла вселена от подтекст в своите прекрасни очи.

Дъждът валя безспирно почти час. Когато облаците се разкъсаха, Анн и спътникът ѝ си тръгнаха към дома заедно. Докато стигнат до портата на „Дома на Пати“, той бе помолил за разрешение да я посети и го беше получил. Анн влезе вътре с пламнали бузи и със силно разтуптяно сърце. Ръждивко, който скочи в скута ѝ и се опита да я целуне, получи много разсеян поздрав.

Тази вечер оставиха един пакет в „Дома на Пати“ за госпожица Шърли. Беше кутия с дванайсет прекрасни рози. Фил сграбчи нахално картичката, която изпадна от кутията, прочете името и цитата от стихотворение, написани на гърба.

— Роял Гарднър! — възкликна тя. — Анн, не знаех, че познаваш Рой Гарднър!

— Срегнах го следобед в парка, когато валеше — обясни Анн набързо. — Чадърът ми се обърна наопаки и той ми дойде на помощ със своя.

— О! — Фил отправи любопитен поглед към Анн. — А розите? А стихът? А защо се изчервихме като божур, когато погледнахме картичката? Анн, лицето ти те издава.

— Не говори глупости, Фил. Познаваш ли господин Гарднър?

— Познавам двете му сестри и зная за него. Гарднъррови са сред най-богатите, с „най-синята“ от всички със синя кръв. Рой е

божествено красив и умен. Преди две години здравето на майка му се влоши и той трябваше да напусне колежа и да замине в чужбина с нея. Баща му е умрял. Ау, ау, Анн. Мирише ми на роман. Почти ти завиждам, но не съвсем. В края на краищата Рой Гарднър не е Джонас.
— Гъска такава! — каза Анн надменно.

Тази нощ тя дълго лежа будна. Сънищата ѝ наяве бяха много по-привлекателни, отколкото което и да е видение от истинските сънища. Беше ли дошъл най-накрая истинският принц? Като си спомнеше великолепните черни очи, които бяха погледнали толкова надълбоко в нейните, Анн бе силно склонна да мисли, че е дошъл.

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

ПОЯВЯВА СЕ КРИСТИН

Момичетата в „Дома на Пати“ се обличаха за приема, който второкурсниците даваха на третокурсниците през февруари. Анн се огледа в огледалото на синята стая с момичешко удовлетворение. Беше облякла изключително красива рокля. Анн опитваше въздействието на една бяла орхидея в косата си. Рой Гарднър ѝ бе пратил бели орхидеи за приема и тя знаеше, че никое друго момиче от Редмънд нямаше да има такива тази вечер. Фил влезе с възхитен поглед.

— Анн, това със сигурност е твоята вечер на красавица. През девет вечери от десет аз лесно мога да те засенча. На десетата ти изведнъж разцъфтяваш в нещо, което напълно ме сразява. Как успяваш?

— От роклята е, скъпа.

— Не е така. Миналата вечер, когато пламна красотата ти, носеше старата си синя фланелена блуза, ушита от госпожа Линд. Ако Рой вече не си бе изгубил ума и сърцето по теб, непременно ще го направи довечера. Но не ми харесват орхидеите по теб, Анн. Не, не е от ревност. Орхидеите изглеждат така, сякаш не ти принадлежат. Те са твърде екзотични... твърде тропически... твърде дръзки. Не си ги слагай в косата по никой начин.

— Добра, няма. Признавам, самата аз не харесвам орхидеите. Рой не ми ги изпраща често — той знае, че обичам цветя, с които мога да живея. Орхидеите са само за посещения.

— Джонас ми изпрати няколко чудесни розови пъпки за вечерта, но самият той няма да дойде. Каза, че трябвало да ръководи молитвено събрание в бедняшките квартали! Мисля, че не е искал да дойде. Анн, страшно се страхувам, че Джонас всъщност изобщо не се интересува от мен.

— Затова по-добре повехни и умри — каза Анн жестоко.

— Безсърдечна Анн!

— Глупава Фил! Много добре знаеш, че Джонас те обича.

— Но... не ми го казва.

— Господин Блейк се страхува да те помоли да се омъжиш за него, Фил. Той е беден и не може да ти предложи дом, какъвто винаги си имала. Знаеш, че това е единствената причина, поради която все още не ти е поискал ръката.

— Предполагам, че е така — съгласи се Фил тъжно. — Добре — ободри се тя. — Ако той не ме помоли да се омъжа за него, аз ще го помоля и толкоз. Всичко ще си дойде на мястото. Между другото, Гилбърт Блайт е в постоянната компания на Кристин Стюарт. Знаеш ли?

Анн се опитваше да закопчае на врата си малка златна верижка. Изведнъж се затрудни със закопчалката. Какво ѝ ставаше? Какво им беше на пръстите ѝ?

— Не — каза тя безгрижно. — Коя е Кристин Стюарт?

— Сестрата на Роналд Стюарт. Тази зима тя е в Кингспорт и учи музика. Не съм я виждала, но казват, че била много хубава и че Гилбърт бил напълно омаян от нея. Колко се ядосвах, когато отказа на Гилбърт, Анн. Но Рой Гарднър е бил предопределен за теб. Ти беше права.

Анн не се изчерви, както ставаше обикновено, когато момичетата приемаха възможния ѝ брак с Рой Гарднър за решен. Съвсем неочаквано тя се почувства страшно отегчена. Бърборенето на Фил ѝ се стори тривиално, а приемът — досада. Тя удари горкия Ръждивко по ушите.

— Веднага слез от възглавницата! Защо не стоиш долу, където ти е мястото?

Анн си взе орхидеите и слезе долу, където Рой Гарднър я чакаше и дразнеше котката Сара. Котката Сара не го харесваше. Но всички останали в „Дома на Пати“ много го обичаха. Леля Джеймисина, очарована от безпогрешната му и почтителна любезност и от убедителните тонове във възхитителния му глас, заявяваше, че той е най-добрият млад човек, когото познава, и че Анн е момиче с голям късмет. Тези забележки правеха Анн неспокойна. Ухажването на Рой със сигурност беше възможно най-романтичното, което би могло да желае сърцето на едно момиче, но тя искаше леля Джеймисина и момичетата да не вземат нещата за дадени. Когато Рой измърмори

някакъв поетичен комплимент, докато ѝ помагаше да си облече палтото, тя не се изчерви и не се развълнува, както обикновено. Но когато влязоха в балната зала, цветът и блясъкът ѝ изведнъж се възвърнаха. Тя се обърна към Рой с най-веселото си изражение. Той ѝ се усмихна в отговор с „неговата дълбока, черна, кадифена усмивка“. Но въпреки всичко, тя изобщо не виждаше Рой. Тя усети болезнено, че Гилбърт стои под палмите точно в другия край на залата и разговаря с момиче, което сигурно беше Кристин Стюарт.

Беше много хубава, с внушителна осанка, предопределена да стане доста масивна на средна възраст. Високо момиче, с големи тъмносини очи, с лице като слонова кост и с тъмен блясък на гладката си коса.

„Тя изглежда точно така, както винаги съм искала да изглеждам аз“, помисли си Анна агонизираща. „Но не мисля, че фигурата ѝ е толкова хубава, колкото моята, носът ѝ със сигурност не е.“

Анна почувства леко успокоение от това заключение.

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

ВЗАИМНО ДОВЕРИЕ

След тази зима март дойде като най-кроткото и най-крехкото агънце, донесе свежи, златни, горещи дни, завършващи със заскрежени розови залези, които постепенно се губеха в огряната от луната страна на елфите.

Над момичетата от „Дома на Пати“ се спускаше сянката на априлските изпити. Учеха усилено. Дори Фил беше залегнала над учебниците и тетрадките с упоритост, неочаквана за нея.

— Ще взема стипендията „Джонсън“ по математика — обяви тя спокойно. — Лесно бих могла да взема една и по гръцки език, но предпочитам математиката, за да докажа на Джонас, че наистина съм умна.

— Джонас те харесва по-скоро заради големите ти кафяви очи и къдравата ти усмивка, отколкото заради всичкия ти мозък под къдриците — каза Анн.

— Когато бях младо момиче, се смяташе, че не подобава на една дама да знае нещо по математика — каза леля Джеймисина. — Но времената са се променили. Не зная дали е за добро. Можеш ли да готвиш, Фил?

— Не, никога през живота си не съм готвила нищо, освен джинджифилов сладкиш с мед, а и той беше същински провал.

В средата на март пристигна писмо от госпожица Пати Спофърд, в което се казваше, че тя и госпожица Мария са решили да останат в чужбина още една година.

„Момичета, можете да живеете в «Дома на Пати» и следващата зима“, пишеше тя. „Мария и аз ще прескочим до Египет. Искам да видя Сфинкса, преди да умра.“

— Представете си тези две дами: „да прескочат до Египет“! Чудя се дали няма да плетат, докато разглеждат Сфинкса — засмя се Присцила.

— Толкова се радвам, че ще можем да запазим „Дома на Пати“ за още една година — каза Стела. — Страхувах се, че ще се върнат. И тогава нашето прекрасно гнезденце тук щеше да се разтури, а ние, бедните голишарчета, щяхме отново да бъдем изхвърлени в света на пансионите.

— Излизам да се поразтъпча в парка — обяви Фил и хвърли книгата си. — Мисля, че когато стана на осемдесет години, ще се радвам, че тази вечер съм излязла на разходка в парка.

— Какво искаш да кажеш? — попита Анн.

— Ела с мен и ще ти кажа, скъпа.

По време на разходката те уловиха всичките загадки и магии на мартенската вечер, която сякаш водеше направо в сърцето на тъмночервен, преливащ зимен залез.

— Бих отишла вкъщи и бих написала едно стихотворение, ако знаех как — заяви Фил, като спря на едно открито място, където розовата светлина покриваше на петна зелените върхове на боровете. — Тук всичко е толкова прекрасно — тази величествена бяла тишина и онези тъмни дървета, сякаш винаги замислени.

— „Горите са били първите храмове на боговете“ — цитира Анн с благоговение. — Човек не може да не чувства благоговение и страхопочитание на такова място. Винаги когато се разхождам сред боровете, се усещам толкова близо до Него.

— Анн, аз съм най-щастливото момиче на света — призна Фил изведнъж.

— Значи господин Блейк най-после те е помолил да се омъжиш за него? — каза Анн спокойно.

— Да. А аз кихнах три пъти, докато ми искаше ръката. Не е ли ужасно? Но казах „да“ още преди да свърши — толкова ме беше страх, че може да промени намерението си и да спре. Аз съм безумно щастлива. Не мога да повярвам, че Джонас ще обикне мен, лекомислената.

— Фил, ти всъщност не си лекомислена — каза Анн сериозно. — Ти имаш мила, вярна, женска душа. Защо я криеш?

— Не мога иначе, кралице Анн. Но Джонас знае какво съм в действителност и ме обича с лекомислието ми и всичко останало. И аз го обичам. Никога през живота си не съм била толкова изненадана, както когато открих, че го обичам. Никога не бях мислила за възможно да се влюбя в грозен мъж. Представи си, да се ограничи само до един-единствен поклонник. И то на име Джонас!

— А какво ще стане с Алек и Алонзо?

— О, на Коледа им казах, че не мога да се омъжа за нито един от двамата. Те се почувстваха толкова зле, че аз плаках и за двамата, направо ревах. Но знаех, че на света има само един човек, за когото някога можех да се омъжа. Прекрасно е да се чувстваш толкова сигурна и да знаеш, че това е твоята собствена увереност, а не нечия друга.

— Мислиш ли, че ще можеш да я запазиш?

— Да поддържам решението си ли? Не зная, Джо ми даде чудесно правило. Когато съм объркана, просто да направя това, което ще искам да направя, когато стана на осемдесет години.

— Какво ще кажат баща ти и майка ти?

— Татко няма да каже нищо. Той смята за правилно всичко, което върша. Но мама ще каже. Накрая всичко ще е наред.

— Ще трябва да се откажеш от доста неща, които винаги си имала, щом се омъжиш за господин Блейк, Фил.

— Но ще имам него.

— И това е момичето, което никога нямаше да се омъжи за мъж, който не е богат — обясни Анн на младия бор.

— Не ми напомняй за младежките грешки. Ще съм бедна с такава радост, с каквата бях богата. Ще видиш. Ще се науча да готвя и да шия рокли. Научих се да пазарувам в „Дома на Пати“ и веднъж цяло лято обучавах един клас от неделното училище. Леля Джеймисина казва, че ще съсия кариерата на Джо, ако се омъжа за него. Но няма. Зная, че нямам много здрав разум или уравновесеност, но имам нещо по-добро — способността да карам хората да ме харесват.

— Фил, ти си непоправима. Толкова те обичам, от сърце се радвам на щастието ти.

— Зная. Тези твои големи сиви очи са изпълнени с истинско приятелство, Анн. Някой ден и аз ще те гледам по същия начин. Ще се омъжиш за Рой, нали, Анн?

— Моя скъпа Филипа, чувала ли си за известната Бети Бакстър, която „отказвала на мъжа, преди да я пита“? Няма да подражавам на тази прочута дама нито като приема, нито като откажа на когото и да било, преди той „да ме пита“.

— Целият Редмънд знае, че Рой е луд по теб — каза Фил откровено. — И ти го обичаш, нали, Анн?

— Аз... аз предполагам, че да — каза Анн неохотно. Тя почувства, че би трябвало да се изчерви, когато прави такова признание, но не се изчерви. Обратното, тя винаги се изчервяваше от главата до петите, когато някой кажеше нещо за Гилбърт Блайт или за Кристин Стюарт в нейно присъствие. Гилбърт Блайт и Кристин Стюарт не означаваха нищо за нея, абсолютно нищо. Но Анн се беше отказала да търси причината за изчервяванията си. Що се отнася до Рой, разбира се, тя беше влюбена в него, безумно. Какво можеше да направи? Не беше ли той нейният идеал? Кой би могъл да устои на тези прекрасни очи и на този мил глас? Не й ли завиждаха страшно половината от момичетата в Редмънд? А какъв очарователен сонет й беше изпратил с кутия теменуги на рождения ѝ ден! Анн знаеше наизуст всяка дума от него. Сам по себе си сонетът беше много добър. Не точно на нивото на Кийтс или на Шекспир. Но беше адресирано до нея — не до Лаура или Беатриче, а до нея, Анн Шърли. Да казват в рими, че очите ѝ са утринни звезди, че бузите ѝ са откраднали

руменията си от изгрева, че устните ѝ са по-червени от розите в Рая, беше пронизващо романтично. Гилбърт никога дори не би сънувал да напише сонет за веждите ѝ. Обаче Гилбърт реагираше на шеги. Веднъж тя беше разказала една смешна история на Рой — и той не бе разбрал смисъла ѝ. Тя си спомняше за приятелския смях, в който бяха избухнали тя и Гилбърт от шегата, и се питаше с неудобство дали животът с мъж без чувство за хумор не би бил твърде безинтересен след дълги години. Но кой би могъл да очаква от един меланхоличен, загадъчен герой да вижда смешната страна на нещата?

ДВАДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

ЮНСКА ВЕЧЕР

— Чудно, какво ли ще е да живееш в свят, където винаги е юни — каза Анн, когато дойде през ароматите и цветовете на овощната градина, обгърната в мрак, до стълбите на предната врата, където седяха Марила и госпожа Рейчъл и обсъждаха погребението на госпожа Самсон Коутс, на което бяха присъствали същия ден. Дора седеше между тях и прилежно си учеше уроците. Но Дейви седеше на тревата и изглеждаше толкова мрачен и потиснат, колкото му позволяваше единствената трапчинка.

— Ще се умориш — каза Марила и въздъхна.

— Така да е. Но тъкмо сега чувствам, че ще ми отнеме дълго време да се уморя, ако винаги е така приятно, както днес. Всичко живо обича месец юни. Малък Дейви, защо си мрачен, когато всичко цъфти?

— Зле ми е и съм уморен от живота — каза младият песимист.

— На десет години? Господи, колко тъжно!

— Не се шегувам — каза Дейви с достойнство. — Аз съм о... о... обезкуражен — произнесе дългата дума с героично усилие.

— Защо и поради каква причина? — попита Анн и седна до него.

— Щото новата учителка, дето дойде, когато господин Холмс се разболя, ми даде десет задачи по математика за понеделник. Утре ще си изгубя целия ден да ги решавам. Не е честно да работиш в събота. Не обичам госпожица Карсън.

— Не говори така за учителката си, Дейви Кейт — каза строго госпожа Рейчъл. — Госпожица Карсън е много фино момиче. Не е вятърничава!

— Това не звучи много привлекателно — засмя се Анн. — Обичам хората да са леко странни. Снощи видях госпожица Карсън, тя има очи, които невинаги гледат разумно. А сега, малък Дейви, ободри се. „И утре е ден“ и аз ще ти помогна за задачите, доколкото мога.

— Добре — каза Дейви и лицето му светна. — Ако ми помогнеш за задачите, ще имам достатъчно време да отида на риба с Милти. Щеше ми се погребението на старата леля Атоса да е утре, а не днес. Исках да отида на него, щото Милти ми каза, че майка му казала, че леля Атоса сигурно ще се вдигне от ковчегата си и ще каже подигравателни неща на хората, които са дошли да я погребат. Но Марила каза, че не станала.

— Горката Атоса лежеше в ковчегата си доста кротко — каза госпожа Линд тържествено. — Никога преди не съм я виждала да изглежда толкова приветлива, ето какво. Е, не се проляха много сълзи за нея, бедната стара душа.

— Изглежда ужасно да си отидеш от тоя свят и да не оставиш след себе си никого, който да съжалява, че те няма — каза Анн и потръпна.

— Никой освен родителите ѝ не е обичал бедната Атоса, това е сигурно, нито съпругът ѝ — настояваше госпожа Линд. — Тя беше четвъртата му съпруга. Беше придобил навика да се жени. Той живя само няколко години, след като се ожени за нея. Докторът каза, че е умрял от лошо храносмилане, но аз мисля, че е умрял от езика на Атоса, ето какво. Предполагам, че следващото вълнение ще е сватбата на Дайана.

— Струва ми се толкова странно и страшно, като си помисля, че Дайана ще се омъжва — въздъхна Анн, като прегърна коленете си и погледна през пролуката в Омагьосаната гора към светлината в прозореца на Дайана.

— Не разбирам какво му е страшното, тя се справя толкова добре — натърти госпожа Линд. — Фред Райт има хубава ферма и е младеж, достоен за подражание.

— Той със сигурност не е дивият, дързък, порочен млад мъж, за когото някога искаше да се омъжи Дайана — усмихна се Анн. — Фред е много добър.

— Такъв и трябва да бъде. Би ли желала Дайана да се омъжи за лош човек? Или да се омъжиш за такъв самата ти?

— О, не. Не бих желала да се омъжа за някого с тъмно минало, но мисля, че би ми харесало, ако можеше да е лош и в същото време да не е. А Фред е безнадеждно добър.

— Някой ден ще имаш повече разум, надявам се — каза Марила.

Марила говореше доста горчиво. Тя беше безкрайно разочарована. Знаеше, че Анн е отказала на Гилбърт Блайт. Авонлий бръмчеше от клюки по този повод, за който никой не знаеше как се е разчуло. Може би Чарли Слоун беше се досетил и беше представил своите предположения за истина. Може би Дайана го беше споделила с Фред, а Фред е бил недискретен. Във всеки случай, всички знаеха. Госпожа Блайт повече не питаше Анн, пред хората или насаме, дали напоследък е получавала писма от Гилбърт, а я отминаваше със студено кимване. Анн, която винаги беше харесвала веселата, с младо сърце майка на Гилбърт, тайно се измъчваше. Марила не казваше нищо, но госпожа Линд непрекъснато правеше на Анн дразнещи намеци, докато новата клюка донесе на достойната дама, с посредничеството на майката на Муди Спърджън Макфърсън, че Анн си има друг „ухажор“ в колежа, богат, красив и добър едновременно. След това госпожа Рейчъл си сдържаше езика, макар че дълбоко в сърцето си желаше Анн да беше приела предложението на Гилбърт. Щом Анн „обичаше“ красивия непознат повече, отколкото Гилбърт, нямаше какво повече да се каже. Но госпожа Рейчъл ужасно се страхуваше, че Анн ще направи грешката да се омъжи за пари. Марила познаваше Анн твърде добре, за да се страхува от това. Но чувстваше, че нещо във всеобщия ход на нещата беше тръгнало накриво.

— Каквото е писано, ще стане — каза госпожа Рейчъл мрачно.
— А понякога се случват и неочаквани неща, ето какво.

Анн бе слязла до „Бълбукането на дриада“ и се беше свила сред папратите, в корените на голямата бяла бреза, където тя и Гилбърт бяха седели толкова често в изминалите лета. Той отново беше отишъл да работи във вестника, когато свършиха занятията в колежа, и Авонлий изглеждаше много скучен без него. Той никога не ѝ пишеше и на Анн ѝ липсваха писмата, които никога не идваха. А пък Рой ѝ пишеше два пъти седмично. Писмата му бяха с превъзходна композиция, можеха да се четат прекрасно в мемоари или в биография. Анн се чувстваше повече от всякога влюбена в него, когато ги четеше. Но сърцето ѝ никога не подскачаше така странно, бързо, болезнено при вида на писмата му, както стана един ден, когато госпожа Хайрам Слоун ѝ подаде плик, адресиран с черния, изправен почерк на Гилбърт. Анн се втурна към дома и го отвори с нетърпение, за да намери копие на

пишеца машина от някакъв доклад за някакво общество в колежа — „само това и нищо повече“.

Дайана щеше да се омъжи след пет дни. Сивата къща на „Градинския склон“ вреше и кипеше от приготовленията, защото сватбата щеше да бъде голяма и старомодна. Анн, разбира се, щеше да бъде шаферка на булката, както се бяха споразумели още на дванайсет години, а Гилбърт се връщаше от Кингспорт, за да бъде кум. Анн се радваше на вълнението от разнообразните приготовления, но под всичко носеше своята сърдечна болка. В известен смисъл тя губеше своята стара приятелка. Новият дом на Дайана щеше да бъде на две мили от Грийн Гейбълс и старото постоянство на приятелството нямаше да се запази. Анн погледна към светлината в стаята на Дайана и си спомни как я беше примамила преди много години. Но скоро вече нямаше да свети в летния здрач. В сивите ѝ очи се събираха две големи горчиви сълзи.

„О“, помисли си тя, „колко ужасно е, че хората трябва да пораснат и да се омъжат... и да се променят!“

ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

СВАТБАТА НА ДАЙАНА

— Истинските рози са розовите — каза Анн, докато завързваше с бяла панделка букета на Дайана. — Това са цветята на любовта и верността.

Дайана стоеше изнервена сред стаята, пременена в булчинската си бяла рокля, черните ѝ къдрици бяха закрепени с воала ѝ. Анн беше избродирала воала съгласно сантименталното им споразумение от преди години.

— Всичко е както си го представях много отдавна, когато плаках над неизбежната ти женитба и следващата я раздяла — засмя се тя. — Ти си булката на мечтите ми, Дайана, с „прекрасния воал от мъгла“, а аз съм твоята шаферка.

— Ние всъщност не се разделяме, Анн — възрази Дайана. — Не отивам далече. Ще се обичаме, както винаги. Винаги сме удържали нашата „клетва“ за приятелство, която си дадохме навремето, нали?

— Приятелството ни беше хубаво, Дайана. Никога не сме го помрачавали с кавги, омраза или лоши думи. Надявам се, че винаги ще е така. Но в бъдеще нещата няма да бъдат съвсем същите. Ти ще имаш други интереси. Аз просто ще гледам отвън. Но „това е животът“.

— Лошото при твоята женитба ще е, че няма да съм твоя шаферка — натъжи се Дайана.

— Ще бъда шаферка на Фил догодина през юни, когато се омъжи за господин Блейк. Но ще трябва да спра, защото знаеш пословицата: „Три пъти шаферка, никога булка“ — каза Анн и надникна през прозореца. — Ето, идва свещеникът.

— О, Анн — пое си дъх Дайана, като внезапно силно пребледня и се разтрепери. — О, Анн... толкова съм нервна... не мога да го преживея... Ще припадна.

— Ако припаднеш, ще те завлека до голямата бъчва с дъждовна вода и ще те хвърля вътре — каза Анн без никакво съчувствие. — Горелавата, скъпа. Да се омъжиш не може да е толкова страшно, щом толкова много хора оцеляват след церемонията. Виж колко хладнокръвна съм аз и събери кураж!

— Почакай, докато дойде и твоят ред, госпожице Анн. Чувам, че татко се качва. Дай ми букета. Воалът ми добре ли е? Много ли съм бледа?

— Изглеждаш прекрасно. Ди, скъпа, целуни ме за сбогом. Дайана Бари никога повече няма да ме целуне.

— Обаче Дайана Райт ще го прави. Ето, мама ме вика. Ела.

Според тогавашния стар обичай, който беше на мода, Анн слезе в гостната под ръка с Гилбърт. Те се срещнаха в началото на стълбите за пръв път, откакто бяха напуснали Кингспорт, защото Гилбърт беше пристигнал едва на същия ден. Гилбърт ѝ стисна ръката сърдечно. Той изглеждаше много добре, макар че, както Анн забеляза веднага, беше доста отслабнал. По бузите му имаше червенина, която пламна, когато Анн се запъти към него в меката си бяла рокля с момина сълза в лъскавата си коса. Влязоха заедно в претъпканата гостна, лек шепот на възхищение премина из стаята.

— Каква хубава двойка са — прошепна впечатлената госпожа Рейчъл на Марила.

Фред се въртеше наоколо сам, със силно зачервено лице, после Дайана се появи, хванала под ръка баща си. Тя не припадна и не се случи нищо неуместно, което да прекъсне церемонията. Последваха пиршество и веселба. После, с падането на нощта, Фред и Дайана отпътуваха през лунната светлина към новия си дом, а Гилбърт тръгна с Анн към Грийн Гейбълс.

Нещо от старото им приятелство се беше завърнало по време на веселбата тази вечер. Хубаво беше отново да вървиш по този добре познат път с Гилбърт!

— Можем ли да се разходим по „Пътеката на влюбените“, преди да влезеш в къщи? — попита Гилбърт, когато минаваха по моста над Езерото на бляскавите води, в което лежеше луната като огромен потънал златен цвят.

Анн се съгласи с готовност. „Пътеката на влюбените“ беше истинският път в страната на приказките тази вечер — блещукащо, загадъчно място, магически вплетено в прегръдките на бялата лунна светлина. Имаше време, когато такава разходка с Гилбърт по „Пътеката на влюбените“ щеше да бъде много по-опасна. Но Рой и Кристин я бяха направили сега безопасна. Анн осъзна, че непрекъснато мисли за Кристин, докато разговаряше непринудено с Гилбърт. Бе я срещала няколко пъти, преди да напусне Кингспорт и се държа с нея очарователно любезно. Кристин също беше очарователно любезна. Но въпреки това запознанството им не прерасна в приятелство. Очевидно Кристин не беше дружелюбна по душа.

— Цяло лято ли ще бъдеш в Авонлий? — попита Гилбърт.

— Не. Следващата седмица заминавам на изток във Вали Роуд. Естър Хейторн иска да преподавам вместо нея през юли и август. Знаеш ли, започвам да се чувствам малко като чужденка в Авонлий. Натъжава ме, но е истина. Виждам много деца, станали големи момчета и момичета — същински млади мъже и жени — през последните две години. Половината от учениците ми са пораснали. Чувствам се ужасно стара, като ги срещам по места, където ходехме ти, аз и нашите приятели.

Анн се разсмя и въздъхна. Усещаше се зряла и разумна. Което показваше колко е млада.

— „Така преминава светът“ — каза Гилбърт буквално и леко разсеяно.

Анн се чудеше дали той не си мисли за Кристин.

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА

РОМАНТИЧНАТА ИСТОРИЯ НА ГОСПОЖА СКИНЪР

Анн слезе от влака на гарата на Вали Роуд и се огледа дали някой не беше дошъл да я посрещне. Щеше да живее в квартира при някоя си госпожица Джанет Суит. Единствената особа, която се забелязваше наоколо, беше една възрастна жена, която седеше във файтон с натрупани около нея пощенски чували. Беше доста масивна. Лицето ѝ бе кръгло и червено като пълна луна и почти без черти. Носеше тясна, черна кашмирена рокля, малка прашна шапка от черна слама с жълта панделка и с избелели ръкавици от черна дантела.

— Хей ти — извика тя и размаха камшика си към Анн. — Ти ли си новата учителка на Вали Роуд?

— Да.

— Така си и мислех. Вали Роуд е известен с хубавите си учителки, точно както Милърсвил с безличните. Тази сутрин Джанет Суит ме помоли да те посрещна. Аз ѝ казах: „Бога ми, дано няма нищо против малко да се посмачка. Тази моя бричка е твърде малка за пощенските чували, а аз съм по-яка от Томас!“. Само почакай, госпожице, докато преместя малко тези чували и ще те кача някак си. До Джанет има само две мили. Ратаят на съседите ѝ ще дойде за куфара ти довечера. Казвам се Скинър — Амелия Скинър.

Анн беше надлежно настанена, като се усмихваше на себе си по време на процедурата.

— Тръгвай, черна кранто — изкомандва госпожа Скинър и взе юздите в пухкавите си ръце. — Това е първият ми тур с пощата. Томас искаше днес да си прекопае рязката, затова ме помоли да дойда. Закусих на крак и тръгнах. Някак си ми харесва. Разбира се, доста е скучно. През част от времето стоя и мисля, а през останалата част — само си седя. Тръгвай, черна кранто. Ще ми се да се прибера рано. Томас е страшно самотен, когато ме няма. Женени сме отскоро.

— О! — каза Анн учтиво.

— Само от един месец. Томас страшно ме ухажваше. Беше наистина романтично.

Анн се опита да си представи госпожа Скинър в романтична история, но не успя.

— О! — повтори тя.

— Да. Виж, имаше още един мъж, който ме искаше. Тръгвай, черна кранто. Толкова дълго бях вдовица, че хората се отказаха да чакат пак да се омъжа. Но когато дъщеря ми — тя е учителка като теб — отиде на запад да преподава, се почувствах наистина самотна и нямах нищо против идеята. После Томас започна да идва, също и другият — Уилям Обадаия Сиймън му беше името. Дълго време не можех да реша кого от тях да взема, а те продължаваха да идват и да идват, аз пък продължавах да се безпокоя. Виж, У. О. беше богат — имаше хубава къща и живееше нашироко. Беше по-добрата партия. Тръгвай, черна кранто.

— Защо не се омъжихте за него? — попита Анн.

— Ами виж, той не ме обичаше — отвърна тържествено госпожа Скинър.

Анн разтвори широко очи и погледна госпожа Скинър. Но на лицето на дамата нямаше и следа от ирония. Очевидно госпожа Скинър не виждаше нищо смешно в собствената си съдба.

— Беше вдовец от три години и сестра му поддържаше домакинството. После тя се омъжи и той просто искаше някой да се грижи за къщата му. Струваше си да търси, забележи. Къщата е хубава. Тръгвай, черна кранто. А пък Томас беше беден и всичко, което можеше да се каже за неговата къща, беше, че от покрива не капе в сухо време, макар че изглежда живописно. Но виж, обичах Томас и пет пари не давах за У. О. Затова спорех със себе си. „Сара Кроу“, казвах си аз, по баща съм Кроу, „можеш да се омъжиш за своя богат мъж, ако искаш, но няма да си щастлива. Хората не могат да живеят заедно на този свят без малко любов. По-добре да се обвържеш с Томас, защото той те обича и ти го обичаш и нищо друго не е важно.“ Тръгвай, черна кранто. И така, казах на Томас, че го вземам. По време на приготовленията за сватбата не смеех да мина покрай дома на У. О., защото ме беше страх, че гледката на красивата му къща ще ме разколебае. Но сега вече не мисля за всичко това и съм добре и щастлива с Томас. Тръгвай, черна кранто.

— Как го прие Уилям Обадайя? — попита Анн.

— Е, вдигна малко врява. Но сега посещава една мършава стара мома в Милърсвил и мисля, че тя бързо ще се съгласи да го вземе. Ще му бъде по-добра съпруга, отколкото първата. У. О. навремето не искаше да се жени за нея. Той ѝ поиска ръката, защото това беше волята на баща му, като мечтаеше единствено тя да каже „не“. Но, забележи, тя каза „да“. Това беше трудно положение. Тръгвай, черна кранто. Тя беше голяма къщовница, но ужасно стисната. Носи едно и също боне осемнайсет години. После си купи ново и У. О. я срещна на пътя и не я позна. Тръгвай, черна кранто. Чувствам, че съм се спасила на косъм. Можех да се омъжа за него и щях да бъда най-нещастната, като бедната ми братовчедка Джейн Ан. Джейн Ан се омъжи за богат мъж, към когото нямаше никакви чувства, но не живее като куче. Миналата седмица ми дойде на гости и ми каза: „Сара Скинър, завиждам ти. По-скоро бих живяла в малка колиба край пътя с мъж, когото обичам, отколкото в моята голяма къща с мъжа, когото имам“. Съпругът на Джейн Ан не е толкова лош, макар че е толкова опак, та носи кожух, когато термометърът показва деветдесет. Единственият начин да се справиш с него е да го убедиш да направи обратното. Но никоя любов не може да заглади нещата и това е жалко съществуване. Тръгвай, черна кранто. Това, в падината, е къщата на Джанет. Нарича я „Крайпътната“. Доста живописна е, нали? Измъквай се от тези пощенски чували, с които си затрупана.

— Пътуването с вас беше много приятно — каза Анн откровено.

— Върви сега! — каза госпожа Скинър, силно поласкана. — Ще го кажа на Томас. Той страшно се радва, когато получа комплимент. Тръгвай, черна кранто. Ето, пристигнахме. Надявам се, че ще се чувстваш добре в училището, госпожице. Има пряк път дотам през блатото, зад къщата на Джанет. Ако минаваш по него, бъди много внимателна. Затънеш ли в тази черна кал, ще те засмуче надолу и никога вече няма да те видят и чуят чак до Второто пришествие, както кравата на Адам Палмър. Тръгвай, черна кранто.

ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

АНН ДО ФИЛИПА

*Анн Шърли до Филипа Гордън
Поздравление*

Е, мила, крайно време е да ти пиша. Ето ме тук, още веднъж назначена за селска учителка във Вали Роуд, на квартира в „Крайпътната“, дома на госпожица Джанет Суит. Джанет е добра душа и изглежда много добре. Висока, но не твърде много. Добре сложена, с външен вид на спестовница, без да е прекалено щедра дори в теглото си. Носи кок от мека кестенява коса, има слънчево лице с розови бузи и големи мили очи като сини незабравки. Тя е една от онези възхитителни старомодни готвачки, които не ги е грижа, че ще съсипят храносмилането ти, ако ти дават пирове с тлъсти храни.

Аз я харесвам. И тя ме харесва. Изглежда, защото е имала сестра на име Анн, която умряла млада.

— Наистина се радвам да те видя — каза тя оживено, когато влязох в двора ѝ. — Божичко, изобщо не изглеждаш така, както си те представях. Бях сигурна, че си с черна коса. Сестра ми Анн беше тъмна. А пък ти си червенокоса!

За няколко минути си помислих, че няма да харесам Джанет толкова, колкото си бях представяла. Какво че нарече косата ми червена? Вероятно думата „кестенява“ изобщо не съществува в речника на Джанет.

„Крайпътната“ е приятно местенце. Къщата е малка и бяла, построена е в чудесна падинка встрани от пътя. Между пътя и къщата има овощна градина и градина с цветя, смесено. Пътечката до предната врата е оградена с големи песьчарки — Джанет ги нарича „кравешки копита“.

Над портата има диво грозде, а на покрива — мъх. Моята стая е чисто, малко убежище „до вестибюла“, достатъчно голяма, за да се поберем леглото ми и аз. Над леглото откъм главата ми има картина с Робърт Бърнс, застанал на гроба на шотландката Мери, закрит от огромна плачеща върба. Лицето на Роби е толкова скръбно, затова не е чудно, че имам кошмари. През първата нощ, след като пристигнах, сънувах, че не мога да се смея.

Гостната е малка и чиста. Единственият ѝ прозорец е така закрит от огромна върба, че стаята прилича на пещера със смарагдов мрак. На столовете има чудесни покривчици, а на пода килимчета във весели цветове. Книгите и картите са внимателно подредени върху кръгла маса, а на поставката над камината има вази със сухи цветя. Между вазите се мъдри весела колекция от погребални табелки — общо пет, отнасящи се съответно за бащата и майката на Джанет, за брат ѝ, за сестра ѝ Анн и за един ратай, който някога умрял тук! Ако изведнъж полудея, докато съм тук, „всички присъстващи да знаят“, че това са ми причинили погребалните табелки.

Но всичко е прекрасно, както ѝ казах. Джанет ме обича за това, точно както мрази горката Естър, защото Естър била казала, че толкова много сянка е нехигиенична и се била възпротивила да спи на пухено легло. Аз пък обожавам пухени легла и колкото по-нехигиенични и пухени са те, толкова повече ги обожавам. Джанет казва, че е голяма утеха, като ме гледа да ям. Тя се била страхувала, че ще бъда като госпожица Хейторн, която не искала да яде нищо друго, освен плодове и топла вода на закуска и се опитала да накара Джанет да не готви пържено. Естър е мило момиче, но е много капризна. Бедата е, че няма достатъчно въображение и че е склонна към лошо храносмилане.

Джанет ми каза, че мога да използвам гостната, когато ме посети някой млад мъж! Не мисля, че ще имам много посетители. Още не съм виждала нито един млад мъж във Вали Роуд, освен ратая на съседите — Сам

Толивър, много висок, възслаб младеж с коса като кълчища. Наскоро намина една вечер и седя около час на градинската ограда, близо до предната врата, където Джанет и аз бродирахме. Единствените забележки, които се осмели да направи, бяха: „Вижте ментата, госпожице! Хубава е против настилка — ментата“ и: „Колко много скакалци има тази вечер“.

Но тук има една любовна история. Сякаш късметът ми е да се забърквам, повече или по-малко, в любовните истории на възрастните. Господин и госпожа Ирвинг винаги казват, че съм ги събрала. Госпожа Стивън Кларк от Кармъди настоятелно твърди, че ми е безкрайно благодарна за една идея, която сигурно някой друг щеше да ѝ даде, ако не ѝ я бях дала аз. Въпреки че според мен Людовик Бързия наистина никога нямаше да напредне извън кроткото ухажване, ако аз не бях помогнала на него и на Теодора Дикс.

В настоящата история аз съм само един пасивен зрител. Веднъж се опитах да помогна и причиних страхотна бъркотия. Така че няма повече да се намесвам. Ще ти разкажа всичко, когато се срещнем.

ТРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

НА ЧАЙ С ГОСПОЖА ДЪГЛАС

Вечерта на първия четвъртък от пребиваването на Анн във Вали Роуд Джанет я покани на молитвено събрание. Джанет цъфтеше като роза, че ще ходи на това събрание. Носеше бледосиня муселинена рокля, напръскана с виолетки, с повече волани, отколкото някой би могъл да си представи, и бяла сламена шапка с розови кори и три щраусови пера. Анн беше изумена. По-късно откри причината Джанет да се натъкми така — причина, стара като света.

Молитвените събрания във Вали Роуд изглеждаха по същество женски. Присъстваха трийсет и две жени, две момчета — юноши, и един-единствен мъж, освен пастора. Анн усети, че изучава този мъж. Той не беше нито хубав, нито млад, нито елегантен. Имаше забележително дълги крака. Затова трябваше да ги държи подгънати под стола си, за да не му пречат, а раменете му бяха смъкнати. Ръцете му бяха големи, косата му — неподстригана, а мустаците му — рошави. Анн си помисли, че харесва лицето му: беше мило, честно и нежно. Имаше и още нещо в него — на Анн ѝ бе трудно да определи точно какво. Най-накрая стигна до заключението, че този мъж е страдал и е бил силен и че това е изписано на лицето му. Мъж, който би стигнал до крайности, ако се наложеше, но щеше да продължи да изглежда приветлив, докато наистина не започнеше да се смущава.

Когато свърши молитвеното събрание, този мъж дойде при Джанет и каза:

— Мога ли да те изпратя до дома, Джанет?

Джанет го хвана за ръката — „толкова скромно и стеснително, сякаш не беше на повече от шестнайсет и за пръв път я придружаваха до дома“, разказваше по-късно Анн на момичетата в „Дома на Пати“.

— Госпожице Шърли, разрешете ми да ви представя господин Дъглас — каза тя сковано.

Господин Дъглас кимна:

— Гледах ви по време на молитвеното събрание, госпожице, и си мислех какво добро малко момиче сте.

Такова изказване от деветдесет и девет души от сто би обезпокоило страшно Анн. Но начинът, по който го каза господин Дъглас, я накара да почувства, че е получила голям и приятен комплимент. Тя му се усмихна благодарно и деликатно изостана назад по осветения от луната път.

Значи Джанет имаше обожател! Анн беше възхитена. Джанет щеше да стане образцова съпруга — весела, икономична, търпелива и кралица на готвенето. Би било непросжима загуба от страна на природата да я остави завинаги стара мома.

— Джон Дъглас ме помоли да те заведа да се видиш с майка му — каза Джанет на следващия ден. — Тя пази леглото през по-голямата част от времето и никога не излиза от къщи. Но страшно обича гости и

винаги иска да види моите наематели. Можеш ли да дойдеш тази вечер?

Анн се съгласи. Но по-късно същия ден господин Дъглас им се обади от името на майка си и ги покани на чай в събота вечер.

— Защо не облече хубавата си рокля на теменуги? — попита Анн, когато тръгнаха от къщи. Беше горещ ден и горката Джанет, между своята възбуда и тежката си черна кашмирена рокля, изглеждаше сякаш опечена жива.

— Старата госпожа Дъглас ще помисли, че съм лекомислена и неподходяща, страхувам се. Макар че Джон харесва тази рокля — добави тя замислено.

Старият чифлик на Дъгласови беше на половин миля от „Крайпътната“, на билото на ветровит хълм. Самата къща беше голяма и удобна, достатъчно стара, за да бъде изпълнена с достойнство, и оградена с кленови горички и овощни градини. Зад нея имаше големи, подредени хамбари и всичко говореше за просперитет.

Джон Дъглас ги посрещна на вратата и ги въведе в хола, където беше майка му, възкачена на кресло като на трон.

Анн очакваше, че старата госпожа Дъглас е висока и слаба, защото господин Дъглас беше такъв. Вместо това видя дребна жена с меки розови бузи, сини очи и бебешка уста. Облечена в красива, ушита по модата черна копринена рокля, с пухкав бял шал на раменете, а снежнобялата ѝ коса увенчана с изящна дантелена шапчица, тя можеше да мине за кукла на баба.

— Здравей, скъпа Джанет — каза тя любезно. — Толкова се радвам да те видя отново, скъпа. — Тя подложи хубавото си старо лице за целувка. — А това е новата ни учителка. Радвам се да се запозная с вас. Синът ми ви възхваляваше толкова, че почти започнах да ревнувам, сигурна съм, че и Джанет би трябвало да се чувства като мен.

Горката Джанет се изчерви. Анн каза нещо учтиво и банално. После всички седнаха и започнаха да разговарят. Беше трудно, дори за Анн, защото видимо никой не се чувстваше удобно, освен старата госпожа Дъглас, която със сигурност не срещаше никакви трудности при говоренето. Тя накара Джанет да седне до нея и от време на време галеше ръката ѝ. Джанет седеше и се усмихваше, като изглеждаше

ужасно неловко в отвратителната си рокля, а Джон Дъглас седеше, без да се усмихва.

На масата за чай госпожа Дъглас мило помоли Джанет да сипе чая. Джанет почервеня повече от всякога, но го направи. Анн описа тази вечеря на Стела:

„Ядохме студен език, пиле, сладко от ягоди, лимонов пай, плодова пита, шоколадова торта, сладки със стафиди, пандишпан, плодов кейк — и още няколко неща. След като бях изяла два пъти повече, отколкото беше добре за мен, госпожа Дъглас въздъхна и каза, че се страхувала, че няма с какво да изкуши апетита ми.“

„Страхувам се, че ястията на скъпата Джанет са ви разглезили, както всички останали“, каза тя любезно. „Разбира се, никой във Вали Роуд не се опитва да ѝ съперничи. Няма ли да си вземете още едно парче пай, госпожице Шърли? Не ядохте нищо.“

„Стела, бях изяла една порция език и една пиле, три бисквити, обилно количество сладко, парче пай, плодова пита и цяло парче шоколадова торта!“

След чая госпожа Дъглас се усмихна доброжелателно и каза на Джон да изведе „скъпата Джанет“ в градината и да откъснат малко рози.

— Аз съм болнава стара жена, госпожице Шърли. Повече от двайсет години страдам. Двайсет дълги, изморителни години умирам бавно.

— Колко тъжно! — каза Анн, като се опитваше да прояви съчувствие, а успя само да се почувства идиотски.

— Имаше нощи, когато мислех, че няма да доживея да видя зората — продължи тържествено госпожа Дъглас. — Никой не знае през какво съм минала, никой, освен мен. Е, не може да продължава още дълго. Скоро моето изнурително скитничество ще завърши, госпожице Шърли. За мен е голяма утеха, че Джон ще има такава добра съпруга, която да се грижи за него, когато майка му си отиде — голяма утеха, госпожице Шърли.

— Джанет е прекрасна жена — каза Анн сърдечно.

— Прекрасно! Чудесен характер — съгласи се госпожа Дъглас. — И свършена домакиня — нещо, което никога не съм била. Здравето ми не позволяваше, госпожице Шърли. Наистина съм благодарна, че Джон направи такъв мъдър избор. Надявам се и вярвам, че ще бъде

щастлив. Той ми е единствен син, госпожице Шърли, и щастието му е моя жизнена цел.

— Разбира се — каза Анн глупаво. Струваше ѝ се, че няма абсолютно нищо, което да каже на тази любезна, усмихната, ангелска стара дама, която потупваше ръката ѝ толкова мило.

— Скоро ела да ме видиш пак, скъпа Джанет — каза госпожа Дъглас любвеобилно, когато си тръгнаха. — Не идваш достатъчно често. Джон ще те доведе да останеш тук цял ден, не след дълго.

Анн погледна случайно към Джон Дъглас, докато майка му говореше и направо зяпна от изненада. Той изглеждаше като измъчван човек, комуто мъчителите прилагат най-голямото възможно изтезание, което може да издържи. Почувства, че той със сигурност е зле и бързо поведе горката Джанет навън.

— Нали е мила старата госпожа Дъглас? — попита Джанет, докато вървяха надолу по пътя.

— Мм — отвърна разсеяно Анн. Тя се чудеше защо Джон Дъглас изглеждаше така.

— Тя страда ужасно — каза Джанет разчувствано. — Има ужасни пристъпи. Те непрекъснато безпокоят Джон. Страх го е да излиза от дома, защото мисли, че майка му ще получи пристъп и там няма да има никой.

ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

„ТОЙ НЕПРЕКЪСНАТО ИДВАШЕ И ИДВАШЕ“

След три дни Анн се върна у дома от училище и завари Джанет разплакана. Сълзите и Джанет изглеждаха толкова несъвместими, че Анн искрено се разтревожи.

— Какво се е случило? — извика тя.

— Днес... днес навършвам четиридесет — изхлипа Джанет.

— Е, вчера беше почти на толкова и не те болеше — успокои я Анн, като се опита да не се усмихва.

— Но... но — продължи Джанет, после дълбоко преглътна, — Джон Дъглас няма да ме помоли да се омъжа за него.

— О, ще те помоли — каза Анн неубедително. — Трябва да му дадеш време, Джанет.

— Време! — каза Джанет с неописуемо презрение. — Той имаше двайсет години на разположение. Колко време иска още?

— Искаш да кажеш, че Джон Дъглас те е навестявал в продължение на двайсет години?

— Да. И никога не ми е споменавал за женитба. И сега не вярвам, че някога ще го направи. На никой смъртен не съм споменавала и дума за това. Но сега ми се струва, че ще трябва да го обсъдя с някого най-накрая, иначе ще полудея. Джон Дъглас започна да излиза с мен пред двайсет години, преди да умре мама. Е, той непрекъснато идваше и идваше, след цяла вечност започнах да готвя покривки и други неща; но той никога не спомена нищо за женитба, само продължаваше да идва и да идва. Не можех да направя нищо. Мама умря, след като бяхме излизали с него осем години. Помислих си, че тогава ще отвори дума, като вижда, че съм останала сама на света. Той наистина беше мил и чувствителен и правеше за мен всичко, каквото можеше, но никога не произнесе думата „женитба“. И така продължава досега. Хората обвиняват мен за това. Те казват, че не искам да се омъжа за него, защото майка му била толкова болнава, че

не съм искала да си правя труда да се грижа за нея. Защо, аз с удоволствие бих гледала майката на Джон! Но ги оставих да си мислят така. По-добре да ме обвиняват, отколкото да ме съжالياват! Толкова унижително е, че Джон не желае да поиска ръката ми. А защо? Струва ми се, че само ако знаех причината, нямаше толкова да ми е неприятно.

— Може би майка му не иска той да се жени за никого — предположи Анн.

— О, не, тя иска. Казва, че би се радвала да види живота на Джон уреден, преди да ѝ дойде времето. Винаги му прави намеци — самата ти го чу онзи ден. Мислех, че ще потъна в земята.

— Би трябвало да проявиш повече дух, Джанет. Защо не си го пратила по дяволите отдавна?

— Не можах — каза бедната Джанет развълнувано. — Виж, Анн, винаги съм обичала Джон. Той може да си продължава да идва или да спре, защото никога не съм искала друг.

— Но можеше да го накараш да говори като мъж — не се предаваше Анн.

Джанет поклати глава.

— Не, не мисля. Страх ме беше да опитам. Предполагам, че съм малодушна. И не мога да направя нищо.

— Можеш, Джанет. Все още не е късно. Дай на този мъж да разбере, че няма да понасяш повече неговата нерешителност. Аз ще те подкрепя.

— Не зная — каза Джанет, изгубила надежда. — Не зная дали някога ще събера достатъчно кураж. Нещата вървят по един и същи начин. Но ще го обмисля.

Анн се почувства разочарована от Джон Дъглас. Тя го беше харесала и не го беше сметнала за мъж, който си играе с чувствата на една жена цели двайсет години. Той непременно трябваше да получи урок и Анн отмъстително си помисли, че би ѝ било приятно да види гледката. Затова бе възхитена, когато Джанет ѝ каза следващата вечер:

— Ще покажа на Джон Дъглас, че повече няма да позволявам да ме тъпчат.

Когато молитвеното събрание свърши, Джон Дъглас дойде с обичайната си молба. Джанет изглеждаше уплашена, но решителна.

— Не, благодаря — каза тя ледено. — И сама прекрасно познавам пътя за дома. Би трябвало, щом вече четиридесет години го

изминавам. Не се безпокойте, господин Дъглас.

Анн гледаше към Джон Дъглас и на лунната светлина видя върховното изтезание. Без да каже дума, той се обърна и закричи надолу по пътя.

— Спрете! Спрете! — диво извика Анн след него, без изобщо да я е грижа за смаяните зрители. — Господин Дъглас, спрете! Върнете се.

Джон Дъглас спря, но не се върна. Анн се втурна надолу по пътя, хвана го за ръката и направо го задърпа обратно към Джанет.

— Трябва да се върнете — каза тя умолително. — Господин Дъглас, всичко е по моя вина. Аз накарах Джанет да го направи. Тя не искаше, но сега всичко е наред, нали, Джанет?

Без да каже нито дума, Джанет пое ръката му и тръгна. Анн ги последва смирено към дома и се промъкна вътре през задната врата.

— Е, ти си най-подходящата личност да подкрепяш човек — каза Джанет саркастично.

— Не можах да се сдържа, Джанет — каза Анн разкаяно. — Почувствах, че ако си остана на мястото, ще видя как се извършва убийство.

— Радвам се, че го направи. Когато видях Джон Дъглас да се отдалечава надолу по пътя, почувствах, че сякаш всички мънички частици радост и щастие, които са останали в живота ми, си отиват с него. Беше ужасно чувство.

— Попита ли те защо си го направила? — каза Анн.

— Не, не спомена нито дума за това — отвърна Джанет вяло.

ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ДЖОН ДЪГЛАС НАЙ-НАКРАЯ ПРОГОВАРЯ

Анн беше запазила слаба надежда, че в края на краищата трябва да се получи нещо. Но не ставаше нищо. Джон Дъглас идваше и извеждаше Джанет на разходка с кола, изпращаше я до дома след молитвените събрания, както правеше от двайсет години и както изглежда, щеше да прави през следващите двайсет. Лятото вървеше към края си. Анн преподаваше в училището, пишеше писма и учеше по малко.

Въпреки това смяташе живота във Вали Роуд за еднообразен. Но имаше един забавен инцидент.

Не беше виждала слабоватия Самуел с коса като кълчица и с ментата от вечерта, когато я беше посетил. Но той се появи в една топла августовска вечер и тържествено се настани на грубо скованата пейка до портата. Носеше обичайните си одежди, състоящи се от панталони с разнообразни кръпки, синя памучна блуза, изтъняла на лактите, и раздърпана сламена шапка. Дъвчеше една сламка и продължаваше да я дъвче, докато гледаше тържествено Анн. Тя остави настрана книгата си с въздишка и взе бродерията си. За разговор със Сам действително не можеше да става и дума.

След дълга тишина Сам проговори внезапно.

— Живея хей там — каза той рязко и размаха сламката си в посока на съседната къща.

— О, така ли? — отвърна Анн учтиво.

— Ами да.

— А сега къде отиваш?

— Ами мислех си да си намеря някоя собствена къща. Има една, дете ми допада, в Милърсвил. Но ако я наема, ще ми трябва жена.

— Предполагам — каза Анн неопределено.

— Ами да.

Пак настъпи дълга тишина. Най-накрая Сам извади сламката от устата си и каза:

— Ще ме вземеш ли?

— К-ка-кво-о! — зяпна Анн.

— Ще ме вземеш ли?

— Да не би да искаш да кажеш: да се омъжа за теб? — запита със слаб глас горката Анн.

— Ами да.

— Аз почти не те познавам — извика Анн възмутено.

— Но ще се запознаеш с мен, след като се оженим — каза Сам.

Анн събра остатъците от достойнството си.

— Никога няма да се омъжа за теб — каза тя високомерно.

— Ще сбъркаш — започна да я увещава Сам. — Аз съм добър работник и имам малко пари в банката.

— Не ми го казвай никога вече. Какво те накара да мислиш така? — каза Анн, като чувството ѝ за хумор започна да надделява над гнева. Беше абсурдна ситуация.

— Ти си хубавко момиче и се движиш много гъвкаво — каза Сам. — Не ща мързелива жена. Помисли си. Все още няма да променям решението си. Трябва да вървя. Трябва да доя кравите.

Анн се смя с цялото си сърце на това предложение, без да чувства никаква болка. Вечерта тя изимитира Сам на Джанет и двете за малко да се пръснат от смях.

Един следобед, когато пребиваването на Анн във Вали Роуд приближаваше към края си, Алек Уорд дойде с каруца до „Крайпътната“ и припряно потърси Джанет.

— Викат ви от къщата на Дъгласови — бързо каза той. — Мисля, че този път старата госпожа Дъглас наистина ще умре, след като се е преструвала, че го прави цели двайсет години.

Джанет изтича да си вземе шапката. Анн попита дали госпожа Дъглас е по-зле от обикновено.

— Не е и наполовина толкова зле — каза Алек тържествено. — Затова мисля, че е сериозно. Друг път тя вика и се мята из къщата. Сега лежи мирно и мълчи. Когато госпожа Дъглас мълчи, можете да се обзаложите, че е много зле.

— Не харесваш ли старата госпожа Дъглас? — любопитства Анн.

— Обичам котките да са си котки. Не обичам котките да са жени — беше загадъчният отговор на Алек.

Джанет се върна у дома по здрач.

— Госпожа Дъглас умря — каза тя уморено. — Умря скоро след като пристигнах там. Проговори ми само веднъж. „Предполагам, сега ще се омъжиш за Джон?“, каза тя. Това ме прободеше в сърцето, Анн. Като си помисля — собствената майка на Джон да смята, че не съм се омъжила за него заради нея! Не можах да кажа нито дума — там имаше и други жени. Бях благодарна, че Джон беше излязъл.

Вечерта след погребението Джанет и Анн седяха на залез на стълбите пред предната врата. Вятърът беше заспал сред боровите масиви, а огнените талази на светкавиците без гръм проблясваха в небето на север. Джанет носеше грозната си черна рокля и беше в най-лошия си вид, носът и очите ѝ бяха зачервени от плач. Разговаряха малко, защото Джанет видимо отблъскваше опитите на Анн да я ободри. Тя просто предпочиташе да страда.

Изведнъж резето на портата изтрака и Джон Дъглас влезе в градината. Той zakрачи право към тях през лехите със здравец. Джанет стана. Анн също.

— Джанет — каза той. — Ще се омъжиш ли за мен?

Думите избухнаха, сякаш бяха жадували да бъдат казани цели двайсет години и сега трябваше да бъдат изречени преди всичко останало.

Лицето на Джанет, зачервено от плач, стана мораво.

— Защо не ме попита досега? — каза тя бавно.

— Не можех. Тя ме накара да обеща, че няма да го правя. Мама ме накара да обеща. Преди деветнайсет години получи страшен пристъп. Помислихме, че няма да оживее след него. Тя ме умоляваше да ѝ обеща да не ти искам ръката, докато е жива. Не исках да обещавам такова нещо, макар всички да мислехме, че не би могла да живее още дълго — докторът ѝ даваше само шест месеца. Но тя ме молеше на колене, болна и страдаща. Трябваше да ѝ обеща.

— Какво имаше против мен майка ти? — извика Джанет.

— Нищо... нищо. Тя просто не искаше там друга жена — която и да е жена — докато беше жива. Тя каза, че ако не ѝ обеща, ще умре на място и аз ще съм убиецът. И така, обещах ѝ. Държеше ме с това

обещание чак досега, макар че аз на свой ред я молих на колене да ме освободи от него.

— Защо не ми каза? — попита Джанет задавено. — Защо просто не ми каза?

— Тя ме накара да обеща, че няма да кажа на никого — отвърна Джон с пресипнал глас. — Накара ме да се закълна над Библията, Джанет. Никога нямаше да го направя, ако можех да предположа, че ще бъде за толкова дълго време. Джанет, никога няма да разбереш какво съм изстрадал през тези деветнайсет години. Зная, че причиних мъка и на теб, но ти ще се омъжиш за мен, нали, Джанет? О, Джанет, нали? Дойдох колкото мога по-бързо, за да ти направя предложение.

В този миг вцепенената Анн дойде на себе си и разбра, че няма работа там. Тя се измъкна и видя Джанет чак на следващата сутрин, когато последната ѝ разказа продължението на историята.

— Тази жестока, неотстъпчива, лъжлива старица! — извика Анн.

— Тихо... тя е мъртва — каза Джанет със страхопочитание. — Ако не беше... Но тя е мъртва. Затова не трябва да говорим лошо за нея. Но най-накрая съм щастлива, Анн.

— Кога ще се ожените?

— Другия месец. Разбира се, сватбата ще бъде много скромна. Хората сигурно ще говорят ужасни неща. Ще кажат, че съм бързала да „хвана“ Джон веднага, щом горката му майка се е отстранила от пътя. Джон поиска да им каже истината, но аз му рекох: „Не, Джон. В края на краищата, тя беше твоя майка и ние ще запазим тайната между нас, няма да хвърляме сянка върху паметта ѝ. Не ме интересува какво казват хората, сега знам истината. Няма никакво значение. Нека погребем всичко с мъртвите“... Убедих го да се съгласи с мен.

— Ти си много по-великодушна, отколкото аз — каза Анн сърдито.

— Ще почувстваш съвсем различно много неща, когато станеш на моята възраст — каза Джанет с разбиране. — Това е едно от нещата, които научаваме, когато остареем: как да прощаваме. По-лесно е да го правим на четирийсет, отколкото на двайсет.

ТРИДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

ЗАПОЧВА ПОСЛЕДНАТА УЧЕБНА ГОДИНА В РЕДМЪНД

— Ето ни пак тук, всичките, чудесно загорели от слънцето и радостни, както силните мъже се готвят за състезание — каза Фил и седна на куфара си с въздишка от удоволствие. — Не е ли прекрасно отново да видиш този мил стар „Дом на Пати“, леля и котките? Ръждивко е изгубил още една част от ухото си?

— Ръждивко ще е най-хубавата котка на света, ако изобщо нямаше уши — заяви Анн.

— Не се ли радваш, че отново ни виждаш, лельо? — попита Фил.

— Я си приберете нещата горе — каза леля Джеймисина, като гледаше хаоса от пътнически сандъци и куфари на четирите смеещи се и бърборещи момичета. — Първо работата, после играта!

— В това поколение нещата са се променили, лельо. Нашето мото е: играй си играта и после зубри!

— Щом ще се омъжваш за свещеник!

— Защо? — проплака Фил. — Защо една съпруга на свещеник да произнася само префърцунени фрази? Аз няма да го правя.

— Съобщи ли новината на семейството си? — попита Присцила, която хранеше котката Сара.

Фил кимна.

— Как го приеха?

— Мама се разбуystва. Но аз стоях твърда като скала — дори аз, Филипа Гордън, която преди никога не можеше да прояви воля. Татко беше по-спокоен. Неговият собствен баща е бил свещеник, затова, както виждате, той има слабост към расото. Заведох Джо в Маунт Холи, след като мама се успокои, и двамата го харесаха. Но мама му правеше заплашителни намеци във всеки разговор относно надеждите й за мен. О, пътят ми през ваканцията не беше осеян с рози, мили момичета. Но аз надделях и имам Джо. Нищо друго няма значение.

— За теб — мрачно отбеляза леля Джеймисина.

— И за Джо — отвърна Фил. — Ти продължаваш да го съжеляваш. Защо, за бога? Мисля, че трябва да му завиждаш. С мен той получава ум, красота и златно сърце.

— Това ми напомня за... — каза Анн и разказа историята на Джон и Джанет.

— А сега ни разкажи за онази романтична сцена, за която ни намекна мъгляво в едно от писмата си — погледна я Фил.

Анн изигра предложението на Самюъл с приповдигнато настроение. Момичетата закрещяха от смях и леля Джеймисина се усмихна.

— Разкажи ни за ухажорите си, лельо — помоли Фил. — Сигурно си ги имала много.

— Те не са в минало време — отвърна леля Джеймисина. — Все още ги имам. В къщи от известно време ме посещават трима стари вдовци, които са ми хвърлили око.

— И какво още, лельо?

— Вървете да разопаковате! — извика леля Джеймисина и размаха към тях Джоузеф, като го сбърка с куката.

След първата седмица момичетата от „Дома на Пати“ здраво залегнаха над учението; беше последната им година в Редмънд и трябваше постоянно да се борят за успешно завършване. Анн се посвети на английския, Присцила се задълбочи в класическите езици, а Филипа се потеше над математиката. Уморяваха се, отчайваха се, нищо не им изглеждаше, че си заслужава борбата за него. Веднъж в подобно настроение Стела отиде в синята стая. Анн седеше на пода в малък кръг светлина, която хвърляше рампата до нея, сред купища измачкани ръкописи.

— Какво правиш, за бога?

— Просто търся някои стари произведения на Клуба за разкази. Исках да се ободря и да се опияня с нещо. Учих, докато всичко започна да се върти пред очите ми. Затова дойдох тук и изрових тези неща от куфара си. Толкова са пропити със сълзи и трагичност, че да се пръснеш от смях.

— И аз съм тъжна и отчаяна — каза Стела и се хвърли на дивана. — Нищо няма смисъл. Дори мислите ми са стари. За всичките съм се

сецала преди. Какъв смисъл има животът, Анн?

— Скъпа, просто умствената умора ни кара да се чувстваме така, също и времето. Такава поройна вечер след изпълнен с тежък труд ден би смазала всеки, освен Марк Твен. Знаеш, че си заслужава да живееш.

— Вярвам, че е така. Но тъкмо сега не мога да го докажа на себе си.

— Само си помисли за всичките велики и благородни души, които са живели и работили на този свят — каза Анн замечтано. — Не си ли заслужава да дойдеш след тях и да наследиш всичката им мъдрост и постижения? Помисли си и за всички велики хора в света днес! Не си ли заслужава да си мислиш, че можем да споделим вдъхновението им? И после, всичките велики личности, които ще дойдат в бъдеще? Не си ли заслужава да поработим за тях и да подготвим пътя им — да направим поне една тяхна стъпка по-лесна?

— Умът ми е съгласен с теб, Анн. Но душата ми остава опечалена и без вдъхновение. В дъждовни вечери винаги съм отпаднала и потисната.

— Дъждът ми харесва. Обичам да лежа в леглото и да слушам как барабани по покрива, как плющи по боровете.

— Обичам, когато си стои на покрива — каза Стела. — Миналото лято прекарах кошмарна нощ в една стара фермерска къща в провинцията. Покривът капеше и дъждът се стичаше направо в леглото ми. В това нямаше нищо поетично. На какво се смееш, Анн?

— На тези истории. Както би казала Фил, те са убийствени! Какви омайно красиви героини имахме, а как ги обличахме! Коприна, сатен, кадифе, бижута, дантели — не носеха нищо друго. Ето една от историите на Джейн Андрюс, която описва героинята си, спяща в красива бяла сатенена нощница, бродирана с перли.

— Продължавай — каза Стела. — Започвам да чувствам, че си заслужава да живееш, докато в света има смях.

— Ето един мой разказ. Героинята ми се забавлява на бал, „обсипана от главата до петите с огромни първокласни диаманти“. Но каква полза имаше тя от красотата и разкошните дрехи? „Пътеките на славата я отведоха до гроба.“ Или ги убиваха, или умираха от разбито сърце. Нямаше спасение за тях.

— Позволи ми да прочета някои от твоите разкази.

— Добре, ето шедьовъра ми. Отбележи какво весело заглавие има — „Моите гробове“. Пролях кофи сълзи, докато го писах, а другите момичета изплакаха каци, докато го четеха. Майката на Джейн Андрюс страшно я сгълча, защото през седмицата трябваше да пере огромно количество носни кърпи. Това е сърцераздирателна история за странстванията на съпруга на методистки свещеник. Направих я методистка, защото трябваше да броди из света. Тя погребваше по едно дете на всяко място, където живееше.

Докато Стела четеше „Моите гробове“ и отбелязваше трагичните пасажии с широки усмивки, Анн откри един ръкопис, написан на парчета опаковъчна хартия. Вълна от смях изпълни сивите ѝ очи, когато си спомни за времето и мястото на създаването му. Това беше скечът, написан в деня, когато пропадна на покрива на къщичката за патици на семейство Коп на „Пътя на торите“.

Анн първо го погледна, после го зачете отначало. А когато Стела излезе от стаята, тя приглади смачкания ръкопис.

— Мисля, че ще мога — каза тя решително.

ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

ПОСЕЩЕНИЕТО НА ГАРДНЪР

— Ето едно писмо с индианска марка за теб, лельо Джимси — каза Фил. — Ето три за Стела, две за Прис и едно великолепно дебело за мен от Джо. Няма нищо за теб, Анн, само един циркуляр.

Никой не забеляза изчервяването на Анн, когато взе тънкото писмо, небрежно подхвърлено ѝ от Фил. Но след няколко минути Фил погледна нагоре и видя една преобразена Анн.

— Скъпа, каква е добрата новина?

— В „Приятел на младежта“ са приели малката пиеска, която им изпратих преди две седмици — каза Анн, като се опитваше да говори така, сякаш беше свикнала да ѝ приемат пиеските с всяко писмо, но не успяваше.

— Анн Шърли! Колко хубаво! Каква беше пиесата? Кога ще я публикуват? Платиха ли ти за нея?

— Да. Изпратиха ми чек за десет долара и редакторът ми пише, че би желал да види още мои работи. Господи, „пожелал“! Това беше една моя стара пиеса, която открих в кутията си. Преписах я и я изпратих. Но никога не съм предполагала, че ще я приемат, защото няма сюжет — каза Анн и си спомни за горчивия опит с „Аврил изкупва вината си“.

— Какво ще правиш с тези десет долара, Анн? Хайде да отидем в града и да се напием — предложи Фил.

— Ще ги прахосам за някой див, безпаметен гуляй — заяви Анн весело. — Във всеки случай, това са чисти пари. Не като чека, който получих за оня разказ за „изпитания бакпулвер“. Похарчих го разумно за дрехи и ги мразех всеки път, когато ги обличах.

— Като си помислиш, имаме истинска авторка в „Дома на Пати“ — каза Присцила.

— Това е голяма отговорност — добави тържествено леля Джеймисина.

— Наистина — съгласи се Присцила също така тържествено. — Авторите са своенравна пасмина. Никога не знаеш кога или как ще избухнат. Анн може да опише нас.

— Исках да кажа, че способността да пишеш за пресата е голяма отговорност — каза леля Джеймисина твърдо. — Надявам се, че Анн осъзнава това.

Очите на Анн светеха през целия ден. Литературните амбиции напълваха и разцъфтяваха в ума ѝ. Опиянението от тях я беше обхванало и на излета, организиран от Джени Купър. Дори гледката на Гилбърт и Кристин, които вървяха точно пред нея и Рой, не можа да угаси блясъка на звездните ѝ надежди. Въпреки това, тя не беше чак толкова отнесена от земните неща, че да не забележи колко тромаво върви Кристин.

„Но сигурно Гилбърт я гледа само в лицето. Като всички мъже“ — помисли си Анн с презрение.

— Ще си бъдеш ли у дома в събота следобед? — попита Рой.

— Да.

— Майка ми и сестрите ми ще те посетят — тихо каза Рой.

Нещо прониза Анн, което би могло да се опише като вълнение, но то съвсем не беше приятно. Тя не беше виждала никого от семейството на Рой. Осъзна значението на това заявление. В него имаше някаква безвъзвратност, която я смрази.

— Ще се радвам да ги видя — каза тя решително.

После се запита дали наистина щеше да се радва. Трябваше да се радва, разбира се. Но нямаше ли да бъде мъчително? Мълвата беше достигнала до ушите на Анн в каква светлина семейство Гарднър разглежда „увлечението“ на сина и брат им. Рой сигурно беше упражнил натиск за това посещение. Анн знаеше, че ще бъде претеглена на везните. От факта, че те се бяха съгласили да я посетят, тя разбра, волно или неволно, че гледаха на нея като на вероятен член на техния клан.

„Ще бъда просто себе си. Няма да се опитвам да направя добро впечатление“, мислеше си Анн надменно. Но се чудеше каква рокля да облече за съботния следобед и дали новият стил на високо вдигната коса ще ѝ подхожда повече, отколкото стария. Излетът беше пълен провал за нея. Вечерта реши да облече кафявата си шифонена рокля в събота, но да остави косата си пусната.

В петък следобед никое от момичетата нямаше часове в Редмънд. Стела използва случая да напише статия за научното дружество сред грозно разхвърляни бележки и ръкописи на пода около нея. Анн, облечена в памучната си блуза и шевиотената пола, с разчорлена коса от вятъра на път за дома, седеше точно в средата на пода и дразнеше котката Сара с пилешка гръдна кост. Топла миризма на сливи изпълваше цялата къща, защото Присцила печеше нещо в кухнята. След малко тя влезе, обвита в огромна престилка, носът ѝ беше изцапан с брашно, за да покаже на леля Джеймисина шоколадовия сладкиш, който бе изстудила току-що.

В този светъл момент прозвуча чукчето на вратата. Никой не обърна внимание, освен Фил, която скочи и отвори вратата, защото очакваше едно момче да ѝ донесе от магазина шапката, която беше купила сутринта. На прага стояха госпожа Гарднър и дъщерите ѝ.

Анн с мъка се изправи на крака, пусна двете възмутени котки и машинално премести костта от дясната в лявата си ръка. Присцила, която би трябвало да прекоси стаята, за да стигне до кухненската врата, се обърка. Панически пхна шоколадовия сладкиш под възглавницата на канапето до камината и избяга горе. Стела започна трескаво да събира ръкописа си. Само леля Джеймисина и Фил останаха спокойни. Благодарение на тях скоро всички бяха настанени удобно, дори Анн. Присцила слезе без престилка и без лекета по себе си. Стела благоприлично се сви в ъгъла, а Фил спасяваше положението с поток от готови неангажиращи фрази.

Госпожа Гарднър беше висока и слаба, красива, превъзходно облечена и сърдечна със сърдечност, която изглеждаше леко пресилена. Елайн Гарднър беше по-младо издание на майка си, без сърдечност. Тя се стараше да бъде любезна, но успяваше да бъде само надменна и снизходителна. Дороти Гарднър беше тънка, весела и голяма палавница. Анн знаеше, че тя е любимата сестра на Рой и хранеше топли чувства към нея. Тя щеше да прилича много на Рой, ако имаше замечтаните му черни очи вместо своите дяволити лешникови. Благодарение на нея и на Фил посещението вървеше много добре, ако не се смята лекото усещане за напрежение във въздуха и двете доста неприятни произшествия. Ръждивко и Джоузеф, останали без контрол, започнаха да играят на гоненица и диво се хвърлиха в обвития в коприна скют на госпожа Гарднър в безумно пренебрежение. Госпожа

Гарднър вдигна лорнета си и се втренчи в грубата им хватка, сякаш никога през живота си не беше виждала котки. А Анн, потискайки леко нервния си смях, се извиняваше, доколкото можеше.

— Вие обичате котки? — каза госпожа Гарднър с интонация на добродушно учудване.

Анн, въпреки привързаността си към Ръждивко, не обичаше котки, но тонът на госпожа Гарднър я подразни. Съвсем не на място тя си припомни, че госпожа Джон Блайт беше толкова запалена по котките, че държеше в къщата си толкова котки, колкото ѝ разрешаваше съпругът ѝ.

— Те са прекрасни животни, нали? — каза тя на инат.

— Никога не съм харесвала котките — каза госпожа Гарднър резервирано.

— Аз ги обичам — каза Дороти. — Те са толкова мили и егоисти. Кучетата са твърде добри и всеотдайни. Карат ме да се чувствам неловко. Но котките са възхитително човечни.

— Тук имате две чудесни стари порцеланови кучета. Може ли да ги видя отблизо? — каза Елайн и прекоси стаята към камината, като по този начин стана неволната причина за второто произшествие.

Тя взе Магог и седна върху възглавницата, под която беше скрит шоколадовият сладкиш на Присцила. Присцила и Анн си размениха агонизиращи погледи, но не можеха да направят нищо. Едрата Елайн продължи да седи на възглавницата и да обсъжда порцелановите кучета, докато стана време да си тръгват.

Дороти се забави за момент, стисна ръката на Анн и прошепна неочаквано:

— Зная, че ти и аз ще станем приятелки. О, Рой ми разказа всичко за теб. Аз съм единствената от семейството, с която разговаря горкото момче — никой не може да има доверие на мама и на Елайн. Сигурно чудесно си прекарвате тук, момичета! Ще ми позволите ли да наминавам и да споделям забавленията ви?

— Идвай, когато пожелаеш — отвърна Анн сърдечно, благодарна, че поне една от сестрите на Рой е мила. Тя никога нямаше да хареса Елайн, това беше сигурно. И Елайн никога нямаше да я хареса, макар че госпожа Гарднър можеше да бъде спечелена. Най-накрая Анн въздъхна с облекчение, когато изпитанието свърши.

— *От всички тъжни думи, устни и написани
най-тъжните са тези: „Би могло!“*

— въздъхна Присцила с трагичен патос, когато вдигна възглавницата. — Сега този сладкиш е буквално сплескан катастрофално, може да се каже. И с възглавницата е същото. Не ми казвайте, че петък не е опак ден.

— Хората, които съобщават, че ще дойдат в събота, не трябва да идват в петък — каза леля Джеймисина.

— Предполагам, че грешката е на Рой — каза Фил. — Това момче не отговаря за думите си, когато общува с Анн. Къде е Анн?

Анн се бе качила горе. Тя почувства странно желание да заплаче. Но си наложи да се разсмее. Ръждивко и Джоузеф се бяха изложили! А Дороти беше симпатяга.

ТРИДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

НАПЪЛНО ЗАВЪРШЕНИ БАКАЛАВРИ

— Ще ми се да бях умряла или да беше утре вечер — въздъхна Фил.

— Ако доживееш, и двете ти желания ще се сбъднат — каза Анн спокойно.

— Лесно ти е да си невъзмутима. На „ти“ си с философията. А аз не съм. И когато си помисля за този ужасен изпит утре, ме втриса. Ако ме скъсат, какво ще каже Джо?

— Няма да те скъсат. Как се справи днес с гръцкия?

— Не знам. Може би съм писала добре, но може и да е толкова лошо, че Омир да се обърне в гроба си. Толкова зубрих и размишлявах над тетрадките, че вече не мога да си създам мнение за нищо. Колко благодарна ще бъде малката Фил, когато свърши цялото това изпитване.

— Изпитване? Никога не съм чувала такава дума.

— Е, нямам ли право и аз да си измисля някоя дума, както другите? — попита Фил.

— Думите не се измислят, те растат — каза Анн.

— Няма значение. Започвам да различавам слаба светлина в бъдещето, където няма да ни мачкат разни изпити. Момичета... разбирате ли, че животът ни в Редмънд е към края си?

— Аз не мога да разбера — каза Анн тъжно. — Сякаш беше вчера, когато Прис и аз бяхме сами в тълпата първокурсници в Редмънд. А сега сме завършващи пред последните изпити.

— „Способни, умни и почтени завършващи“ — цитира Фил. — Смяташ ли, че наистина сме по-умни, отколкото навремето, когато дойдохме в Редмънд?

— Тогава ти не се държеше като разумна — каза строго леля Джеймисина.

— О, лельо Джимси, не бяхме ли добри момичета през тези три зими, докато ти се грижеше за нас като майка? — увещаваше я Фил.

— Вие бяхте четирите най-мили, най-добри, най-симпатични момичета, които някога са учили в колеж — отвърна леля Джеймисина, която никога не разваляше комплименти от криворазбрана икономия. — Но все още нямате достатъчно здрав разум. Разбира се, това не се и очаква от вас. Опитът учи на здрав разум.

— О, да. Мисля, че да, лельо — потвърди Анн.

— Научихме истината за това, което ни каза професор Удли последния път в научното дружество — каза Фил. — „Хуморът е най-пикантната подправка на живота. Смейте се на грешките си, но се учете от тях, надсмивайте се над тревогите си, но събирайте сили от тях, шегувайте се с трудностите, но ги преодолявайте.“ Не си ли заслужава да се научи това, лельо Джимси?

— Да, скъпа. Когато се научите да се смеете на нещата, на които трябва да се смеете, а не да се смеете на неща, на които не трябва, ще притежавате ум и знания.

— Какво получи от учението си в Редмънд, Анн? — промърмори настрана Присцила.

— Мисля — започна бавно Анн, — че наистина съм се научила да гледам с ирония на всяка малка пречка и на всяка голяма пречка като на предвестник на победата. Мисля, че Редмънд ми даде това.

— Ще трябва да се опра на друг цитат от професор Удли, за да изразя какво е направил колежът за мен — каза Присцила. — Спомняте си обръщението му към нас: „В света има толкова много неща за нас, ако имаме очи да ги видим, сърце да ги обикнем, ръце да ги съберем в себе си — толкова много в мъжете и жените, толкова много навсякъде, от което да се възхищаваме и за което да бъдем благодарни“. Мисля, че Редмънд ме научи на това в известна степен.

— Като се съди от думите ви — отбеляза леля Джеймисина, — същността е, че можете да научите — ако имате достатъчно природна съобразителност — за четири години в колежа онова, на което животът би ви научил за двайсет години.

— А хората, които не притежават природна съобразителност, лельо Джимси?

— Хората без природна съобразителност никога не научават нищо — нито в колежа, нито в живота. Дори ако живеят сто години.

— Ще ни обясниш ли какво е съобразителност, лельо Джеймисина? — попита Фил.

— Не, няма, млада девойко. Всеки, който има съобразителност, знае какво е това, а онзи, който я няма, никога не научава.

Напрегнатите дни отминаха и изпитите свършиха. Анн завърши с отличен по английски. Присцила имаше отличен по класическите езици, а Фил по математика. Стела се представи добре по всичко. После дойде годишната церемония.

— След време ще наричам това епоха в живота ми — каза Анн, докато изваждаше теменугите на Рой от кутията и ги гледаше замислено. Имаше намерение да ги носи, но очите ѝ се отклониха към другата кутия на масата. Беше пълна с момини сълзи, свежи и ароматни, като онези, които цъфтяха в двора на Грийн Гейбълс, когато в Авонлий настъпеше месец юни. До кутията лежеше картичката на Гилбърт Блайт.

Анн се зачуди защо Гилбърт ѝ праща цветя за промоцията. През зимата почти не го беше виждала. Той бе идвал в „Дома на Пати“ само една петъчна вечер след коледните празници и те рядко се срещаха на други места. Тя знаеше, че учи много усилено, защото се бореше за отличен и за наградата „Купър“, затова почти не участваше в обществения живот в Редмънд. Самата Анн прекара весело зимата в компании. Често се срещаше със семейство Гарднър. Тя и Дороти станаха много близки. Средите в колежа очакваха обявяването на годеча ѝ с Рой всеки ден. Самата Анн също го очакваше. Въпреки това, тъкмо преди да тръгне от „Дома на Пати“ за промоцията, тя захвърли теменугите на Рой и на тяхно място сложи момините сълзи на Гилбърт. Не можеше да обясни защо го направи. Някак си старите дни в Авонлий, мечтите и приятелствата ѝ изглеждаха много близки в момента, когато постигаше дългогодишните си амбиции. Веднъж тя и Гилбърт си бяха представяли на шега деня, когато щяха да получат шапките и мантиите на завършили факултета по хуманитарни науки. Чудесният ден беше дошъл и теменугите на Рой нямаха място в него. Сякаш само цветята на стария ѝ приятел принадлежаха към сбъдването на отколешните надежди, които той някога беше споделял с нея.

Години наред този ден я беше примамвал и привличал. Но когато той настъпи, единственият жив, траен спомен, който остави у нея, беше не бездиханният момент, когато внушителният ректор на Редмънд ѝ връчи шапка и диплома и я провъзгласи за бакалавър по хуманитарни науки; нито блясъкът в очите на Гилбърт, когато видя момините сълзи, нито уплашеният болезнен поглед на Рой, който ѝ отпрати, докато се разминаваше с нея на подиума. Не бяха нито снизходителните поздравления на Елайн Гарднър, нито горещите, спонтанни благопожелания на Дороти. Беше една странна, неопределена болка, която развали дългоочаквания ден и остави у нея някакъв слаб, но поносим привкус на горчивина.

Завършилите хуманитарни науки студенти организираха бал на дипломанта тази вечер. Когато Анн се обличаше за него, тя захвърли перлите, които носеше обикновено, и извади от куфара си малката кутия, пристигнала в Грийн Гейбълс на Коледа. В нея имаше, подобна на конци, златна верижка с мъничко розово сърце от емайл като висулка. На съпровождащата картичка пишеше: „С най-добрите пожелания от стария ти приятел Гилбърт“. Анн, смеейки се на спомена, предизвикан от емайлраното сърце за фаталния ден, когато Гилбърт я беше нарекъл „морковче“ и напразно се беше опитал да се помири с нея, като ѝ беше дал розово захаросано сърце, беше написала хубава малка благодарствена бележка. Но никога не беше носила бижутото. Тази вечер тя го закачи на бялата си шия с усмивка.

Тя и Фил тръгнаха заедно към Редмънд. Анн вървеше мълчаливо, Фил бърбореше за хиляди неща. Внезапно каза:

— Днес чух, че годежът на Гилбърт Блайт с Кристин Стюарт ще бъде обявен веднага след промоцията. Чувала ли си нещо за това?

— Не — каза Анн.

— Мисля, че е истина — внимателно каза Фил.

Анн не отговори. Усети, че лицето ѝ пламва в тъмнината. Тя пъкна ръката си под яката и хвана златната верижка. С едно енергично завъртане я изтръгна. Анн натика скъсаната верижка в джоба си. Ръцете ѝ трепереха, а очите я засмъдяха.

Тя бе най-веселата от празнуващите тази вечер и без съжаление каза на Гилбърт, че тефтерчето ѝ е запълнено, когато дойде да я покани на танц. По-късно, когато седеше с момичетата пред догарящите въглени в „Дома на Пати“ и когато прогонваха пролетния хлад от

сатенените си кожи, нито една от тях не бърбореше по-игриво от Анн за събитията през изминалия ден.

— Муди Спърджън Макфърсън дойде вечерта, след като бяхте излезли — каза леля Джеймисина, която беше останала да поддържа огъня. — Той не знаеше за бала на дипломантите. Това момче трябва да спи с гумена превръзка на главата си, за да приучва ушите си да не стърчат. Някога имах един обожател, който го правеше и постигна задоволителен резултат. Аз му го предложих и той прие съвета ми, но никога не ми прости.

— Муди Спърджън е много сериозен младеж — прозина се Присцила. — Той се занимава с по-важни неща от ушите си. Ще става свещеник, както знаете.

— Е, надявам се, че Господ няма специални изисквания към човешките уши — каза леля Джеймисина важно и престана да критикува Муди Спърджън. Тя имаше дълбока почит към расото!

ТРИДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

ЛЪЖЛИВО РАЗВИДЕЛЯВАНЕ

— Представете си, след една седмица ще бъда в Авонлий — прекрасна мисъл — каза Анн и се наведе над сандъка, в който опаковаше юрганите на госпожа Рейчъл Линд. — Представете си, след една седмица ще си отида завинаги от „Дома на Пати“ — ужасна мисъл!

— Чудя се дали призракът на смеха ни ще отеква в моминските сънища на госпожица Пати и госпожица Мария — размишляваше Фил.

Госпожица Пати и госпожица Мария се завръщаха у дома, след като бяха обиколили повече от половин земно кълбо.

„Ще се върнем през втората седмица на май“, пишеше госпожица Пати. „Очаквам, че «Домът на Пати» ще ми изглежда доста малък след Залата на кралете в Карнак, но никога не съм обичала да живея в големи къщи. И ще се радвам, че пак съм си у дома. Когато започнеш да пътуваш на стари години, си склонен да прекаляваш, защото знаеш, че не ти остава много време, и това ти става навик. Страхувам се, че Мария никога вече няма да бъде толкова доволна.“

— Ще оставя тук сънищата и мечтите си, за да ги даря на следващите, които ще дойдат — каза Анн, като оглеждаше синята стая тъжно — хубавата си синя стая, където беше прекарала три толкова щастливи години.

— Аз мисля — каза Фил, — че една стая, където човек мечтае, тъгува, весели се и живее, остава неразривно свързана с тези дейности и получава свой собствен облик. Сигурна съм, че ако дойда в тази стая след петдесет години, тя ще ми се обади с „Анн, Анн!“. Колко хубави дни прекарахме тук, скъпа! Какви разговори, шеги и приятни вечеринки с приятели! О, господи! През юни ще се омъжа за Джо и зная, че ще бъда безкрайно щастлива. Но тъкмо сега чувствам, че ми се ще този прекрасен живот в Редмънд да продължава вечно.

— И аз съм достатъчно неразумна тъкмо сега и желая същото — призна Анн. — Каквито и чудесни радости да ни споходят в бъдеще, никога вече няма да имаме същия възхитителен, безгрижен живот, който имахме тук. Той свърши завинаги, Фил.

— Какво ще правиш с Ръждивко? — попита Фил, когато глезеното котенце тихо се промъкна в стаята.

— Ще го взема у дома със себе си, както и Джоузеф и котката Сара — обяви леля Джеймисина.

— Жал ми е да се разделя с Ръждивко — каза Анн със съжаление. — Но няма смисъл да го вземам в Грийн Гейбълс. Предложиха ми директорското място на гимназията в Съмърсайд.

— Ще приемеш ли? — попита Фил.

— Аз... аз още не съм решила.

Фил кимна с разбиране. Естествено, Анн не можеше да прави планове, преди да получи предложение от Рой. Той щеше да го направи скоро — в това нямаше съмнение. Нямаше съмнение също и че Анн ще отговори с „да“, когато ѝ поиска ръката. Самата Анн гледаше на положението на нещата с почти ненарушимо задоволство. Тя беше дълбоко влюбена в Рой. Макар че наистина не беше това, което си беше представляла за любовта. Но Рой беше мило момче и те щяха да бъдат щастливи заедно, дори някое неопределено увлечение да липсваше в живота им. Когато вечерта дойде Рой и покани Анн на разходка в парка, всички в „Дома на Пати“ знаеха какво е дошъл да каже. И всички знаеха или мислеха, че знаят, какъв ще бъде отговорът на Анн.

— Анн е момиче с голям късмет — каза леля Джеймисина.

— Предполагам — каза Стела и сви рамене. — Рой е добро момче и това е всичко. Но всъщност в него няма нищо.

— Звучи като забележка от ревност, Стела Мейнард!

— Така звучи, но не ревнувам — каза спокойно Стела. — Обичам Анн и харесвам Рой. Всички казват, че си подходат прекрасно, и дори госпожа Гарднър сега я смята за очарователна. Всичко звучи така, сякаш е било уредено в небесата, но имам някои съмнения.

Рой помоли Анн да се омъжи за него в малкия павилион на брега, където бяха разговаряли в дъждовния ден на първата си среща. Анн смяташе за много романтично, че той беше избрал това място. И

предложението му беше направено с красиви думи, сякаш го беше преписал отнякъде, както беше направил един от обожателите на Руби Гилис — от книгата „Как да се държим при ухажване и женитба“. Въздействието бе безпогрешно и толкова искрено. Нямаше съмнение, че Рой казва истината. Нито една фалшива нотка не наруши симфонията. Анн почувства, че би трябвало да бъде разтърсена от главата до петите. Но не беше. Беше страшно студена. Когато Рой спря, за да изчака отговора ѝ, тя отвори уста, за да изрече съдбоносното „да“.

Но усети, че трепери, сякаш се отдръпва от пропаст. За нея настъпи един от онези моменти, в които осъзна повече, отколкото я бяха научили изминалите години — като ослепителна светкавица. Тя издърпа ръката си от ръката на Рой.

— Не мога да се омъжа за теб! Не мога! Не мога! — изкрещя тя диво.

Рой пребледня. И погледна глупаво. Беше се чувствал много сигурен.

— Какво искаш да кажеш? — заекна.

— Искам да кажа, че няма да се омъжа за теб — повтори Анн отчаяно. — Мислех, че мога, но сега не мога.

— Защо не можеш? — попита Рой по-спокойно.

— Защото... не те обичам достатъчно.

Една аленочервена резка се появи на лицето на Рой.

— Значи през тези две години просто си се забавлявала? — каза той бавно.

— Не, не, не — задъха се Анн. О, как можеше да обясни? Тя не можеше да обясни. Има неща, които не могат да се обяснят. — Мислех, че те обичам — наистина мислех — но сега знам, че не те обичам.

— Ти ми съсипа живота — каза Рой.

— Прости ми — умоляваше тя с горящи бузи и насълзени очи.

Рой се извърна и стоя няколко минути, загледан в морето. После се върна при Анн, пак много бледен.

— Не можеш ли да ми дадеш надежда? — попита.

Анн безмълвно поклати глава.

— Тогава сбогом — каза Рой. — Не мога да разбера. Не мога да повярвам, че не си жената, която вярвах, че си. Няма смисъл от

обвинения. Ти си единствената жена, която някога бих могъл да обичам. Благодаря ти за приятелството. Сбогом, Анн.

— Сбогом.

Когато Рой си отиде, тя дълго седя в павилиона и гледа как бялата мъгла без остатък и безмилостно пълзи нагоре по брега. Беше нейният час на унижение, самопрезрение и срам. Тези вълни преминаха през нея. Но все пак, под всичко това се криеше странното чувство на възвърната свобода.

Тя се промъкна в „Дома на Пати“ в мрака и избяга в стаята си. Но Фил седеше там на прозореца.

— Почакай — каза Анн, като се изчерви в очакване на сцена. — Почакай, докато чуеш какво имам да ти кажа. Фил, Рой ме помоли да се омъжа за него. Аз му отказах.

— Ти... ти си му отказала? — каза Фил неразбиращо.

— Да.

— Анн Шърли, ти с ума ли си?

— Така мисля — каза Анн уморено. — О, Фил, не ми се карай. Ти не разбираш.

— Наистина не разбирам. Ти окуражаваше Рой Гарднър по всевъзможни начини в продължение на две години. А сега ми казваш, че си му отказала. Тогава ти флиртуваше с него по скандален начин. Анн, не бих повярвала, че си способна на такова нещо.

— Не флиртувах с него. Искрено вярвах, че го обичам до последния момент. И после... добре, просто разбрах, че никога не бих могла да се омъжа за него.

— Предполагам — каза Фил свирепо, — че си възнамерявала да се омъжиш заради парите му, а после по-добрата ти половина е надделяла и те е възпряла.

— Не. Никога не съм мислила за парите му. О, не мога да го обясня на теб по-добре, отколкото на него.

— Добре, но мисля, че ти се отнесе с Рой по възмутителен начин — каза Фил раздразнено. — Той е красив, умен, богат и добър. Какво повече искаш?

— Искам някого, който да принадлежи към живота ми. Той не принадлежи. Отначало бях замаяна от хубавия му външен вид и от способността му да прави романтични комплименти. По-късно си помислих, че съм влюбена, защото той беше моят черноок идеал.

— Аз съм достатъчно лоша, понеже не знам какво искам, но ти си още по-лоша — каза Фил.

— Аз знам какво искам — възрази Анн. — Бедата е, че решенията ми се променят и съм принудена да разглеждам всичко отново.

— Предполагам, няма смисъл да ти казвам каквото и да било.

— Няма нужда, Фил. Аз съм в калта. Това развали всичко досега. Никога няма да мога да мисля за времето в Редмънд, без да си спомням за унижението от тази вечер. Рой ме презира — и ти ме презираш — и аз се презирам.

— Бедничката — каза Фил по-меко. — Ела и ми позволи да те утеша. Нямам право да те съдя. Щях да се омъжа за Алек или за Алонзо, ако не бях срещнала Джо. О, Анн, нещата в истинския живот са толкова объркани. Те не са подрязани и подкастрирани, както в романите.

— Надявам се никой повече да не ме моли да се омъжа за него, докато съм жива — изхълца Анн, от все сърце вярваща, че наистина го мисли.

ТРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

УРЕЖДАНЕ НА СВАТБИ

Анн усещаше, че животът възприема неблагоприятна посока през първите няколко седмици след завръщането ѝ в Грийн Гейбълс. Липсваше ѝ веселата компания от „Дома на Пати“. През последната зима беше имала прекрасни сънища, а сега те лежах в прахта около нея. В сегашното си състояние на отвращение от себе си тя не можеше веднага да започне пак да сънува. И откри, че самотата в мечти е прекрасна, докато самотата без тях бе непривлекателна.

Тя не беше виждала повече Рой след мъчителната им раздяла в павилиона на парка. Но Дороти дойде да я види, преди да напусне Кингспорт.

— Ужасно съжалявам, че няма да се омъжиш за Рой — каза тя. — Искан да ми станеш сестра. Но ти си напълно права. Той щеше да те отегчи до смърт. Обичам го, той е мило добро момче, но е много скучен. Изглежда интересен, но не е.

— Това няма да развали приятелството ни, нали, Дороти? — попита Анн тъжно.

— Не, разбира се. Ти си твърде ценна, за да те загубя. Ако не можеш да ми бъдеш сестра, искам да те запазя като приятелка. И не се измъчвай заради Рой. Тъкмо сега той се чувства ужасно — принудена съм да слушам излиянията му всеки ден, но ще го преодолее. Винаги успява.

— Винаги ли? — каза Анн с леко променен глас. — Значи и преди „го е преодолявал“?

— Да, скъпа — каза Дороти искрено. — Два пъти. Той беснееше пред мен по същия начин предните два пъти. Не че другите направо му бяха отказали — те просто обявиха годеща си с някой друг. Разбира се, когато те срещна, той ми се закле, че никога преди не е обичал истински, че предишните истории били просто момчешки фантазии. Но не мисля, че трябва да се безпокоиш.

Анн реши да не се безпокои. Чувствата ѝ бяха смесица от облекчение и презрение. Рой наистина ѝ бе казал, че тя е единствената, която някога е обичал. Без съмнение, вярваше в това. Но беше утешение да чувства, че не е съсипала живота му по никакъв начин. Имаше и други богини и Рой, според Дороти, щеше да почита друга пред друг олтар. Въпреки това, животът беше лишен от още няколко илюзии и Анн започна да си мисли с печал, че той изглежда доста пуст.

Тя слезе от фронтоната над входа вечерта на завръщането си с тъжно лице.

— Какво се е случило с предишната Снежна кралица, Марила?

— Знаех си, че ще се чувстваш зле — каза Марила. — И с мен беше така. Това дърво растеше тук още откакто бях малко момиче. То падна по време на силната буря през март. Цялото беше изгнило отвътре.

— Толкова ще ми липсва — тъгуваше Анн. — Стаята над входа вече не изглежда същата без нея. Никога няма да поглеждам през прозореца без чувство на загуба. И никога преди не съм се завръщала в Грийн Гейбълс, без да е тук Дайана, за да ме посрещне.

— Сега Дайана има да си мисли за нещо друго — каза многозначително госпожа Линд.

— Разкажете ми новините от Авонлий — каза Анн и седна на стълбите пред входа, където вечерната слънчева светлина падна върху косата ѝ като златен дъжд.

— Няма много други новини, освен онези, за които ти писахме — каза госпожа Линд. — Сигурно не знаеш, че Саймън Флетчър си счупи крака миналата седмица. Майка му имаше навика да става по време на молитвено събрание, да казва всички пакости на децата си и да иска да се молим за тях. Разбира се, това ги вбесяваше и те ставаха все по-лоши и по-лоши.

— Не си казала на Анн новината за Джейн — напомни Марила.

— О, Джейн — намръщи се госпожа Линд. — Джейн Андрюс се завърна от Запада миналата седмица. Ще се омъжва за милионер от Уинипег. Можеш да бъдеш сигурна, че госпожа Хармън, без да губи време, ми го разказа надълго и нашироко.

— Милата стара Джейн, толкова се радвам — каза Анн сърдечно. — Тя заслужава хубав живот.

— О, не казвам нищо против Джейн. Тя е доста добро момиче. Но не принадлежи към класата на милионерите и ще откриеш, че този мъж няма с какво друго да бъде препоръчан, освен с парите си, ето какво. Госпожа Хармън казва, че той е англичанин, който е спечелил парите си в мините, но аз смятам, че ще се окаже янки. Сигурно има пари, защото обсипа Джейн с бижута. Годешният ѝ пръстен е букет от диаманти, толкова големи, че изглеждат като лейкопласт върху дебелия лапа на Джейн.

Госпожа Линд не можа да прикрие лекото огорчение в тона си. Ето я Джейн Андрюс, тази посредствена малка зубрачка, сгодена за милионер, докато Анн, както изглежда, още не беше получила предложение от никого, богат или беден. А госпожа Хармън Андрюс се хвалеше непоносимо.

— Какво е правил Гилбърт Блайт в колежа? — попита Марила. — Видях го, когато се върна у дома миналата седмица, беше толкова блед и слаб, че едва го познах.

— Миналата зима той учи много — каза Анн. — Знаете, че завърши с отличен по класическите езици и взе наградата „Купър“. Не е взимана от никого през последните пет години! Затова мисля, че сега е доста изтощен. Всички сме малко уморени.

— Както и да е. Ти си бакалавър по хуманитарни науки, а Джейн Андрюс не е и никога няма да бъде — каза госпожа Линд с мрачно задоволство.

След няколко вечери Анн отиде да види Джейн, но тя беше в Шарлоттаун — „да си подготви тоалетите“ — госпожа Хармън информира гордо Анн. — Разбира се, при създадите се обстоятелства, шивачка от Авонлий не би била подходяща за Джейн.

— Чух нещо много хубаво за Джейн — каза Анн.

— Да, Джейн се справи доста добре, макар че не е бакалавър — каза госпожа Хармън с леко отмятане на главата. — Господин Инглис струва милиони и те ще ходят в Европа на сватбено пътешествие. Когато се върнат, ще живеят в съвършен дом от мрамор в Уинипег. Джейн има само една грижа — тя готви толкова хубаво, но съпругът ѝ няма да ѝ позволи да готви. Той е толкова богат, че си е наел готвач.

Ще имат готвач, две слугини, кочияш и момче за всичко. А с теб какво става, Анн? Не чувам, че ще се омъжваш след учението в колежа.

— О — засмя се Анн. — Ще остана стара мома. Наистина не мога да намеря никого, който да ми подхожда.

Беше доста неприятно от нейна страна. Тя съзнателно искаше да напомни на госпожа Андрюс, че ако остане стара мома, това ще бъде не защото не е имала поне един шанс за женитба. Но госпожа Хармън бързо ѝ отмъсти.

— Прекалено придирчивите момичета обикновено остават сами, забелязала съм. И какво чувам — Гилбърт Блайт е сгоден за госпожица Стюарт? Чарли Слоун ми казва, че тя е съвършено красива. Истина ли е?

— Не зная дали е истина, че е сгоден за госпожица Стюарт — отвърна Анн със спартанско самообладание. — Но е истина, че тя е много хубава.

— Някога си мислех, че ти и Гилбърт ще се съберете — каза госпожа Хармън. — Ако не внимаваш, всички твои обожатели ще ти се изплъзнат от ръцете.

Анн реши да не продължава дуела си с госпожа Хармън. Човек не може да парира противник, който излиза срещу рапирата с бойна секира.

— Щом Джейн я няма — каза тя и се изправи надменно — не мисля, че мога да остана! Ще намина, когато се прибере.

— Ела — каза госпожа Хармън лигаво. — Джейн ни най-малко не се е възгордяла. Тя смята да дружи със старите си приятели, както досега. Тя наистина ще се радва да те види.

Милионерът на Джейн пристигна през последната седмица на май и я отведе сред блясък и великолепие. Госпожа Линд получи подличкото удовлетворение от откритието, че господин Инглис беше на четиридесет години, нисък, слаб и побелял. Госпожа Линд не му спести недостатъците, можете да бъдете сигурни.

— Ще му е необходимо цялото злато, за да се украси сухар като него, ето какво — каза госпожа Рейчъл тържествено.

— Той изглежда мил и добродушен — каза Анн учтиво, — и съм сигурна, че Джейн означава за него целия свят.

— Хъм! — просъска госпожа Рейчъл.

Фил Гордън се омъжи през следващата седмица и Анн замина за Болинбрук, за да ѝ бъде шаферка. Фил беше изискана красива булка и преподобният Джо сияеше от щастие.

— Отиваме на разходка за влюбени из евангелската земя — каза Фил. — После ще се установим на улица „Патерсън“. Мама смята, че е ужасна. Тя мисли, че Джо би могъл да вземе църква поне на някое свястно място. Но дивите покрайнини на „Патерсън“ ще разцъфтяват като рози за мен, ако Джо е там. О, Анн, толкова съм щастлива, че чак ме боли сърцето.

Анн винаги се радваше на щастието на приятелите си, но понякога е малко самотно да си обграден отвсякъде с щастие, което не е твое собствено. А беше точно така, когато Анн се завърна в Авонлий. Този път Дайана се къпеше във великолепието на славата, която идва при жената, когато сложат до нея първородното ѝ дете. Анн гледеше белокожата млада майка с някакво благоговение, което никога преди не бе изпитвала към Дайана. Можеше ли тази бледа жена с опиянени очи да е малката Дайана с черните къдрици и розовите бузи, с която беше играла през завинаги отминалите училищни дни? Това я караше да изпитва странно чувство на опустошеност — сякаш самата тя някак си принадлежеше само на отминалите години и нямаше какво да прави в настоящето.

— Не е ли съвършен красавец? — каза Дайана гордо.

Малкото дебело човече смешно приличаше на Фред — също толкова закръглено, също толкова червено. Анн не можеше да каже с чиста съвест, че го смята за красиво, но искрено заяви, че е сладък, само за целувки и изобщо възхитителен.

— Преди да се роди, исках момиче, за да мога да го нарека Анн — каза Дайана. — Но сега, когато този малък Фред е тук, не бих го сменила и с милион момичета. Той не би могъл да е нищо друго, освен собственото си скъпоценно „аз“.

— Всяко малко бебе е най-сладкото и най-хубавото — каза весело госпожа Алън. — Ако беше дошла малка Анн, щеше да чувстваш същото и за нея.

Госпожа Алън беше дошла в Авонлий за пръв път, откакто го беше напуснала. Тя беше така жизнерадостна, мила и изпълнена със симпатия, както винаги. Старите ѝ приятелки я бяха приветствали

възторжено. Съпругата на сегашния пастор беше достойна жена, но не точно сродна душа.

— Нямам търпение да порасне достатъчно, за да започне да говори — въздъхна Дайана. — Копнея да го чуя как казва „мамо“. И съм решила първият му спомен за мен да бъде хубав. Първият ми спомен за майка ми е, че ме пляска за някоя моя пакост. Сигурно съм заслужавала, а мама винаги е била много добра и аз я обичам от сърце. Но бих желала първият ми спомен за нея да беше по-хубав.

— Аз си спомням само едно нещо за моята майка и това е най-хубавият ми спомен — каза госпожа Алън. — Бях на пет години и един ден ми разрешиха да отида на училище заедно с по-големите си сестри. Когато излязохме след часовете, двете ми сестри тръгнаха към къщи с две различни групи, като всяка от тях мислела, че съм с другата. А аз бях избягала с едно малко момиченце, с което си бях играла през междучасията. Отидохме у тях, те живееха близо до училището, и започнахме да правим кюфтета от кал. Чудесно се забавлявахме, когато по-голямата ми сестра пристигна, останала без дъх и ядосана.

„Лошо момиче“ — извика тя, сграбчи ме за ръката, аз се дърпах, а тя ме повлече след себе си. — „Веднага тръгвай към дома. О, ще си изпатиш! Мама е страшно сърдита. Хубавичко ще те напердаши.“

Никога не ме бяха били. Бедното ми малко сърце беше изпълнено с ужасен страх. Никога през живота си не съм се чувствала толкова нещастна, колкото тогава по пътя към дома. Когато се прибрахме, сестра ми ме дръпна в кухнята, където седеше мама пред огъня в мрака. Нещастните ми мънички крака трепереха. А мама — мама само ме взе в ръцете си, без да ми каже нито една укорителна или остра дума, и ме целуна, притисна ме до сърцето си. „Толкова ме беше страх, че си се загубила, мила“, каза тя нежно. Виждах пламтящата обич в очите ѝ, като ме гледаше. Много скоро след това тя умря. Това е единственият ми спомен за нея. Нали е красив?

Анн се почувства по-самотна от всякога, докато вървеше към къщи по Брезовата пътека и Върбовия склон. Тя не беше минавала по този път от много луни. Беше тъмновиолетова вечер. Въздухът бе натезжал от аромата на цветята, беше почти непоносимо тежък. Преситените чувства преливаха като от препълнена чаша. Брезите по пътя бяха израснали от малките фиданки в големи дървета. Всичко се

беше променило. Анн усещаше, че ще се радва, когато свърши лятото и когато отново щеше да работи. Може би тогава животът нямаше да ѝ се струва толкова празен.

*Опитах света — не се издържа повече
цветът на романтиката, който носеше.*

— въздъхна Анн и веднага се успокои.

ЧЕТИРИДЕСЕТА ГЛАВА

АПОКАЛИПСИС

(КНИГА НА ОТКРОВЕНИЕТО)

Семейство Ирвинг се върна в Дома на ехото за лятото. Анн прекара там три щастливи седмици през юли. Мис Лавендар не се беше променила, сега Шарлота Четвърта беше пораснала млада дама, но все още искрено обожаваше Анн.

— Каквото и да си говорим, госпожице Шърли, мадам, не съм виждала в Бостън равна на вас — каза тя откровено.

И Пол беше вече почти голямо момче. Беше на шестнайсет години, кестенявите му къдрици бяха отстъпили на ниско пригладени кафяви вълни и той се интересуваше повече от футбола, отколкото от приказките. Но връзката между него и старата му учителка все още беше здрава. Само сродните души не се променят с течение на годините.

Беше влажна, сурова, студена юлска вечер, когато Анн се завърна в Грийн Гейбълс. Една от свирепите летни бури, които понякога бушуваха над залива, сега опустошаваше морето. Щом Анн влезе в къщата, първите дъждовни капки заплюяха по черчеветата.

— Пол ли те доведе у дома? — попита Марила. — Защо не го накара да остане да преспи тук? Ще бъде ужасна нощ.

— Ще стигне до Дома на ехото преди дъждът да се усили, мисля. Както и да е, той искаше да се прибере тази вечер. Гостуването ми мина чудесно, но се радвам, че пак ви виждам, скъпи хора. „Изток или запад, най-хубаво е у дома“. Дейви, растеш ли напоследък?

— Пораснал съм с цял инч, откакто замина — гордо каза Дейви. — Сега съм висок колкото Милти Болтър. Ще престане да грачи, че е по-висок от мен. Кажи, Анн, знаеш ли, че онзи Гилбърт Блайт умира?

Анн застина безмълвна и неподвижна и погледна Дейви. Лицето ѝ беше толкова пребледняло, че Марила помисли, че ще припадне.

— Дейви, дръж си езика — каза госпожа Рейчъл сърдито. — Анн, не гледай така, не гледай така! Не искахме да ти го казваме изведнъж.

— И... истина ли е? — попита Анн с променен глас.

— Гилбърт е много болен — каза госпожа Линд мрачно. — Хвана тифусна треска, точно след като ти тръгна за Дома на ехото. Не чу ли за това?

— Не — отвърна Анн с непознат глас.

— Още от самото начало случаят му беше много тежък. Докторът каза, че той е съсипан. Взели са обучена сестра и са направили всичко възможно. Не гледай така, Анн. Докато има живот, има надежда.

— Господин Харисън беше тук тази вечер и каза, че нямат надежда за него — повтори Дейви.

Марила, която изглеждаше стара, изтощена и уморена, стана и мрачно изведе Дейви от кухнята.

— О, не гледай така, скъпа — каза госпожа Рейчъл и прегърна с нежните си стари ръце бледното момиче. — Не съм изгубила надежда, наистина не съм. Той има физиката на семейство Блайт в своя полза, ето какво.

Анн внимателно отмести от себе си ръцете на госпожа Линд и като сляпа прекоси кухнята, мина през хола и се качи горе в старата си стая. На прозореца коленичи и се загледа навън с невиждащ поглед. Беше много тъмно. Дъждът удряше треперещите поля. Омагьосаната гора се огласяше от стенанията на огромни дървета, извивани от урагана, а въздухът пулсираше от оглушителния сблъсък на талазите в далечния бряг. А Гилбърт умираше!

Има Апокалипсис в живота на всеки, както е в Библията. Анн прочете своята книга през тази мъчителна нощ, докато бдеше в агония през часовете на буря и мрак. Тя обичаше Гилбърт — винаги го беше обичала! Сега го знаеше. Тя знаеше, че не може повече да го изхвърля от живота си без болка, по-скоро би отрязала дясната си ръка и би хвърлила нея. Но знанието беше дошло твърде късно, твърде късно дори за горчивата утеха да бъде с него за последен път. Ако не беше толкова сляпа, толкова глупава, сега щеше да има правото да отиде при него. Но той никога нямаше да узнае, че го е обичала. Щеше да напусне живота с мисълта, че не я е грижа за него. О, какви черни

години на пустота я чакаха! Тя не можеше да ги преживее — не можеше! Тя се сви долу до прозореца и си пожела, за пръв път през веселия си млад живот, също да умре. Ако Гилбърт си отидеше, без да отрони нито дума или знак, или послание, тя не можеше да живее. Нищо нямаше стойност без него. Тя му принадлежеше и той ѝ принадлежеше. В часа на върховна агония тя не се съмняваше в това. Той не обичаше Кристин Стюарт, никога не беше обичал Кристин Стюарт. О, каква глупачка беше Анн, за да не разбере какво я свързва с Гилбърт и да мисли, че поласканото самолюбие, което беше почувствала с Рой Гарднър, е любов. И сега трябваше да плати за безразсъдството си като за престъпление.

Госпожа Линд и Марила се промъкнаха до вратата на Анн, преди да си легнат, поклатиха глави със съмнение от тишината и си отидоха. Бурята бушува цяла нощ, но когато се зазори, тя свърши. Анн видя ивица светлина по края на мрака. Скоро билата на източните хълмове се обагриха в огненочервено. Облаците отплуваха настрани. Меките бели маси блестяха на хоризонта, сини и сребърни. Над света падна безмълвието.

Анн стана и слезе долу. Свежият дъждовен вятър духна в бледото ѝ лице, когато излезе на двора, и изсуши горещите ѝ очи. От пътя се чу весело тананикане. След миг се появи Пасифик Буоте.

Силите на Анн изведнъж я напуснаха. Ако не се беше хванала за един нисък върбов клон, щеше да падне. Пасифик беше ратай на Джордж Флетчър, а Джордж Флетчър живееше до семейство Блайт. Госпожа Флетчър беше лелята на Гилбърт. Пасифик щеше да знае, ако... ако... Пасифик щеше да знае това, което трябваше да се знае.

Пасифик вървеше уверено по червената алея и си подсвиркваше. Той не забеляза Анн. Тя направи три напразни опита, преди треперещите ѝ устни да извикат: „Пасифик!“.

Пасифик се обърна с усмивка и с весел поздрав „добро утро!“.

— Пасифик — каза Анн със слаб глас. — Тази сутрин от Джордж Флетчър ли идваш?

— Да — отвърна дружелюбно. — Снощи ми казаха, че тате е болен. Имаше такава буря, че не можах да тръгна, така че излязох рано тази сутрин. Ще мина през гората за по-пряко.

— Чу ли как е тази сутрин Гилбърт Блайт?

Отчаянието на Анн я накара да зададе този въпрос. Дори най-лошото би било по-поносимо, отколкото тази кошмарна неизвестност.

— По-добре е — каза Пасифик. — През нощта се обърна. Докторът казва, че скоро ще оздравее. Макар че за малко да го изпуснат! Туй момче направо се уби в колежа. Трябва да вървя. Старият няма да има търпение да ме види.

Пасифик закрачи напред и продължи да си подсвирква. Анн гледаше след него с очи, в които радостта изместваше болезненото страдание от нощта. Той бе много слаб, много окъсан, много простоват младеж. Но ѝ се видя красив като онези, които пренасяха добрите вести през планините. Докато беше жива, Анн никога нямаше да погледне мургавото, кръгло лице с черни очи на Пасифик, без да си спомни с топлина в сърцето за момента, когато той я беше въздигнал до висините на радостта.

Дълго след като веселото подсвиркване на Пасифик беше заглъхнало, Анн стоя под върбите и вкува острата сладост на живота, огромният страх беше премахнат от него. Сутринта беше чаша, пълна с мъгла и вълшебство. В ъгъла до нея имаше пищна изненада от нови цъфнали рози, покрити с кристална роса. Трелите на птичите песни на голямото дърво над нея изглеждаха в пълно съзвучие с настроението ѝ. Едно изречение от една много стара, много истинска, много прекрасна Книга се появи на устните ѝ:

*Плачът може да продължи цяла нощ,
но на сутринта идва радост.*

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

ЛЮБОВТА ИЗПЪЛВА ЧАШАТА НА ВРЕМЕТО

— Дойдох да те поканя на една от някогашните ни разходки през септемврийските гори и „през хълмовете, където растат билките“, днес следобед — каза Гилбърт, появил се внезапно на портата иззад ъгъла. — Може да посетим и градината на Естър Грей.

Анн седеше на каменното стъпало, а skutът ѝ беше пълен с някаква светла, тънка, зелена маса. Тя погледна нагоре с недоумение.

— Бих искала да дойда — каза тя бавно, — но наистина не мога, Гилбърт. Тази вечер ще ходя на сватбата на Алис Пенхалоу. Трябва да направя нещо с тази рокля, а когато свърша, ще трябва да се обличам. Съжалявам. С радост бих дошла.

— Добре, тогава можеш ли да дойдеш утре следобед? — попита Гилбърт, очевидно не много разочарован.

— Да, мисля.

— В такъв случай ще побързам веднага да се върна у дома и да свърша нещо, което иначе би трябвало да направя утре. Значи Алис Пенхалоу ще се омъжва тази вечер. Три сватби, в които участваш за едно лято, Анн — на Фил, на Алис и на Джейн. Никога няма да простя на Джейн, че не ме покани на сватбата си.

— Не я обвинявай; помисли за огромния брой роднини на семейство Андрюс, къщата едва ги побираше. Аз бях поканена само от учтивост, понеже съм най-старата ѝ приятелка.

— Истина ли е, че по себе си имала толкова много диаманти, та не се разбирало къде свършват те и къде започва Джейн.

Анн се засмя.

— Наистина имаше страшно много диаманти. Сред всичките тези диаманти, бял сатен, тюл, дантели, рози, портокалови цветчета самата малка Джейн почти не се виждаше. Но тя беше много щастлива.

— Тази ли рокля ще носиш вечерта? — попита Гилбърт.

— Да. Не е ли хубава? А в косата си ще сложа бели звезди. Това лято омагьосаната гора е пълна с тях.

Изведнъж Гилбърт си представи Анн нагиздена в къдравата зелена рокля, с момински подаващите се от нея ръце и шия, а белите звезди блестяха в къдриците на рубинената ѝ коса. Видението го накара да затаи дъх. Но той се обърна непринудено.

— Добре, ще намина утре. Пожелавам ти да прекараш добре тази вечер.

Анн го гледаше как се отдалечава и въздъхна. Гилбърт беше любезен, много любезен, твърде любезен. След като оздравя, той често идваше в Грийн Гейбълс и нещо от старото им приятелство се беше завърнало. Но за Анн това вече не беше достатъчно. Разцъфтяването на любовта правеше цвета на приятелството блед и без аромат. Анн пак беше започнала да се съмнява, че Гилбърт изпитва към нея нещо повече от приятелски чувства. В обикновената светлина на обикновения ден жизнерадостната ѝ увереност от онази опияняваща сутрин беше помръкнала. Преследваше я ужасният страх, че грешката ѝ никога не може да бъде поправена. Беше твърде възможно в края на краищата Гилбърт да обича Кристин. Може би той беше дори сгоден за нея. Анн се опитваше да изхвърли от сърцето си всичките безпокойства и да се примири с бъдеще, в което работата и амбициите трябваше да заменят любовта. Тя можеше да работи добре, ако не най-съвършено, като учителка. Успехът на малките ѝ пиески започваше да ѝ отваря вратите на някои литературни светилища, добро предсказание за разцъфващите ѝ литературни мечти. Но... но... Анн вдигна зелената си рокля и отново въздъхна.

Когато Гилбърт дойде следобед на другия ден, той завари Анн да го чака, свежа като зората и красива като звезда, след празненството от предната вечер. Тя беше облечена в зелена рокля — не онази, която беше облякла за сватбата, а старата, за която Гилбърт ѝ беше казал на един прием в Редмънд, че харесва особено много. Беше точно отсянката на зелено, която подчертаваше багрите на косата ѝ, звездното сиво на очите ѝ и нежната ѝ като перуника кожа. Като я гледаше отстрани, докато вървяха по сенчестата горска пътека, Гилбърт си мислеше, че тя никога не бе изглеждала толкова хубава. Анн, поглеждайки от време на време Гилбърт отстрани, си мислеше

колко по-стар изглежда откакто боледува. Сякаш беше оставил момчето зад себе си завинаги.

Денят беше хубав и пътят беше хубав. Анн почти съжаляваше, когато стигнаха до градината на Естър Грей и седнаха на старата пейка. Но и там беше красиво — толкова красиво, колкото в онзи далечен ден на златния пикник, когато Дайана, Джейн, Присцила и тя бяха открили мястото. Тогава беше красиво с нарцисите и теменугите си. Сега златникът беше запалил вълшебните си свещи в ъглите на градината, а богородичките я оцветяваха със сини точки. Ромонът на потока долиташе през гората от долината на брезите с цялото си старо очарование. Мекият въздух беше изпълнен с шума на морето. Долу бяха нивите, оградени със сребристосиви огради, със слънцата на много лета и с дълги хълмове, покрити със сенките на есенните облаци, а старите мечти се завръщаха, носени от западния вятър.

— Мисля — каза тихо Анн, — че „земята, където мечтите стават истина“, е в синята омара, хей там, над онази малка долина.

— Имаш ли несбъднати мечти, Анн? — попита Гилбърт.

Нещо в тона му — нещо, което не беше чувала от онази злополучна вечер в градината на „Дома на Пати“ — накара сърцето на Анн да забие неудържимо. Но тя отговори безгрижно:

— Разбира се. Всички имат. Нямахме да е добре за нас да се сбъдват всичките ни мечти. Щяхме да сме като мъртви, ако не ни беше останало нищо, за което да мечтаем. Какъв чуден аромат извлича от перуниките и папратите това ниско залязващо слънце. Искане ми се да можехме да видим мириса им, не само да го подушим. Сигурна съм, че той е много красив.

Гилбърт не се остави да бъде отклонен по този начин.

— Имам една мечта — каза бавно той. — Продължавам да мечтая за това, макар че често ми се е струвало, че никога няма да се осъществи. Мечтая за дом с огнище, с котка и куче, със стъпките на приятелите — и с теб!

Анн понечи да отговори, но не можа да намери думи. Щастиято я заливаше като вълна. Почти я уплаши.

— Зададох ти един въпрос преди две години, Анн. Ако ти го задам пак днес, ще ми дадеш ли друг отговор?

Анн все още не можеше да говори. Но вдигна очи, озарени от всичката любовна омая на безброй поколения, и погледна в неговите

очи за миг. Той не искаше друг отговор.

Те се скитаха из старата градина, докато здрачът, приятен като привечер в рая, се спусна над нея. Имаха да си говорят и да си спомнят за толкова много неща — неща казани, извършени, чути, помислени, почувствани, разбрани неправилно.

— Мислех, че си влюбен в Кристин Стюарт — каза му Анн укорително, сякаш не му бе давала основание да мисли, че тя е влюбена в Рой Гарднър.

Гилбърт се изсмя като малко момче.

— Кристин беше сгодена в родния си град. Аз го знаех и тя знаеше, че знам. Когато брат ѝ завърши колежа, ми каза, че сестра му ще дойде в Кингспорт следващата зима, за да учи музика. Помоли ме да се грижа за нея, защото не познавала никого и щяла да бъде много самотна. А после харесах Кристин заради самата нея. Тя е едно от най-добрите момичета, които познавам. Анн, нямаше никоя друга, не би могло да има никоя друга, освен теб. Влюбен съм в теб от деня, когато счупи в главата ми плочата си за писане в училище.

— Не разбирам как продължаваш да ме обичаш, когато бях такава глупачка — каза Анн.

— Опитвах се да спра — каза Гилбърт откровено, — след като Гарднър се появи на сцената. Но не можах да спра. И мога да ти кажа също какво означаваше за мен през тези две години да мисля, че ти ще се омъжиш за него, и всяка седмица някой всезнайко да ми казва, че годежът ти всеки момент ще бъде обявен. Вярвах го до един прекрасен ден, когато се вдигнах след треската. Получих писмо от Фил Гордън — Фил Блейк по-точно, в което тя ми казваше, че между теб и Рой всъщност няма нищо, и ме съветваше „да опитам отново“. Докторът се изненада от бързото ми възстановяване след това.

Анн се разсмя, после затрепери.

— Никога няма да забравя нощта, в която мислех, че умираш, Гилбърт. Мислех, че е твърде късно.

— Но не беше късно, любима. О, Анн, това поправя всичко, нали? Нека запазим този ден като свещен и красив през целия си живот заради подаръка, който ни дари.

— Това е рожденият ден на нашето щастие — тихо каза Анн. — Винаги съм обичала тази стара градина на Естър Грей и сега ще ми е по-скъпа от всякога.

— Но ще трябва да те помоля да чакаш дълго време, Анн — тъжно каза Гилбърт. — Ще ми трябва три години, за да завърша следването си по медицина. И дори тогава няма да има диамантени накити и мраморни зали.

Анн се смееше.

— Не искам бижута и мраморни зали. Искам само теб. Диамантите и мраморните зали сигурно са много хубаво нещо, но „обсегът на въображението“ е по-голям без тях. А колкото до чакането, няма значение.

Гилбърт я привлече до себе си и я целуна. После тръгнаха към къщи в здрача, короновани крал и кралица в брачните владения на любовта, по вити пътеки, осяяни с най-хубавите цветя, които някога са цъфтели, и по омагьосаните поляни, където духаха ветровете на надеждата и спомените.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.